ЗАКОН за биологичното разнообразие

Обн., ДВ, бр. 77 от 9.08.2002 г., изм. и доп., бр. 88 от 4.11.2005 г., изм., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 29 от 7.04.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. и доп., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г. (*) - изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., изм. и доп., бр. 52 от 29.06.2007 г., (*) изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г., изм. и доп., бр. 64 от 7.08.2007 г., бр. 94 от 16.11.2007 г., изм., бр. 43 от 29.04.2008 г., бр. 19 от 13.03.2009 г., в сила от 10.04.2009 г., бр. 80 от 9.10.2009 г., изм. и доп., бр. 103 от 29.12.2009 г., бр. 62 от 10.08.2010 г., в сила от 10.08.2010 г., доп., бр. 89 от 12.11.2010 г., изм. и доп., бр. 19 от 8.03.2011 г., в сила от 9.04.2011 г., изм., бр. 33 от 26.04.2011 г., в сила от 27.05.2011 г., изм. и доп., бр. 32 от 24.04.2012 г., в сила от 24.04.2012 г., бр. 59 от 3.08.2012 г., изм., бр. 77 от 9.10.2012 г., в сила от 9.10.2012 г., бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 1.01.2014 г., изм. и доп., бр. 27 от 15.03.2013 г., изм., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г., бр. 61 от 11.08.2015 г., изм. и доп., бр. 101 от 22.12.2015 г., в сила от 22.12.2015 г., изм., бр. 58 от 26.07.2016 г., бр. 58 от 18.07.2017 г. в сила от 18.07.2017 г., изм. и доп., бр. 76 от 19.09.2017 г., доп., бр. 77 от 18.09.2018 г., в сила от 1.01.2019 г., изм., бр. 98 от 27.11.2018 г., в сила от 27.11.2018 г., бр. 102 от 23.12.2022 г., в сила от 1.01.2023 г., изм. и доп., бр. 88 от 20.10.2023 г., изм., бр. 102 от 8.12.2023 г., доп., бр. 70 от 20.08.2024 г.

(*) (Бел. ред. - относно влизането в сила на измененията и допълненията на Закона за биологичното разнообразие с ДВ, бр. 34 от 25.04.2006 г., виж § 56 от преходните и заключителните разпоредби на ЗТР)

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Този закон урежда отношенията между държавата, общините, юридическите и физическите лица по опазването и устойчивото ползване на биологичното разнообразие в Република България.
(2) Биологичното разнообразие е многообразието на всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните съобщества и местообитания, на екосистемите и процесите, които протичат в тях.
(3) Биологичното разнообразие е неразделна част от националното богатство и опазването му е приоритет и задължение за държавните и общинските органи и гражданите.

Чл. 2. Този закон цели:
1. (изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) опазването на представителни за Република България и за Европа типове природни местообитания и местообитания на застрашени, редки и ендемични растителни, животински и гъбни видове в рамките на Национална екологична мрежа;
2. (изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) опазването на защитените растителни, животински и гъбни видове от флората, фауната и микотата на Република България, както и на тези, които са обект на ползване и търговия;
3. опазването на генетичните ресурси и разнообразието на растителни и животински видове извън естествената им среда;
4. регулиране на въвеждането на неместни и повторното въвеждане на местни растителни и животински видове в природата;
5. регулиране на търговията с екземпляри от застрашени видове от дивата флора и фауна;
6. опазването на вековни и забележителни дървета.

Глава втора
НАЦИОНАЛНА ЕКОЛОГИЧНА МРЕЖА

Раздел I
Общи положения

Чл. 3. (1) Държавата изгражда Национална екологична мрежа, включваща:
1. (доп. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) защитени зони, като част от Европейската екологична мрежа "НАТУРА 2000", в които могат да участват защитени територии;
2. защитени територии, които не попадат в защитените зони;
3. (отм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.).
(2) (Доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 94 от 2007 г.) В Националната екологична мрежа приоритетно се включват КОРИНЕ места, Рамсарски места, важни места за растенията и орнитологични важни места.

Чл. 4. Националната екологична мрежа цели:
1. дългосрочното опазване на биологичното, геологичното и ландшафтното разнообразие;
2. осигуряването на достатъчни по площ и качество места за размножаване, хранене и почивка, включително при миграция, линеене и зимуване на дивите животни;
3. създаването на условия за генетичен обмен между разделени популации и видове;
4. участието на Република България в европейските и световните екологични мрежи;
5. ограничаване на негативното антропогенно въздействие върху защитени територии.

Раздел II
Защитени зони

Чл. 5. Защитените зони по чл. 3, ал. 1, т. 1 са предназначени за опазване или възстановяване на благоприятното състояние на включените в тях природни местообитания, както и на видовете в техния естествен район на разпространение.

Чл. 6. (1) Защитени зони се обявяват за:
1. (доп. - ДВ, бр. 94 от 2007 г., бр. 88 от 2023 г.) опазване на типовете природни местообитания по Директива 92/43/ЕИО на Съвета за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ, L 206/7 от 22 юли 1992 г.), наричана по-нататък "Директива 92/43/ЕИО", посочени в приложение № 1;
2. (изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г., бр. 88 от 2023 г.) опазване на местообитания на видове по Директива 92/43/ЕИО - за видовете животни и растения, посочени в приложение № 2;
3. (изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г., бр. 88 от 2023 г.) опазване на местообитания на видове по Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и Съвета относно опазването на дивите птици (ОВ, L 20/7 от 26 януари 2010 г.), наричана по-нататък "Директива 2009/147/ЕО" - за видовете птици, посочени в приложение № 2;
4. опазване на територии, в които по време на размножаване, линеене, зимуване или миграция се струпват значителни количества птици от видове, извън тези, посочени в приложение № 2.
(2) (Доп. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) Застрашените от изчезване типове природни местообитания, включени в приложение № 1 и означени със знак (*), са приоритетни за опазване.
(3) (Доп. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) Застрашените от изчезване растителни и животински видове, включени в приложение № 2 и означени със знак (*), са приоритетни за опазване.

Чл. 7. (1) Териториите, включващи типове природни местообитания от приложение № 1, се подлагат на оценка въз основа на следните показатели:
1. степен на представеност на природния тип местообитание за съответната територия;
2. площ на територията, заета от природния тип местообитание в сравнение с общата площ, заета от същия тип природно местообитание в границите на Република България;

3. степен на съхраненост на структурата и функциите на съответния тип природно местообитание и възможности за тяхното възстановяване;
4. обща оценка на значението на територията за съхранението на съответния тип природно местообитание, въз основа на величината на показателите по т. 1, 2 и 3.
(2) Териториите, включващи местообитания на видовете от приложение № 2, се подлагат на оценка въз основа на следните показатели:
1. размер и плътност на популацията на вида, обитаваща територията, в сравнение с размерите и плътността на популацията на същия вид в Република България;
2. степен на съхраненост на характерните черти на местообитанието, които са от значение за съответния вид и възможности за тяхното възстановяване;
3. степен на изолираност на популацията, обитаваща територията по отношение на основния район на разпространение на вида;
4. обща оценка на значението на територията за съхранението на съответния вид, въз основа на величината на показателите по т. 1, 2 и 3.
(3) Териториите, включващи местообитания на видовете птици от приложение № 2, и териториите по чл. 6, ал. 1, т. 4 се подлагат на оценка въз основа на следните показатели:
1. размер и/или плътност на популацията на вида по време на гнездене, зимуване или миграция в сравнение с размера и/или плътността на популацията на същия вид в Европа и в Република България;
2. степен на представеност на местообитанието от значение за вида в съответната територия;
3. обща оценка на значението на територията за съхранението на съответния вид въз основа на величината на показателите по т. 1 и 2.

Раздел III
Обявяване и промени в защитените зони

Чл. 8. (1) Министерството на околната среда и водите осигурява проучването, оценката и изготвянето на документации за териториите по чл. 7, които съдържат:
1. наименование;
2. (изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) предмет и цели на опазване на защитената зона;
3. (отм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.);
4. (изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., в сила от 10.08.2010 г.) попълнени стандартни формуляри с данни и оценки;
5. (доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) картен материал и координатен регистър на границата на защитената зона.
(2) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Предложения за териториите - предмет на проучване по ал. 1, могат да правят държавни органи, научни и обществени организации.
(3) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 29 от 2006 г., изм. и доп., бр. 64 от 2007 г., изм., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., бр. 102 от 2023 г.) Министерството на земеделието и храните, Изпълнителната агенция по горите, Агенцията по геодезия, картография и кадастър и общините предоставят на Министерството на околната среда и водите данните по ал. 1, т. 5 срещу заплащане само на разходите за копия от съответната документация.
(4) (Нова - ДВ, бр. 52 от 2007 г.) Министерството на околната среда и водите уведомява обществеността за началото на проучването по ал. 1 и организациите, които ще го провеждат, чрез съобщение на интернет страницата си и най-малко в един ежедневник.

Чл. 9. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., бр. 102 от 2023 г.) В процеса на подготовка на документациите по чл. 8, ал. 1 и преди обявяването на защитени зони Министерството на околната среда и водите и Министерството на земеделието и храните обезпечават

провеждането на национални и регионални обществени кампании за разясняване на предназначението и целите на защитените зони.

Чл. 10. (1) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) На основание на постъпили документации по чл. 8, ал. 1 Министерството на околната среда и водите изготвя списък на защитени зони, който заедно с документациите се внася за разглеждане на заседание на Националния съвет по биологичното разнообразие.
(2) (Доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 52 от 2007 г.) Националният съвет по биологичното разнообразие се свиква на заседание не по-късно от 6 месеца от постъпването на документите по ал. 1. В резултат от обсъждането той предлага на министъра на околната среда и водите да внесе списъка по ал. 1 изцяло или отчасти за разглеждане от Министерския съвет, отпадането на определени територии от списъка или отлагане на разглеждането им за извършване на допълнителни проучвания. При представяне на мотивирано особено мнение от член на съвета министърът на околната среда и водите взема окончателното решение по списъка за внасяне в Министерския съвет.
(3) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., бр. 52 от 2007 г.) В срок до три месеца от произнасянето на Националния съвет по биологичното разнообразие министърът на околната среда и водите внася за разглеждане в Министерския съвет списък на защитените зони в съответствие с ал. 2 заедно с особените мнения.
(4) Решението на Министерския съвет и списъкът се обнародват в "Държавен вестник".
(5) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Решенията по ал. 2 и 4 се основават единствено на научната информация в документациите по чл. 8, ал. 1 и на целите по чл. 4.
(6) (Нова - ДВ, бр. 52 от 2007 г.) Министерството на околната среда и водите изпраща на Европейската комисия за одобрение списъка на защитените зони по чл. 6, ал. 1, т. 1 и 2, приет от Министерския съвет. На Европейската комисия се изпраща за одобрение и финансова оценка за необходимото съфинансиране от Европейската общност на предвидените мерки за опазване и/или възстановяване на благоприятното състояние на природни местообитания и видове в защитените зони по чл. 6, ал. 1, приети с решението по ал. 4.
(7) (Нова – ДВ, бр. 88 от 2023 г.) Министърът на околната среда и водите разработва Национална рамка за приоритетни действия за "Натура 2000", в която се определят мерки за поддържане или възстановяване на типове природни местообитания и видове, включително птици, в защитените зони от списъка по ал. 4 и тяхното индикативно остойностяване за нуждите на финансовата оценка за необходимото съфинансиране от Европейския съюз и от националния бюджет. Националната рамка за приоритетни действия за "Натура 2000" е със срок на действие 6 години, като се преразглежда и при необходимост се актуализира на всеки две години. Актуализирането се осъществява по реда на приемането ѝ.
(8) (Нова – ДВ, бр. 88 от 2023 г.) Министерският съвет одобрява проекта на Националната рамка по ал. 7 по предложение на министъра на околната среда и водите за внасяне в Европейската комисия.
(9) (Нова – ДВ, бр. 88 от 2023 г.) Министърът на околната среда и водите изпраща приетия от Министерския съвет проект на Национална рамка по ал. 7 на Европейската комисия.
(10) (Нова – ДВ, бр. 88 от 2023 г.) След одобрение от Европейската комисия Министерският съвет приема Националната рамка за приоритетни действия за "Натура 2000" по предложение на министъра на околната среда и водите.

Чл. 11. (1) За защитени зони се обявяват територии, включени в списъка по чл. 10, ал. 4.
(2) (Изм. - ДВ, бр. 52 от 2007 г., бр. 62 от 2010 г., в сила от 10.08.2010 г., бр. 27 от 2013 г.) Обявяването на защитените зони по чл. 6, ал. 1, т. 1 и 2 се извършва от министъра на околната среда и водите в срок до шест години след получаване на одобрение по чл. 10, ал. 6 на списъка на защитените зони.

(3) (Нова - ДВ, бр. 52 от 2007 г.) Обявяването на защитените зони по чл. 6, ал. 1, т. 3 и 4 се извършва от министъра на околната среда и водите в срок до една година след обнародване на решението на Министерския съвет по чл. 10, ал. 4.

Чл. 12. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) (1) Министерството на околната среда и водите изготвя проект на заповед за обявяване на всяка защитена зона, включена в списъка по чл. 10, ал. 4.
(2) В проекта на заповедта по ал. 1 се посочват:
1. основанието за нейното издаване;
2. наименованието и местоположението на защитената зона;
3. предметът и целите на защитената зона;
4. (изм. - ДВ, бр. 52 от 2007 г.) общата площ, както и опис на имотите, включени в защитената зона, и/или координатен регистър на границите на защитената зона;
5. забрани или ограничения на дейности, противоречащи на целите за опазване на защитената зона.
(3) Министерството на околната среда и водите съобщава на обществеността за изработения проект на заповед с обявление, публикувано най-малко в един ежедневник и на Интернет страницата му. В обявлението се посочват мястото и условията за достъп до пълния текст на проекта на заповед.
(4) Пълният текст на проекта на заповед се публикува на Интернет страницата на Министерството на околната среда и водите и се оставя на разположение в административните сгради на регионалните инспекции по околната среда и водите, в чийто териториален обхват попада защитената зона.
(5) В едномесечен срок от обявлението по ал. 3 заинтересованите лица могат да представят на министъра на околната среда и водите мотивирани писмени становища, възражения и предложения по проекта на заповед само относно забраните или ограниченията по ал. 2, т. 5.
(6) В едномесечен срок след изтичане на срока по ал. 5 министърът на околната среда и водите взема окончателно решение по постъпилите становища, възражения или предложения и издава заповед за обявяване на съответната защитена зона.
(7) Заповедта по ал. 6 е окончателна и не подлежи на обжалване.

Чл. 12а. (Нов – ДВ, бр. 88 от 2023 г.) (1) За защитените зони се определят специфични и подробни цели на опазване.
(2) Министърът на околната среда и водите осигурява разработването на целите по ал. 1.
(3) Целите по ал. 1 се разработват на основата на най-добрата налична научна информация и данни.
(4) Предложенията за специфични и подробни цели на опазване се публикуват на интернет страницата на Министерството на околната среда и водите.
(5) В едномесечен срок от публикуването по ал. 4 заинтересованите лица могат да представят на министъра на околната среда и водите мотивирани писмени становища, предложения и възражения по предложените специфични и подробни цели на опазване на защитените зони.
(6) Предложенията по ал. 4 заедно с постъпилите становища, предложения и възражения по тях се внасят за разглеждане на заседание на Националния съвет по биологичното разнообразие.
(7) Националният съвет по биологичното разнообразие се свиква на заседание не по-късно от три месеца от изтичането на срока по ал. 5 за разглеждане на специфичните и подробни цели на опазване.
(8) Министърът на околната среда и водите издава заповед за утвърждаване на целите по ал. 1 в тримесечен срок от произнасянето на Националния съвет по биологичното разнообразие. Утвърдените цели се публикуват на интернет страницата на Министерството на околната среда и водите, което се отразява в заповедта по чл. 12, ал. 6.
(9) Промяна в специфичните и подробни цели на опазване се извършва по реда на ал. 2 – 8.

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г.) Обявяването на защитената зона не променя собствеността върху земите, горските територии и водните площи в тях.

Чл. 14. За защитените територии, попадащи в границите на защитени зони, се прилага Законът за защитените територии.

Чл. 15. За културните ценности, попадащи в границите на защитени зони, се прилага Законът за културното наследство.

Чл. 16. (1) Промените в защитените зони са:
1. увеличение на площта;
2. намаление на площта;
3. заличаване;
4. (нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) промяна на забраните или ограниченията на дейностите;
5. (нова - ДВ, бр. 62 от 2010 г., в сила от 10.08.2010 г.) промяна на предмета и/или целите на опазване.
(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) За промените по ал. 1, т. 1, 2 и 3 се прилагат чл. 10 и 12.
(3) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) За промените по ал. 1, т. 4 се прилага разпоредбата на чл. 12.
(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) За промените по ал. 1 министърът на околната среда и водите издава заповед.
(5) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Обявяване на нови защитени зони се извършва по реда на чл. 8, 10, 11 и 12.
(6) (Нова - ДВ, бр. 62 от 2010 г., в сила от 10.08.2010 г., доп., бр. 88 от 2023 г.) Промяна по ал. 1, т. 5 на предмета на опазване е допустима при възникване на нови данни, установени след обявяване на защитена зона по реда на чл. 12, ал. 6, и се извършва само след отразяването им в стандартния формуляр на зоната по чл. 8, ал. 1, т. 4. Министърът на околната среда и водите издава инструкция за реда и начина на отразяване на нови данни в стандартните формуляри по чл. 8, ал. 1, т. 4.
(7) (Нова – ДВ, бр. 88 от 2023 г.) Промяна по ал. 1, т. 5 на целите на опазване е допустима при възникване на нови данни, установени след обявяване на защитена зона със заповед по чл. 12, ал. 6, включително при издаване на заповед по чл. 12а, ал. 8.

Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Заповедите по чл. 12, ал. 6 и чл. 16, ал. 4 се обнародват в "Държавен вестник".

Чл. 18. (Доп. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) За обявените защитени зони и промените в тях Министерството на околната среда и водите и регионалните инспекции по околната среда и водите водят публични регистри.

Чл. 19. (1) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., предишен текст на чл. 19, изм., бр. 94 от 2007 г.) Когато съществува опасност от увреждане на територии от списъка по чл. 10, ал. 2, преди да са обявени за защитени зони, министърът на околната среда и водите със заповед, обнародвана в "Държавен вестник", забранява или ограничава отделни действия в тях за срок до две години, с изключение на обектите, предоставени за отбраната и въоръжените сили.
(2) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) Обжалването на заповедта по ал. 1 не спира изпълнението й.

Раздел IV
(Отм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.)
Буферни зони

Чл. 20. (Отм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.).

Чл. 21. (Отм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.).

Чл. 22. (Отм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.).

Чл. 23. (Отм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.).

Чл. 24. (Отм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.).

Чл. 25. (Отм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.).

Чл. 26. (Отм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.).

Раздел V
Планове за управление и устройствени планове и проекти

Чл. 27. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., бр. 88 от 2023 г.) (1) За защитените зони се разработват териториални планове за управление.
(2) Териториалните планове за управление обхващат и се прилагат за териториите на защитените зони и части от тях, попадащи в териториалния обхват на дейност на съответната Регионална инспекция по околната среда и водите.
(3) Когато защитени зони попадат в обхвата на национални паркове по Закона за защитените територии, се разработват Териториални планове за управление на защитени зони на териториите на съответния национален парк.
(4) Когато защитени зони или части от тях попадат в морските пространства на Република България, се разработва Черноморски план за управление.
(5) Обект на плановете за управление по ал. 1 са всички защитени зони на територията и в морските пространства на Република България.
(6) За нови защитени зони, обявени след утвърждаване на плановете по ал. 1, съответният план се актуализира в срок до 6 месеца след издаване на заповедта по чл. 12, ал. 6 за обявяване на съответната защитена зона.

Чл. 28. (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 88 от 2023 г.) Плановете за управление по чл. 27, ал. 1 се разработват и утвърждават при условия и по ред, определени с наредба, приета от Министерския съвет.
(2) (Изм. – ДВ, бр. 88 от 2023 г.) Плановете за управление по чл. 27, ал. 1 се преразглеждат на всеки 6 години и при необходимост се актуализират.

Чл. 29. (1) (Изм. – ДВ, бр. 88 от 2023 г.) В плановете за управление по чл. 27, ал. 1 се отчитат спецификите на типовете природни местообитания и видове, предмет на опазване, като се предвиждат мерки за постигане на целите на опазване на защитените зони, отговарящи на екологичните изисквания на типовете природни местообитания и на видовете – предмет на опазване в тях.
(2) (Изм. – ДВ, бр. 88 от 2023 г.) Мерките по ал. 1 биват такива за запазване или възстановяване на целостта на защитените зони или свързаността между тях; за запазване или където е подходящо – за възстановяване на благоприятното състояние на предмета на опазване на защитените зони, включително за предотвратяване на влошаването на условията в типовете природни местообитания и в местообитанията на видовете, както и на застрашаването и обезпокояването на видовете, за опазването на които са обявени съответните защитени зони, и включват:
1. забрана или ограничаване на дейности, противоречащи на изискванията за опазване на конкретните обекти - предмет на защита;
2. превантивни действия за избягване на предсказуеми неблагоприятни събития;
3. поддържащи, направляващи и регулиращи дейности;
4. възстановяване на природни местообитания и местообитания на видове или на популации на растителни и животински видове;
5. осъществяване на научни изследвания, образователна дейност и мониторинг.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 88 от 2023 г.) При определяне на мерките по ал. 1 се вземат под внимание икономическите, социалните и културните изисквания, както и регионалните и местните особености.
(4) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) В защитени зони, за които е предвидено съфинансиране по чл. 10, ал. 6 и са определени мерки по ал. 1, но изпълнението им е отложено поради забавяне на съфинансирането, не се прилагат нови мерки, които могат да доведат до влошаване на състоянието на съответната защитена зона.
(5) (Нова – ДВ, бр. 88 от 2023 г.) Когато защитените зони по чл. 3, ал. 1, т. 1 съвпадат изцяло или частично със защитени територии по Закона за защитените територии, мерките по ал. 1 не могат да противоречат на разпоредбите на Закона за защитените територии, забраните и ограниченията, посочени в заповедите за обявяването и плановете за управление на защитените територии.

Чл. 30. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., доп., бр. 62 от 2010 г., в сила от 10.08.2010 г., изм., бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г.) Устройствените планове, областните планове за развитие на горските територии, горскостопанските планове и програми, националните и регионалните програми, разработвани по реда на други закони, задължително се съобразяват със заповедта по чл. 12, ал. 6, чл. 16, ал. 4 и с мерките по чл. 29.
(2) За осигуряване на връзките между защитените зони в плановете и проектите по ал. 1 се включват мерки и дейности за опазване на елементите на ландшафта, които въз основа на своята линейна и непрекъсната структура или свързваща функция са значими за миграцията, географското разпространение и генетичния обмен в растителните и животинските популации и видове.
(3) Основни елементи на ландшафта по ал. 2 са:
1. реки и техните брегове и оводнени стари речни корита;
2. естествени блата, езера, преовлажнени ливади и други влажни зони;
3. пещери, скални венци и стени и дюни;
4. седловини и други естествени територии, свързващи отделни планински масиви;
5. полски синори, полезащитни пояси, ливади и пасища;
6. заливни речни тераси и крайречна растителност;
7. гори, разположени до 500 м надморска височина;
8. (нова – ДВ, бр. 88 от 2023 г.) морския бряг.

Чл. 31. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 30 от 2006 г., бр. 52 от 2007 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., в сила от 30.09.2010 г.) Планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, които не са непосредствено свързани или необходими за управлението на защитените зони и които поотделно или във взаимодействие с други планове, програми, проекти или инвестиционни предложения могат да окажат значително отрицателно въздействие върху защитените зони, се подлагат на оценка за съвместимостта им с предмета и целите на опазване на съответната защитена зона.
(2) Оценката по ал. 1 се извършва за защитените зони, които са:
1. разгледани и одобрени по принцип от Националния съвет по биологичното разнообразие, независимо дали са отложени за допълнително проучване и разглеждане, или са включени в списъка по чл. 10, ал. 3 за внасяне в Министерския съвет за приемане, или
2. включени в списъка по чл. 10, ал. 4, обнародван в "Държавен вестник", или
3. обявени със заповед по чл. 12, ал. 6.
(3) (Отм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., в сила от 30.09.2010 г.).
(4) За плановете, програмите и инвестиционните предложения, попадащи в обхвата на Закона за опазване на околната среда, оценката по ал. 1 се извършва чрез процедурата по екологична оценка, съответно чрез процедурата по оценка на въздействието върху околната среда по реда на Закона за опазване на околната среда и при спазване на специалните разпоредби на този закон и наредбата по чл. 31а.

(5) Извън случаите по ал. 4, оценката по ал. 1 на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения се извършва чрез процедура, определена в наредбата по чл. 31а.
(6) В случаите по ал. 4 при извършване на задължителна екологична оценка или оценка на въздействието върху околната среда, както и при преценяване необходимостта от извършване на екологична оценка или от оценка на въздействието върху околната среда съгласно Закона за опазване на околната среда, когато прецени, че няма вероятност планът, програмата или инвестиционното предложение да окаже значително отрицателно въздействие върху защитената зона, компетентният орган взема предвид тази преценка при постановяване на съответното решение по глава шеста от Закона за опазване на околната среда.
(7) (Доп. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., в сила от 30.09.2010 г.) В случаите по ал. 5, когато прецени, че няма вероятност планът, програмата, проектът или инвестиционното предложение да окаже значително отрицателно въздействие върху защитената зона, компетентният орган го съгласува с решение, като може да определи конкретни условия, изисквания и мерки за опазване на защитената зона при осъществяване на плана, програмата, проекта или инвестиционното предложение.
(8) В случаите по ал. 4 при преценяване необходимостта от извършване на екологична оценка или от оценка на въздействието върху околната среда съгласно Закона за опазване на околната среда, когато прецени, че има вероятност планът, програмата или инвестиционното предложение да окаже значително отрицателно въздействие върху защитената зона, компетентният орган издава решение да се извърши екологична оценка или оценка на въздействието върху околната среда.
(9) В случаите по ал. 8 и когато за плана, програмата или инвестиционното предложение се извършва задължително екологична оценка или оценка на въздействието върху околната среда и компетентният орган прецени, че има вероятност те да окажат значително отрицателно въздействие върху защитена зона, в екологичната оценка или в оценката на въздействието върху околната среда се включва оценка на степента на въздействие на плана, програмата или инвестиционното предложение върху природните местообитания и местообитанията на видовете, предмет на опазване в защитената зона.
(10) В случаите по ал. 5, когато прецени, че има вероятност планът, програмата, проектът или инвестиционното предложение да окаже значително отрицателно въздействие върху защитената зона, компетентният орган издава решение да се извърши оценка на степента на въздействие на плана, програмата, проекта или инвестиционното предложение върху природните местообитания и местообитанията на видовете, предмет на опазване в защитената зона.
(11) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) Оценката по ал. 10 завършва с решение на министъра на околната среда и водите или на директора на съответната регионална инспекция по околната среда и водите. Ако в продължение на 5 години от датата на издаване на решението възложителят не започне действия по осъществяване на инвестиционното предложение или проект или по одобряване на плана или програмата, решението по ал. 12, т. 1 автоматично прекратява действието си.
(12) С решението по ал. 11 съответният компетентен орган:
1. съгласува плана, програмата, проекта или инвестиционното предложение по ал. 5, като определя конкретни условия, изисквания и мерки за опазване на защитената зона при осъществяване на плана, програмата, проекта или инвестиционното предложение;
2. не съгласува плана, програмата, проекта или инвестиционното предложение по ал. 5, като излага мотивите за това.
(13) При обективна невъзможност за събиране на достатъчно информация за извършване на оценката по ал. 10 или при неяснота относно степента на увреждане на защитената зона компетентният орган прекратява процедурата, за което уведомява възложителя.

(14) (Доп. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., в сила от 30.09.2010 г.) В случаите по ал. 7 и ал. 12, т. 1 условията, изискванията и мерките в решението на компетентния орган са задължителни за възложителя на инвестиционното предложение, плана, проекта или програмата и за съответните компетентни органи по тяхното одобряване съгласно други закони.
(15) Разпоредбите на ал. 13 и 14 се прилагат и в случаите по ал. 4.
(16) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г., изм., бр. 27 от 2013 г.) Влязлото в сила решение по ал. 7 или по ал. 12, т. 1 е задължително за одобряване на плана, проекта, програмата или инвестиционното предложение от съответните компетентни органи съгласно други закони.
(17) (Предишна ал. 16 - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) В случаите по ал. 12, т. 2 и ал. 13 инвестиционното предложение, планът, проектът или програмата не могат да бъдат одобрени от съответните компетентни органи съгласно други закони. В тези случаи започнатите процедури се прекратяват.
(18) (Предишна ал. 17 - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) В случаите по ал. 5 в срок до 7 дни от издаването на решение по ал. 7, 10, 11 или 13 компетентният орган го предоставя на възложителя и го оповестява на интернет страницата си.
(19) (Предишна ал. 18 - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г., доп., бр. 76 от 2017 г., бр. 70 от 2024 г.) Решенията на компетентния орган може да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Окончателни са решенията на първоинстанционния съд по жалби срещу решения на компетентния орган по планове, програми и инвестиционни предложения, свързани с реализацията на обекти, които са определени като обекти с национално значение със закон или с акт на Министерския съвет и са обекти със стратегическа важност.
(20) (Нова – ДВ, бр. 76 от 2017 г.) Съдът разглежда жалбите по ал. 19, изречение второ и се произнася с решение, като производството приключва в 6-месечен срок от подаването им. Съдът обявява решението в едномесечен срок от заседанието, в което е приключило разглеждането на делото.
(21) (Предишна ал. 19 - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г., предишна ал. 20, бр. 76 от 2017 г.) За извършване на оценката по ал. 1 възложителят на плана, програмата, проекта или инвестиционното предложение заплаща такса в размер, определен с тарифа, приета от Министерския съвет.
(22) (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2009 г., бр. 62 от 2010 г., в сила от 30.09.2010 г., предишна ал. 20, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г., предишна ал. 21, бр. 76 от 2017 г.) В случаите по ал. 9 и 10 оценката на степента на въздействие на плана, програмата, проекта или инвестиционното предложение върху природните местообитания и местообитанията на видовете - предмет на опазване в защитената зона, се възлага от възложителя на колектив от експерти с опит в областта на опазване на местообитанията и/или видовете, като най-малко един от тях е с образование по някоя от специалностите в професионално направление "биологически науки". Експертите трябва да отговарят на следните изисквания:
1. да имат завършено висше образование, степен "магистър";
2. да имат стаж по съответната специалност най-малко 5 години;
3. да извършват или да имат опит в научна дейност и/или експертна дейност, включително изработване на експертизи, писмени консултации или екологични анализи и други в областта на опазване на местообитанията и видовете, включени в приложения № 1 и 2;
4. да познават действащото българско и европейско законодателство в областта на опазване на околната среда и при работата си по оценките по ал. 9 и 10 да се позовават и да се съобразяват с тези изисквания и с наличните методически документи;
5. да не са лично заинтересувани от реализацията на съответния план, проект, програма или инвестиционно предложение - обект на процедурата по оценка за съвместимост;
6. да не са свързани лица по смисъла на Търговския закон;

7. да не се намират с възложителя или с компетентния орган в отношения, пораждащи основателни съмнения в тяхното безпристрастие.
(23) (Нова - ДВ, бр. 62 от 2010 г., в сила от 30.09.2010 г., предишна ал. 21, изм., бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г., предишна ал. 22, изм., бр. 76 от 2017 г.) Компетентният орган по своя преценка или при поискване от възложителя може да изиска колективът по ал. 22 да включва експерти с определена компетентност, съобразена със спецификата на плана, програмата, проекта или инвестиционното предложение.
(24) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г., предишна ал. 23, бр. 76 от 2017 г.) Решението по ал. 7 губи правно действие, ако в продължение на 5 години от датата от издаването му възложителят не започне действия по осъществяването на проекта или инвестиционното предложение или по одобряване на плана или програмата.
(25) (Нова - ДВ, бр. 27 от 2013 г., предишна ал. 24, бр. 76 от 2017 г.) Компетентният орган прекратява процедурата, когато установи, че планът, програмата, проектът или инвестиционното предложение засягат поземлени имоти в границите на зона "А", зона "Б" или в урбанизираните територии на населените места след границите на зона "А" по Закона за устройството на Черноморското крайбрежие, в които попадат пясъчни дюни, освен в случаите по чл. 17а от същия закон.

Чл. 31а. (Нов - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) (1) Условията и редът за извършване на оценката по чл. 31 се определят с наредба, приета от Министерския съвет.
(2) (Изм. - ДВ, бр. 52 от 2007 г.) В наредбата по ал. 1 задължително се определят:
1. (доп. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., в сила от 10.08.2010 г.) особеностите на съвместяване с процедурите по екологична оценка и оценка на въздействието върху околната среда в случаите по чл. 31, ал. 4;
2. критериите за определяне на компетентния орган;
3. плановете, програмите, проектите и инвестиционните предложения по чл. 31, ал. 1;
4. изискванията към обхвата и съдържанието на информацията, необходима за извършване на оценката, включително за алтернативните решения;
5. изискванията към обхвата, съдържанието и формата на представяне на оценката, както и редът за извършването ѝ;
6. критериите за определяне в оценката на вида и степента на въздействие или увреждане на защитената зона в резултат на реализирането на плана, програмата или инвестиционното предложение;
7. етапите на процедурата, включително изискванията за консултации и участието на обществеността;
8. изискванията към формата и съдържанието на решението;
9. редът за издаването на решение по оценката и контролът по изпълнението му;
10. (нова - ДВ, бр. 62 от 2010 г., в сила от 10.08.2010 г.) условията и реда за издаване на решения за прекратяване на процедурата по оценка за съвместимост.

Чл. 32. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 52 от 2007 г.) Компетентният орган съгласува по чл. 31, ал. 12, т. 1 плана, програмата, проекта или инвестиционното предложение само когато заключението на оценката по чл. 31, ал. 10 е, че предметът на опазване в съответната защитена зона няма да бъде значително увреден.
(2) Степента на увреждане по ал. 1 се оценява най-малко като отношение на площта на местообитанията - предмет на опазване, която ще се увреди, спрямо тяхната площ в дадената защитена зона и в цялата мрежа от защитени зони.
(3) (Нова - ДВ, бр. 52 от 2007 г.) Изискването на ал. 1 и 2 се прилага и в случаите, когато оценката по чл. 31, ал. 1 се извършва чрез екологична оценка и/или оценка на въздействието върху околната среда по реда на Закона за опазване на околната среда.

Чл. 33. (1) (Доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Изключение от разпоредбата на чл. 32, ал. 1 се допуска само по причини от първостепенен обществен интерес и когато не е налице друго алтернативно решение.
(2) (Доп. - ДВ, бр. 52 от 2007 г.) Ако съответната защитена зона включва приоритетен тип природно местообитание и/или местообитание на приоритетен вид, то за осъществяване на изключението по ал. 1 могат да бъдат валидни само съображения във връзка с човешкото здраве, обществената сигурност или благоприятни въздействия върху околната среда, а когато такива не са налице, изключение по ал. 1 може да бъде допуснато само при получаване на положително становище от Европейската комисия.

Чл. 34. (1) (Изм. - ДВ, бр. 52 от 2007 г.) В случаите по чл. 33 възложителят на плана, програмата, проекта или инвестиционното предложение взема компенсиращи мерки за осигуряване на целостта на Националната екологична мрежа преди реализацията на плана, програмата, проекта или инвестиционното предложение.
(2) Мерките по ал. 1 се състоят в опазване или възстановяване на същия тип природно местообитание или местообитание на същия растителен или животински вид:
1. на друго място в увредената защитена зона;
2. в разширение на същата или разширение на друга защитена зона;
3. в нова защитена зона.
(3) (Изм. - ДВ, бр. 52 от 2007 г.) Разходите по осъществяване на мерките по ал. 1 се поемат от възложителя на плана, програмата, проекта или инвестиционното предложение.

Чл. 34а. (Нов - ДВ, бр. 52 от 2007 г.) В случаите по чл. 33 Министерството на околната среда и водите уведомява Европейската комисия за допуснатите изключения от разпоредбата на чл. 32, ал. 1 и за взетите компенсиращи мерки по чл. 34.

Глава трета
ОПАЗВАНЕ НА РАСТИТЕЛНИ, ЖИВОТИНСКИ И ГЪБНИ ВИДОВЕ
(Загл. изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.)

Раздел I
Общи положения

Чл. 35. (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) Растителните, животинските и гъбните видове от дивата флора, фауна и микота на Република България се опазват в естествената им среда чрез:
1. съхраняване на техните местообитания в Националната екологична мрежа;
2. поставяне на видовете под режим на защита или на регулирано ползване;
3. поддържане или възстановяване на условията в местообитанията, съобразно екологичните изисквания на съответния вид;
4. разработване и прилагане на планове за действие за видове с различна степен на застрашеност;
5. повторно въвеждане в природата на изчезнали видове и попълване на популациите на редки и застрашени видове;
6. контрол и регулиране на неместни видове, които са или биха могли да бъдат въведени целенасочено или случайно в природата и застрашават местни видове.

Чл. 35а. (Нов - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) Опазването на местообитания на растителни, животински и гъбни видове от приложение № 2а, както и на видовете от приложение № 3, се извършва чрез защитени територии, обявени по реда на Закона за защитените територии.

Чл. 36. В допълнение към мерките по чл. 35 се прилагат и мерки за опазването на растителните и животинските видове от дивата флора и фауна извън естествената им среда чрез отглеждане на екземпляри и съхраняване на генетичен материал при контролирани от човека условия.

Раздел II
Защитени растителни и животински видове

Чл. 37. За защитени на територията на цялата страна се обявяват дивите животински и растителни видове, посочени в приложение № 3.

Чл. 38. (1) За животинските видове от приложение № 3 се забраняват:
1. всички форми на умишлено улавяне или убиване на екземпляри с каквито и да е уреди, средства и методи;
2. преследване и обезпокояване, особено през периодите на размножаване, отглеждане на малките, презимуване и миграция;
3. унищожаване или вземане на яйца, включително в случаите, когато те са изоставени; разрушаване, увреждане или преместване на гнезда;
4. увреждане или унищожаване на места за размножаване, почивка и струпване по време на миграция;
5. вземане на намерени мъртви екземпляри;
6. (доп. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) притежаване, отглеждане, пренасяне, превозване, изнасяне зад граница, търговия и предлагане за продажба или размяна на взети от природата екземпляри;
7. препариране, притежаване, излагане на публични места, пренасяне, превозване, изнасяне зад граница, търговия и предлагане за продажба или размяна на препарирани екземпляри.
(2) Забраните по ал. 1, т. 1, 2, 6 и 7 са валидни за всички жизнени стадии от развитието на животните.

Чл. 39. (1) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Лице, което е намерило екземпляр в безпомощно състояние или мъртъв екземпляр, без умисъл е ранило или убило екземпляр от животински вид от приложение № 3, е длъжно при спазване на разпоредбата на чл. 38, ал. 1, т. 5 да уведоми за това най-близкия регионален орган на Министерството на околната среда и водите или на Изпълнителната агенция по горите в срок до три дни.
(2) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) По преценка на регионалния орган по ал. 1 и в зависимост от състоянието му екземплярът:
1. се пуска на свобода в подходящ район;
2. (доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) се изпраща за лечение или отглеждане в спасителен център, ветеринарна клиника или зоологическа градина;
3. (изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) се предоставя на научна организация или училище или природонаучен музей за изследване или попълване на учебни сбирки;
4. се оставя на мястото, където е намерен или убит.
(3) (Доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г.) За разпореждането с екземпляра по ал. 2 се съставя протокол, който се изпраща в Министерството на околната среда и водите, в 10-дневен срок от датата на съставянето му, а в случаите, когато е съставен от регионалните структури на Изпълнителната агенция по горите - и копие, което се изпраща до регионалните инспекции по околната среда и водите.

Чл. 40. (1) За растителните видове от приложение № 3 се забраняват:
1. брането, събирането, отрязването, изкореняването или друг начин на унищожаване на екземпляри в техните естествени области на разпространение;
2. (доп. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) притежаването, отглеждането, пренасянето, превозването, изнасянето зад граница, търговията и предлагането за продажба или размяна на взети от природата екземпляри.

(2) Забраните по ал. 1 са валидни за всички жизнени стадии от развитието на растенията.

Раздел III
Регулирано ползване на растителни и животински видове

Чл. 41. (1) Под режим на опазване и регулирано ползване от природата се поставят видовете диви животни и растения, посочени в приложение № 4.
(2) В зависимост от състоянието на популациите и биологичните изисквания на отделните видове от приложение № 4 режимите и условията за ползването им обхващат:
1. предписания за достъп до определени райони;
2. временна или местна забрана за ползване на вида или определени популации;
3. срокове, правила и методи за ползване;
4. въвеждане на разрешителен режим или определяне на квоти за ползване на екземпляри;
5. условия за покупка, продажба, притежаване, предлагане за продажба или транспортиране с цел продажба или изнасяне зад граница на екземпляри или части от тях;
6. условия за отглеждане и размножаване на животински и растителни видове при контролирани от човека условия.
(3) За видовете птици от приложение № 4 се забраняват:
1. ловуването и обезпокояването в сезона на размножаване и отглеждане на малките, както и по време на завръщане на мигриращите птици в местата на отглеждане на малките;
2. разрушаването, увреждането или преместването на гнезда;
3. унищожаването, както и събирането и задържането на яйца, включително в случаите, когато те са изоставени.

Чл. 41а. (Нов - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) (1) Забраните по чл. 38, ал. 1, т. 7, с изключение на забраната за търговия, не се отнасят за екземпляри от видове от приложение № 4а, отбелязани със знак "+", законно придобити на територията на съответната държава - членка на Европейския съюз, съгласно националното й законодателство.
(2) Копие от документа за придобиване на екземпляр по ал. 1, издаден от компетентния орган в държавата на придобиване, се представя в регионалната инспекция по околната среда и водите в едномесечен срок от издаването му.

Чл. 42. (1) (Доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 64 от 2007 г., бр. 80 от 2009 г., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., бр. 102 от 2023 г.) Режимите и условията по чл. 41, ал. 2, отнасящи се за риби, водни животни и ловни видове от приложение № 4, се въвеждат със съвместни заповеди на министъра на земеделието и храните и министъра на околната среда и водите, които се обнародват в "Държавен вестник".
(2) За останалите животински и растителни видове от приложение № 4 режимите и условията за опазване и ползване по чл. 41, ал. 2 се въвеждат със заповеди на министъра на околната среда и водите, които се обнародват в "Държавен вестник".

Чл. 43. Заповедите по чл. 42 се издават след обсъждане със заинтересуваните централни ведомства, обществени организации и браншови организации на ползватели, а в случаите на регионална или местна забрана за ползване - и със съответните областни управители и кметове на общини.

Раздел IIIа
(Нов - ДВ, бр. 88 от 2005 г.)
Забрани за внос на екземпляри от животински видове

Чл. 43а. (Нов - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., в сила от 10.08.2010 г.) Забранява се вносът с търговска цел на територията на Република България на кожи от малки на видовете тюлени, посочени в приложение № 4, и продукти, получени от тях, с изключение на тези, добити в резултат от традиционното ловуване на инуитските народи.
(2) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., в сила от 10.08.2010 г., доп., бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) Вносът и търговията с продукти от видове тюлени извън посочените в ал. 1 се извършва в съответствие с Регламент (ЕО) № 1007/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. относно търговията с тюленови продукти (ОВ, L 286/36 от 31 октомври 2009 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕО) № 1007/2009" и Регламент (ЕС) № 737/2010 на Комисията от 10 август 2010 г. за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент (ЕО) № 1007/2009 на Европейския парламент и на Съвета относно търговията с тюленови продукти (ОВ, L 216/1 от 17 август 2010 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕС) № 737/2010".
(3) (Изм. - ДВ, бр. 62 от 2010 г., в сила от 10.08.2010 г.) Внасянето на продукти по ал. 1, които са добити в резултат от традиционното ловуване на инуитските народи, се допуска само при представяне на разрешително за внос, издадено от министъра на околната среда и водите или от оправомощено от него лице.
(4) Лицето, което иска да получи разрешение, подава заявление до министъра на околната среда и водите, в което посочва:
1. (изм. – ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 27.11.2018 г.) име/наименование на юридическото лице, адрес/седалище на лицето – вносител, и БУЛСТАТ или единен идентификационен код;
2. адресите на получателя и изпращача;
3. вида и количеството на екземплярите;
4. държава на произход;
5. цел на вноса.
(5) Към заявлението по ал. 4 се прилагат:
1. документ за произхода на кожата, съответно продукта;
2. копие от документ за самоличност на кандидата;
3. (изм. - ДВ, бр. 34 от 2006 г., отм., бр. 98 от 2018 г., в сила от 27.11.2018 г.).

Чл. 43б. (Нов - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) При спазване на всички условия по чл. 43а, ал. 4 и 5 разрешителното по чл. 43а, ал. 3 се издава в срок до 5 работни дни, считано от датата на подаване на заявлението по чл. 43а, ал. 4.

Раздел IV
Забранени методи, уреди и средства за улавяне и убиване

Чл. 44. (1) При улавяне или убиване на екземпляри от видове от приложение № 4 се забранява използването на неселективните уреди, средства и методи, посочени в приложение № 5.
(2) Забраната по ал. 1 важи и за животинските видове от приложение № 3 и видовете птици по чл. 45 в случаите на разрешено изключение по реда на чл. 49.

Раздел V
Опазване на птици, срещащи се в диво състояние

Чл. 45. Всички видове птици извън тези по приложения № 3 и 4, естествено срещащи се в диво състояние на територията на Република България, подлежат на опазване и контрол с оглед поддържане популациите им в благоприятно състояние.

Чл. 46. За птиците по чл. 45 се забраняват:

1. улавянето или убиването на екземпляри с каквито и да е уреди, средства и методи;
2. задържането на екземпляри;
3. разрушаването, увреждането или преместването на гнезда;
4. унищожаването, както и събирането и задържането на яйца, включително в случаите, когато те са изоставени;
5. обезпокояването, особено през периода на размножаване и отглеждане на малките.

Чл. 47. (1) За всички видове диви птици извън тези по приложение № 3 се забраняват задържането с цел търговия, транспортът с цел търговия, предлагането за продажба и продажбата на живи или умрели птици или каквито и да е различими части или продукти от такива птици.
(2) Алинея 1 не се отнася за видовете птици, посочени в приложение № 6, като дейностите по ал. 1 могат да се извършват само при доказване, че птиците са били законно убити, уловени или придобити по друг законен начин.

Чл. 47а. (Нов - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) За видовете птици по чл. 35 министърът на околната среда и водите изготвя:
1. национален списък на застрашените видове, като се има предвид географското им разпространение;
2. списък и екологично описание на териториите, които са от съществено значение за мигриращите видове по техните миграционни маршрути и като места за зимуване и гнездене;
3. база данни за състоянието на популациите на мигриращите видове по техните миграционни маршрути и на местата за зимуване и гнездене;
4. база данни за състоянието на популациите на мигриращите видове въз основа на информация от опръстеняването;
5. оценка на въздействието на методите за използване на диви птици върху състоянието на популациите;
6. екологосъобразни методи за предотвратяване на вредите, причинени от птици;
7. списък на видовете, които да служат като индикатори за замърсяване;
8. анализ за неблагоприятния ефект от химическото замърсяване върху състоянието на птичите популации.

Раздел VI
Изключения

Чл. 48. (1) Изключения от забраните по чл. 38, 40, чл. 41, ал. 3, чл. 44, 46 и чл. 47, ал. 1 се допускат само когато няма друго алтернативно решение и при условие, че популациите на засегнатия вид не са увредени в областта на естественото им разпространение и са в благоприятно състояние.
(2) Изключенията по ал. 1 се допускат в следните случаи:
1. (изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) в интерес на защитата на видове от дивата флора и фауна и за запазване на природни местообитания;
2. (доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) за предпазване от сериозно увреждане на селскостопански култури, добитък, гори, води, рибарници, дивечовъдни ферми и други видове имоти;
3. (изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., бр. 94 от 2007 г.) в интерес на общественото здраве и безопасност;
3а. (нова - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) по други причини от първостепенен обществен интерес, включително такива от социален или икономически характер или изразяващи се в изключително благоприятни последици за околната среда;
4. (нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) в интерес на безопасността на въздушния транспорт;

5. (предишна т. 4, доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 94 от 2007 г.) за целите на научните изследвания и обучението, при въвеждане или повторно въвеждане на видове и изкуственото размножаване на растения.
(3) В случаите по ал. 2, когато се засягат видове от приложение № 3, изключенията се допускат само за ограничен брой екземпляри.
(4) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) Изключенията по ал. 2, т. 3а не се отнасят за дивите птици.

Чл. 49. (1) Изключенията по чл. 48 се допускат с писмено разрешение на:
1. (доп. - ДВ, бр. 103 от 2009 г., бр. 89 от 2010 г.) министъра на околната среда и водите или оправомощен от него заместник-министър - за видовете от приложение № 3, без мечка;
2. (нова - ДВ, бр. 89 от 2010 г., изм., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., бр. 102 от 2023 г.) министъра на земеделието и храните - за мечката;
3. (изм. - ДВ, бр. 64 от 2007 г., доп., бр. 103 от 2009 г., предишна т. 2, бр. 89 от 2010 г., изм., бр. 59 от 2012 г.) изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите - за ловните видове от приложение № 4 след съгласуване с министъра на околната среда и водите или оправомощен от него заместник-министър;
4. (нова - ДВ, бр. 59 от 2012 г., изм., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., бр. 102 от 2023 г.) министъра на земеделието и храните - за рибите по приложение № 4, след съгласуване с министъра на околната среда и водите;
5. (доп. - ДВ, бр. 103 от 2009 г., предишна т. 3, бр. 89 от 2010 г., предишна т. 4, бр. 59 от 2012 г.) министъра на околната среда и водите или оправомощен от него заместник-министър - за останалите видове от приложение № 4 и за птиците по чл. 45.
(2) В разрешителното по ал. 1 се определят видовете, броят на екземплярите, времето и мястото, уредите, средствата и методите, начинът за разпореждане с екземпляра и други условия, при които се допуска изключението, както и органът или лицето, натоварено да осъществява контрола по спазването на условията.

Чл. 50. (Отм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.).

Чл. 51. (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2007 г., бр. 80 от 2009 г., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., бр. 102 от 2023 г.) Условията и редът за издаване на разрешителните по чл. 49, ал. 1 се определят с наредба, утвърдена от министъра на околната среда и водите и министъра на земеделието и храните.

Раздел VII
Планове за действие за растителни и животински видове

Чл. 52. Планове за действие за растителни и животински видове се разработват задължително, когато се установи, че:
1. видът е застрашен в международен мащаб и за опазването му са необходими мерки в цялата област на неговото естествено разпространение;
2. състоянието на популацията на вида в Република България или в отделни региони не е благоприятно;
3. въведен в природата неместен вид въздейства неблагоприятно върху условията на природните местообитания или върху състоянието на местни видове от дивата флора и фауна.

Чл. 53. При условията на чл. 52 с предимство се разработват планове за действие за:
1. приоритетни видове от приложение № 2;
2. защитени растителни и животински видове от приложение № 3;
3. видове - предмет на регулирано ползване от приложение № 4;
4. видове - предмет на повторно въвеждане в природата.

Чл. 54. (1) (Предишен текст на чл. 54 - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Плановете за действие обхващат:
1. описание на биологичните особености и екологични изисквания на вида;
2. оценка на разпространението и състоянието на популациите на вида, както и на условията в неговите природни местообитания;
3. данни за заплахите и лимитиращите фактори;
4. възстановителни, поддържащи и други природозащитни мерки за вида, включително мерки за опазване извън естествената му среда, ако се налагат такива;
5. възстановителни или поддържащи мерки за местообитанията на вида - предмет на плана;
6. мерки за наблюдение и контрол върху изпълнението и ефекта от осъществените дейности;
7. бюджет и график за реализиране на дейностите.
(2) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Плановете за действие могат да обхващат два или повече вида по чл. 53, които:
1. имат близки изисквания към хабитата;
2. изискват едни и същи мерки за опазването им.

Чл. 55. (1) Изготвянето на планове за действие може да се възлага от:
1. министъра на околната среда и водите;
2. изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите или ръководителите на други заинтересувани държавни органи;
3. неправителствени организации.
(2) Органите и организациите по ал. 1, т. 2 и 3 съгласуват с Министерството на околната среда и водите заданията и проектите на плановете за действие.

Чл. 56. (1) Плановете за действие се внасят за разглеждане в Националния съвет по биологичното разнообразие.
(2) Плановете за действие се утвърждават от съответния компетентен орган по чл. 49, ал. 1 след положително решение на Националния съвет по биологичното разнообразие.

Чл. 57. (Изм. - ДВ, бр. 64 от 2007 г., бр. 80 от 2009 г., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., бр. 102 от 2023 г.) Условията и редът за разработване на планове за действие за видове се определят с наредба на министъра на околната среда и водите и министъра на земеделието и храните.

Раздел VIII
Опазване на растителни и животински видове извън естествената им среда

Чл. 58. (1) Опазването на видовете извън естествената им среда включва:
1. (доп. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) отглеждане и размножаване на животни и растения при контролирани условия във вивариуми, зоологически или ботанически градини, дендрариуми, живи колекции и в центрове за размножаване и отглеждане на защитени видове;
2. създаване на банки за семена, полен, гамети, ембриони, тъканни и клетъчни култури и други колекции за съхраняване на растителни и животински генетични ресурси при специални условия.
(2) Действията по ал. 1 не включват прилагане на техники и методи, които водят до генетични изменения.

Чл. 59. Опазването по чл. 58, ал. 1 се прилага приоритетно за видове и други таксони, които са:
1. непосредствено застрашени от изчезване от естествените им местообитания на местно, национално или международно ниво;
2. от особен икономически интерес;

3. диви предшественици на културни сортове растения или примитивни породи животни;
4. подходящи за използване при повторно въвеждане в природата;
5. от специфичен интерес за науката - ендемити, реликти и други;
6. подходящи за привличане на обществения интерес към проблемите на опазването на биологичното разнообразие.

Чл. 60. (1) Опазването по чл. 58, ал. 1 може да се извършва от научни организации, юридически и физически лица.
(2) Организациите и лицата по ал. 1 са длъжни да:
1. документират образците/екземплярите, както и техния произход;
2. етикетират и маркират образците/екземплярите, когато това е възможно;
3. събират и поддържат информация по определени показатели за състоянието на колекциите, както и за технологиите и техниките за тяхното отглеждане и поддържане;
4. организират или участват в научни и други изследвания от значение за опазване и отглеждане на видовете, включително такива, свързани с повторното въвеждане в природата на диви видове;
5. предоставят размножителни материали от застрашени видове за възстановяване или повторно въвеждане в природата;
6. предоставят при договаряне размножителни материали от застрашени видове за създаване на насаждения за култивирано отглеждане на растения и ферми за отглеждане на животни;
7. обменят информация с други институции с подобно предназначение и цели;
8. осигуряват обществен достъп до колекциите, информация за обществеността, свързана с видовете от колекциите, техните естествени местообитания и опазване на биологичното разнообразие;
9. провеждат образователна и възпитателна дейност;
10. подават необходимата информация за попълване и поддържане на регистрите по чл. 63.
(3) (Доп. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) Освен задълженията по ал. 2 зоологическите градини и в центровете за отглеждане и размножаване на защитени видове животни са длъжни да:
1. настаняват животните при условия, които удовлетворяват техните биологични изисквания и изискванията за запазването и размножаването им;
2. осигуряват подходяща за отделните видове обстановка в местата, където те са затворени;
3. поддържат високо ниво на превантивни и лечебни ветеринарни грижи и хранене при отглеждането и развъждането на животните;
4. предприемат необходимите мерки за предотвратяване бягството на животни, за да бъдат избегнати възможни екологични заплахи за местните видове.

Чл. 61. (1) (Доп. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) Минималните изисквания и условия, при които се отглеждат животни в зоологическите градини и в центровете за отглеждане и размножаване на защитени видове животни, се определят с наредба на министъра на околната среда и водите.
(2) В случай на прилагане на принудителната мярка по чл. 122, ал. 1, т. 3 Министерството на околната среда и водите разпорежда поставянето на животните в други зоологически градини или места, където са осигурени условията в наредбата по ал. 1 и по чл. 60, ал. 2 и 3.

Чл. 62. (1) Дейността в зоологическите градини се извършва въз основа на лиценз, издаден от Министерството на околната среда и водите, при условия и по ред, определени с наредба на министъра на околната среда и водите.
(2) Лицензът по ал. 1 се издава само при спазване на изискванията на чл. 60, ал. 2 и 3 и тези в наредбата по чл. 61, ал. 1.
(3) При установяване на дейност на зоологическа градина без лиценз или в нарушение на изискванията и условията, при които е издаден лицензът, министърът на околната среда и водите:

1. предписва мерки и определя срок не по-дълъг от 2 години, в който зоологическата градина трябва да отстрани нарушенията, и/или
2. налага принудителната мярка по чл. 122, ал. 1, т. 3.
(4) При неизпълнение на предписанията в определения по ал. 3, т. 1 срок министърът на околната среда и водите налага принудителната мярка по чл. 122, ал. 1, т. 3 и/или т. 4.

Чл. 62а. (Нов - ДВ, бр. 88 от 2005 г., доп., бр. 94 от 2007 г., изм., бр. 80 от 2009 г., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., бр. 102 от 2023 г.) Министърът на околната среда и водите и министърът на земеделието и храните могат със заповед, обнародвана в "Държавен вестник", да забраняват вноса, развъждането и отглеждането извън зоопарковете, центровете за отглеждане и размножаване на защитени видове животни и спасителните центрове на местни или чужди диви животински видове, които представляват опасност за хората или са неподходящи за отглеждане като животни компаньони, и на световно застрашени видове животни.

Чл. 62б. (Нов - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) Центровете за отглеждане и размножаване на защитени видове животни подлежат на регистрация в Министерството на околната среда и водите.

Чл. 63. (1) Министерството на околната среда и водите води регистър на организациите и лицата, които притежават и поддържат колекции от диви видове от местната или чуждата флора и фауна.
(2) (Изм. – ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., бр. 102 от 2023 г.) Министерството на земеделието и храните води ведомствен регистър на организациите и лицата, които притежават и поддържат колекции от видове от културната флора и фауна, както и на специализирани колекции от диви дървесни и храстови видове или ловни видове от местната или чуждата флора и фауна.

Чл. 64. Специализираните организации, които създават и поддържат "национални колекции", се определят с акт на Министерския съвет, когато:
1. изпълняват и/или координират дейности по национални или международни програми, свързани с генетични ресурси;
2. колекциите са предназначени за опазване и поддържане на значително таксономично разнообразие от световната флора и фауна, включително диви родственици на културни растения или примитивни породи и/или представляват стратегически ресурс поради значителното разнообразие от видове, сортове, породи, форми, линии, включително такива с местен произход и/или са еталонни по прилагане на поети от Република България международни задължения.

Чл. 65. Условията и редът за попълване, поддържане и обслужване на колекции, с изключение на тези, принадлежащи на физически лица, се определят с актове, издадени от ръководителите на организациите и юридическите лица по чл. 60, ал. 1.

Чл. 66. (1) Държавата е собственик на генетичните ресурси от естествената флора и фауна на Република България.
(2) Достъпът до ресурсите се осъществява при спазване на разпоредбите на този закон, а когато те са защитени от патент или други права на интелектуална собственост - и на специалното законодателство в тази област.
(3) Генетичните ресурси могат да бъдат предоставяни за използване от други държави въз основа на предварително договаряне в писмена форма на условията и начина за разпределение на ползите от него при взаимноизгодни условия, включващи:
1. цитиране на естествения произход на материала;
2. предоставяне от държавата ползвател на получени, свързани с тях или произтичащи от тях научни резултати и технологии;

3. възвръщане на част от средствата, получени при използване на материала, както и на продукти или изследвания, произтичащи от него с търговска цел;
4. участие в съвместни научни изследвания.
(4) Договарянето може да предвиди безвъзмездно предоставяне на генетични ресурси, когато те са предназначени за нетърговски цели: научни изследвания, обучение, опазване на биологичното разнообразие или на общественото здраве.
(5) Предоставянето на материалите за ползване от трети лица се извършва с писмено съгласие на собственика при спазване на разпоредбите на ал. 2, 3 и 4.
(6) Условията и редът за предоставяне на достъп до генетични ресурси се определят с наредба, приета от Министерския съвет.

Раздел IX
Въвеждане на неместни или повторно въвеждане на местни животински и растителни видове в природата

Чл. 67. (1) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., бр. 94 от 2007 г.) Въвеждането в природата, както и вносът, развъждането и отглеждането на неместни животински, растителни и гъбни видове, включително подвидове и вариетети се допускат, ако това не уврежда природни местообитания в тяхната естествена област на разпространение или местни видове от дивата флора, фауна и микота или техни популации.
(2) (Изм. – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) Дейностите по ал. 1 могат да бъдат разрешени въз основа на разработена програма и ако са изпълнени следните условия:
1. положително заключение от извършена научна експертиза, възложена от съответния компетентен орган по ал. 3, включваща оценка на риска, като се вземат предвид елементите, описани в чл. 5, параграф 1, букви "а", "б", "г", "д", "е", "ж" и "з" от Регламент (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2014 г. относно предотвратяването и управлението на въвеждането и разпространението на инвазивни чужди видове (ОВ, L 317/35 от 4 ноември 2014 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕС) № 1143/2014", и доколкото е възможно, тези, описани в буква "в" на същия параграф;
2. влязъл в сила акт от проведена процедура по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от този закон;
3. положително решение на Националния съвет по биологичното разнообразие.
(3) Дейностите по ал. 1 се извършват с писмено разрешение на:
1. изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите - за дървесни, храстови и ловни видове;
2. министъра на околната среда и водите - за всички останали видове.
(4) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Органите по ал. 3 могат със заповед, обнародвана в "Държавен вестник", да забранят:
1. (изм. и доп. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) въвеждането в природата на неместни видове, включително подвидове и вариетети, които биха застрашили естествени природни местообитания или местни видове от дивата флора, фауна и микота;
2. (изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) вноса, развъждането и отглеждането на неместни животински, растителни и гъбни видове, включително подвидове и вариетети, ако случайното им освобождаване в дивата природа ще застраши съществуването на местни видове от дивата флора, фауна и микота.

Чл. 67а. (Нов - ДВ, бр. 88 от 2005 г., доп., бр. 94 от 2007 г.) Министерството на околната среда и водите организира и ръководи дейностите по отстраняването на навлезли в страната неместни видове, включително подвидове и вариетети, които биха застрашили естествени природни местообитания или местни видове от дивата флора и фауна.

Чл. 68. (1) (Доп. – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) Повторно въвеждане в природата на местни животински и растителни видове и възстановяване на изчезнали популации или подпомагане и стабилизиране на популации в недобро състояние се извършва по начин, който би допринесъл за трайно възстановяване на видовете в благоприятно състояние.
(2) Дейностите по ал. 1 се извършват с писмено разрешение на съответния компетентен орган по чл. 67, ал. 3 съгласувано със заинтересуваните централни ведомства и след отчитане мнението на обществеността в района на повторно въвеждане на вида.
(3) (Нова – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) Дейностите по ал. 1 се извършват при използване на екземпляри и/или генетичен материал от диви видове, произхождащи от същата или от генетично най-близката до възстановяваната популация, след положително становище на научен орган.

Чл. 69. (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2009 г., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., бр. 102 от 2023 г.) Условията и редът за издаване на разрешителните по чл. 67, ал. 3 и чл. 68, ал. 2 и за отчитане мнението на обществеността се определят с наредби, съответно на министъра на околната среда и водите и на министъра на земеделието и храните.

Глава четвърта
ТЪРГОВИЯ СЪС ЗАСТРАШЕНИ ВИДОВЕ ОТ ДИВАТА ФЛОРА И ФАУНА. ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА ВЪВЕЖДАНЕТО И РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ИНВАЗИВНИ ЧУЖДИ ВИДОВЕ
(Загл. доп. – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.)

Раздел I
Общи положения

Чл. 70. (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г., бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) Разпоредбите на тази глава се прилагат за:
1. екземпляри от видове, включени в приложения A, B, C и D към чл. 3 от Регламент (ЕО) № 338/97 на Съвета от 9 декември 1996 г. относно защитата на видовете от дивата флора и фауна чрез регулиране на търговията с тях (ОВ, L 61/1 от 3 март 1997 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕО) № 338/97";
2. екземпляри от видове, определени съгласно чл. 4, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1143/2014.

Чл. 71. (1) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) Министерството на околната среда и водите е ръководното ведомство по прилагане на изискванията на Регламент 338/97.
(2) Министърът на околната среда и водите със заповед определя местата, изпълняващи функции на спасителни центрове по чл. 104, ал. 1, т. 1.
(3) Дейността на спасителните центрове по ал. 2 се определя с правилник, утвърден от министъра на околната среда и водите.
(4) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Министърът на околната среда и водите отменя заповедта по ал. 2, когато установи:
1. че в спасителния център не се полагат необходимите грижи при престоя на екземплярите, вследствие на което възниква заплаха за тяхното общо състояние или оцеляване;

2. системни нарушения при дейността на спасителния център;
3. системно неспазване на правилника за дейността на спасителните центрове по ал. 3.
(5) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Системни нарушения по смисъла на ал. 4, т. 2 и 3 са три или повече нарушения на законите и подзаконовите нормативни актове по тяхното прилагане, извършени в продължение на две години.

Чл. 72. (1) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г., доп., бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) Българската академия на науките със своите специализирани институти, щатен научен персонал и асоциирани експерти е научният консултативен орган по прилагане на Регламент 338/97 и на Регламент (ЕС) № 1143/2014.
(2) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., бр. 94 от 2007 г.) Органът по ал. 1 предлага на министъра на околната среда и водите списък на експертите, които изпълняват функции по чл. 84 и чл. 87, ал. 1. Предложените експерти писмено декларират, че не са лично заинтересовани от вноса или износа на диви видове.
(3) В списъка по ал. 2 се посочват имената, адресът и начините за връзка, сферата на компетентност и районът на действие на експертите.
(4) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) В списъка по ал. 2 могат да бъдат включвани само лица, които имат образователно-квалификационна степен по специалността, придобита във висше училище, и са осъществявали в продължение най-малко на три години някоя от следните дейности, свързани с опазване на флората и фауната:
1. преподавателска дейност във висши училища или научна дейност;
2. ex situ отглеждане на диви видове в зоологически и ботанически градини;
3. контролна дейност по опазване на флората и фауната.
(5) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 94 от 2007 г.) Министърът на околната среда и водите или оправомощено от него лице регистрира в служебен регистър експертите по ал. 2, като вписва данните по ал. 3 или мотивирано отказва регистрация, за което уведомява писмено органа по ал. 1 в 15-дневен срок.
(6) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) В 15-дневен срок от вписването по ал. 5 министърът на околната среда и водите издава поименно удостоверение за вписване в регистъра.
(7) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Удостоверението по ал. 6 има валидност 5 години.
(8) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) От регистъра по ал. 5 се изключват експертите, за които е доказано, че в практиката си по определяне на видове:
1. три пъти са представяли невярна идентификация;
2. са представили невярна декларация по ал. 2 и това е доказано по съответния ред.
(9) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) В случаите по ал. 8 министърът на околната среда и водите отнема удостоверението по ал. 6.
(10) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 94 от 2007 г.) Редът за провеждане на проверките по чл. 84 и на идентификациите по чл. 87, ал. 1, както и заплащането на експертите се определят със заповед на министъра на околната среда и водите.

Раздел II
Пренасяне през границата на Република България

Чл. 73. (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г., изм., бр. 58 от 2016 г.) Внасянето и изнасянето на екземпляри от видове по чл. 70 се извършва съгласно изискванията на Регламент 338/97, на Регламент (ЕО) № 865/2006 на Комисията за установяване на подробни правила за прилагане на Регламент (ЕО) № 338/97 относно защитата на видовете от дивата фауна и флора чрез регулиране на търговията с тях, наричан по-нататък "Регламент 865/2006", на Регламент (ЕС) № 1143/2014, на този закон, на митническото законодателство, на Закона за ветеринарномедицинската дейност и Закона за защита на растенията.

(2) Превозването на живи животни от видовете по ал. 1 се извършва съгласно изискванията за транспортиране на живи животни, публикувани от Секретариата на Конвенцията по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (CITES), съставена във Вашингтон на 3 март 1973 г. (ратифицирана с решение на ВНС - ДВ, бр. 103 от 1990 г.) (ДВ, бр. 6 от 1992 г.), наричана по-нататък "Конвенцията", а при въздушен транспорт - съгласно изискванията, установени с Резолюция 620, Приложение "А" на Международната организация на авиационните превозвачи (IATA).

Чл. 74. (Отм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.).

Чл. 75. (Доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., отм., бр. 94 от 2007 г.).

Чл. 76. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., отм., бр. 94 от 2007 г.).

Чл. 77. (Отм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.).

Чл. 78. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., отм., бр. 94 от 2007 г.).

Чл. 79. (Отм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.).

Чл. 80. (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г., бр. 98 от 2018 г., в сила от 27.11.2018 г.) (1) Кандидатът за разрешителни и сертификати по чл. 4, параграфи 1 и 2, чл. 5, параграфи 1 и 4, чл. 8, параграф 3 и чл. 9, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 338/97 и по чл. 30, параграф 1, чл. 37, параграф 1, чл. 44а и чл. 44з, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 865/2006 подава на хартиен носител или по електронен път през портал за електронни административни услуги писмено заявление до министъра на околната среда и водите съгласно изискванията на чл. 13, параграф 1, чл. 20, 26, 34, 41, 44д, 44л и 50 от Регламент (ЕО) № 865/2006.
(2) Заявлението по ал. 1 съдържа:
1. информацията съгласно форматите в Регламент за изпълнение (ЕС) № 792/2012 на Комисията от 23 август 2012 г. за определяне на правила във връзка с формата на разрешителните, сертификатите и другите документи, предвидени в Регламент (ЕО) № 338/97 на Съвета относно защитата на видовете от дивата фауна и флора чрез регулиране на търговията с тях, и за изменение на Регламент (ЕО) № 865/2006 на Комисията (ОВ, L 242/13 от 7 септември 2012 г.);
2. единен идентификационен код или БУЛСТАТ, а за чуждестранни юридически лица – VAT номер;
3. желания от заявителя начин на получаване на изготвените разрешителни и сертификати.

Чл. 81. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., бр. 34 от 2006 г., бр. 94 от 2007 г.) Към заявлението по чл. 20 от Регламент 865/2006 се прилагат:
1. (отм. – ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 27.11.2018 г.);
2. за чуждестранните юридически лица - документ, удостоверяващ правния статус на заявителя, издаден в съответствие с националното му законодателство до три месеца преди подаване на заявлението;
3. адрес и описание на условията, при които ще се отглеждат внасяните живи екземпляри.

Чл. 82. (Доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 34 от 2006 г., бр. 94 от 2007 г.) (1) Към заявлението по чл. 26, 34, 41 и 50 от Регламент 865/2006 се прилагат:
1. документ за произход - в случаите, когато екземплярът не подлежи на регистрация по чл. 90;
2. документ за регистрация съгласно чл. 91 или чл. 96, ал. 1;
3. данни за самоличността на заявителя;
4. (отм. – ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 27.11.2018 г.);
5. за чуждестранните юридически лица - документ, удостоверяващ правния статус на заявителя, издаден в съответствие с националното му законодателство до три месеца преди подаване на заявлението;

6. в случаите на изнасяне на екземпляри, размножени и отгледани на затворено - кратко описание на рода или културата, от което да личи произходът на отделните екземпляри, формиращи оста на този род или култура, и номерът на полученото генетично поколение.
(2) Изискванията по ал. 1, т. 4 не се прилагат в случаите по чл. 96, ал. 1.
(3) За видове съгласно приложение № 4 на този закон, които попадат в приложения A, B и C от Регламент 338/97, към заявлението по ал. 1 се прилагат и копия от следните документи:
1. разрешително за лов на името на ловеца;
2. регистрация по чл. 110, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за лова и опазване на дивеча (обн., ДВ, бр. 58 от 2001 г.; бр. 43 от 2002 г. - Решение № 3722 на Върховния административен съд от 2002 г.; изм., бр. 41 и 101 от 2003 г.; бр. 10 от 2004 г. - Решение № 654 на Върховния административен съд от 2004 г.; изм., бр. 62 от 2007 г.) или разплащателен протокол по чл. 112, ал. 1, т. 2 от същия правилник.

Чл. 83. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 94 от 2007 г.) (1) В 5-дневен срок от получаване на заявлението по чл. 80 за издаване на разрешително за внасяне, изнасяне или сертификат за реекспорт на екземпляри от видове съгласно приложения A и B от Регламент 338/97 министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице изисква становище от научния консултативен орган по чл. 72.
(2) За износ на екземпляри от видове съгласно приложение № 4 на този закон, които попадат в приложения A, B и C от Регламент 338/97, становището по ал. 1 се изисква еднократно и е валидно за целия ловен сезон.
(3) Становището по ал. 1 не се изисква за износ на екземпляри, които са обект на предварително определена национална квота, публикувана от Секретариата на Конвенцията.

Чл. 84. (1) Научният консултативен орган представя на Министерството на околната среда и водите становище в 15-дневен срок от получаване на искането по чл. 83, ал. 1.
(2) При необходимост от проверка на място тя се извършва от експерт от списъка по чл. 72, ал. 2.

Чл. 85. (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) Министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице издава разрешителните и сертификатите по чл. 80 в срок до 5 работни дни от получаването на становището по чл. 84, ал. 1 съгласно изискванията на Регламент 338/97, Регламент 865/2006 и на този закон.

Раздел III
Митнически надзор и контрол

Чл. 86. (Доп. - ДВ, бр. 94 от 2007 г., изм., бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) Митническите органи осъществяват митнически надзор и контрол при внасяне и/или изнасяне на екземпляри от видове по чл. 43а и чл. 70 на и извън митническата територия на Република България в съответствие с този закон, митническото законодателство и изискванията на:
1. Регламент (ЕО) № 338/97 и Регламент (ЕО) № 865/2006;
2. Регламент (ЕО) № 1007/2009 и Регламент (ЕС) № 737/2010;
3. Регламент (ЕС) № 1143/2014.

Чл. 87. (1) (Предишен текст на чл. 87 - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 94 от 2007 г., доп., бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) При проверка на пратки с екземпляри по чл. 70, т. 1 митническите органи изискват от граничната ветеринарна и фитосанитарна служба да установи в срок до 2 часа от началото на проверката дали екземплярите отговарят на данните, определени в придружаващите ги документи, съгласно изискванията на Регламент 338/97 и Регламент 865/2006. В случай че тази идентификация не може да бъде извършена, митническите органи се обръщат за идентификация на екземплярите към съответен експерт

от списъка по чл. 72, ал. 2, който е длъжен да се яви на граничния пункт в срок до 6 часа от повикването.
(2) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 94 от 2007 г.) Митническите органи осигуряват помещения за временно настаняване на живите екземпляри до приключване на експертизата по ал. 1.

Чл. 88. (Доп. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) При установяване на нарушение на изискванията на този закон и Регламент 338/97 или в случаи на съмнение за нарушение митническите органи задържат екземплярите и вещите, послужили за извършване на нарушението, и незабавно уведомяват Министерството на околната среда и водите или съответната регионална инспекция по околната среда и водите, които осигуряват поставянето на екземплярите при подходящи за тях условия в спасителни центрове.

Чл. 89. Съответните регионални инспекции по околната среда и водите и спасителни центрове оказват пълно съдействие на митническите органи за изясняване на случаите по чл. 88 и вземане на решение по тях.

Раздел IV
Регистрация

Чл. 90. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., бр. 94 от 2007 г.) (1) На регистрация подлежат всички екземпляри от видове гръбначни животни съгласно приложения А и В от Регламент 338/97, с изключение на:
1. хранителни продукти, получени от тях;
2. видове - предмет на Закона за лова и опазване на дивеча;
3. цветни мутации на видовете птици, които не притежават естествената окраска на дивите форми;
4. дребни кожени изделия;
5. риби;
6. екземпляри от видове по чл. 57, т. 5, буква "а" от Регламент 865/2006.
(2) Екземплярите от видове съгласно приложения А и В от Регламент 338/97, за които е издадено разрешително за внос и за които има оригинално разрешително за износ или сертификат за реекспорт, издадено от трета държава, се регистрират служебно от регионалните инспекции по околната среда и водите без заявление на собственика по реда на чл. 92.
(3) В 7-дневен срок от получаването на документите по ал. 2 Министерството на околната среда и водите изпраща копия от тях в съответната регионална инспекция по околната среда и водите за регистрация.

Чл. 91. (1) (Предишен текст на чл. 91, изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Регистрацията се извършва с регистрационна карта, издадена от съответната регионална инспекция по околната среда и водите по постоянния адрес на собственика на екземпляра - физическо лице, или по седалището, съответно адреса на управлението, на собственика на екземпляра - юридическо лице.
(2) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Регистрационната карта по ал. 1 може да бъде два типа:
1. за регистриране на единични екземпляри;
2. за регистриране на група екземпляри.
(3) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 94 от 2007 г.) Картата по ал. 2, т. 2 се използва само за групи екземпляри от видове по приложения А и В от Регламент 338/97, при които индивидуалното маркиране е невъзможно.
(4) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) Регистрационна карта не се издава в случаите, когато за екземплярите е издаден сертификат съгласно чл. 8, т. 3 и чл. 9, ал. 2, буква "б" от Регламент 338/97 на името на собственика.

Чл. 92. (1) (Доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 94 от 2007 г.) За регистрацията по чл. 91 собственикът в 15-дневен срок от придобиването на екземпляра или в 40-дневен срок от получаване на поколение от видове по приложения А и В от Регламент 338/97 внася в регионалната инспекция по околната среда и водите заявление, в което посочва:
1. (доп. - ДВ, бр. 34 от 2006 г., изм., бр. 94 от 2007 г.) лични данни - за физически лица, за български юридически лица - наименование, седалище, адрес и БУЛСТАТ или единен идентификационен код за търговците, а за чуждестранните юридически лица - документ, удостоверяващ правния статус на заявителя, издаден в съответствие с националното му законодателство до три месеца преди подаване на заявлението;
2. данни за екземпляра - вид и състояние (жив, мъртъв, част от екземпляр или продукт);
3. адрес на отглеждане - при придобиване на жив екземпляр;
4. начин на придобиване - внесен, закупен, разменен, дарен, размножен на затворено, намерен.
(2) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) Към заявлението по ал. 1 в зависимост от случая се прилагат:
1. документи, указващи законния произход на екземпляра:
а) оригинален документ за регистрация, издаден от съответната регионална инспекция по околната среда и водите - при покупка на регистриран по чл. 91, ал. 1 екземпляр, или копие от регистрационна карта в случай на регистрация по чл. 91, ал. 2;
б) документ за регистрация от друга държава - членка на Европейския съюз, когато в съответната държава се изисква такава;
в) оригинален валиден сертификат за екземплярите, издаден на името на продавача съгласно чл. 8, т. 3 от Регламент 338/97, и документ за продажбата на екземпляра;
г) копие от разрешително по CITES за износ или сертификат за реекспорт, издадени от трета държава;
д) фактура по чл. 102б, ал. 3, буква "к";
е) оригинал на разрешително или друг документ за улавяне или убиване на екземпляра от природата, предвиден в нормативен акт и доказващ законността на придобиването му;
2. информация за начина на маркиране на екземпляра и номера на маркировката;
3. номер на регистрирана дейност по чл. 97, ал. 1 и 2.

Чл. 93. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Регионалните инспекции по околната среда и водите издават документа за регистрация по чл. 91 в срок до 5 работни дни от постъпване на документацията по чл. 90, ал. 3 и в срок до 20 работни дни при необходимост от проверка за уточняване на вида или обстоятелствата по придобиването на екземпляра в случаите на постъпване на заявление по чл. 92.

Чл. 94. (1) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Собственикът на регистриран екземпляр е длъжен писмено да уведоми регионалната инспекция по околната среда и водите при:
1. (изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) промяна на обстоятелствата, свързани с екземпляра - смяна на собственика, смяна на адреса на отглеждане, смърт, унищожаване, кражба или изгубване на екземпляра;
2. унищожаване, повреждане, изгубване или кражба на документа за регистрация на екземпляра.
(2) Регионалните инспекции по околната среда и водите:
1. (доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) отразяват промените по ал. 1 в регистъра по чл. 95 и в документа за регистрация по чл. 91;
2. (доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) издават нов документ за регистрация в случаите по ал. 1, т. 1 и т. 2;
3. уведомяват Министерството на околната среда и водите за случаите на кражба или изгубване на екземпляр или документ за регистрация.

Чл. 95. Регионалните инспекции по околната среда и водите водят регистър на екземплярите по чл. 90.

Чл. 96. (1) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) Регистрацията на екземпляри по чл. 90 не се отнася за колекции в зоологически градини, музеи, университети, институти на Българската академия на науките и други научни и академични институти.
(2) (Доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Лицата по ал. 1 представят в Министерството на околната среда и водите и съответната регионална инспекция по околната среда и водите списък на наличните екземпляри по видове, като в началото на всяка текуща година внасят информация за настъпилите в списъка промени през изтеклата година.
(3) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Списъкът по ал. 2 съдържа:
1. (изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) вида на животното, посочен на български и латински език;
2. (изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) данни за екземпляра - вид и състояние (жив, мъртъв, препариран, част или продукт);
3. начина на придобиване - внесен, закупен, разменен, дарен, размножен на затворено, оставен по разпореждане съгласно чл. 39, ал. 2;
4. номера и вида на документа, с който е придобит екземплярът;
5. номера на регистрационната карта в случай на регистрация по чл. 91.
(4) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 94 от 2007 г.) Не се издават разрешителни и сертификати по чл. 80 от този закон и етикети по чл. 52, т. 2 от Регламент 865/2006 на лицата по ал. 1, които не са изпълнили задължението си по ал. 2.

Чл. 97. (1) (Доп. - ДВ, бр. 34 от 2006 г., изм., бр. 94 от 2007 г.) Физически и юридически лица със съдебна или търговска регистрация в Република България имат право чрез Министерството на околната среда и водите да регистрират в Секретариата на Конвенцията дейности по:
1. (нова - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) размножаване и отглеждане с търговска цел на екземпляри от видове съгласно Приложение I от Конвенцията;
2. (нова - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) производство, преработка, пакетиране, препакетиране, износ и реекспорт на продукти от есетрови риби.
(2) За регистрацията по ал. 1 лицата подават в Министерството на околната среда и водите заявление, в което посочват:
1. (нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г., доп., бр. 34 от 2006 г.) име и единен граждански номер - за физически лица, а за юридически лица - наименование, седалище и БУЛСТАТ или единен идентификационен код за търговците;
2. (предишна т. 1 - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) адреса, където ще се извършва дейността;
3. (предишна т. 2 - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) научното наименование на видовете и условията за тяхното размножаване и отглеждане;
4. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) доказателства за законното придобиване на изходния размножителен материал;
5. (нова - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) регистрация по Закона за рибарството и аквакултурите на лицата по ал. 1, т. 2.

Чл. 97а. (Нов - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) (1) Юридическите лица по чл. 97, ал. 1 могат да се регистрират за ползване на опростени процедури по чл. 18 и 19 от Регламент 865/2006.
(2) За регистрацията по ал. 1 лицата подават до министъра на околната среда и водите заявление, в което посочват:
1. наименование, седалище и БУЛСТАТ или единен идентификационен код за търговците;
2. научното наименование на видовете, за които ще се ползва опростената процедура;
3. доказателства за законното придобиване на изходния материал.
(3) Министърът на околната среда и водите упълномощава лицата по ал. 1 да попълват специфичната информация в разрешителните съгласно чл. 18, ал. 1, буква "в" и чл. 19, ал. 1, буква "г" от Регламент 865/2006.

Чл. 98. (1) В 15-дневен срок от постъпване на заявлението Министерството на околната среда и водите извършва проверка на обстоятелствата по чл. 97, ал. 2 и изисква становище от научния консултативен орган по реда на чл. 83.
(2) В зависимост от проверката и становището по ал. 1 Министерството на околната среда и водите:
1. изпраща документация за регистриране на дейността в Секретариата съгласно изискванията на Конвенцията;
2. (нова - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) писмено уведомява заявителя за номера на регистрацията на дейността;
3. (предишна т. 2, доп. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) в случай на отказ за регистриране по т. 1 в 30-дневен срок писмено уведомява заявителя.

Чл. 99. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) При прекратяване на регистрирана дейност лицата по чл. 97, ал. 1 са длъжни да уведомят за това Министерството на околната среда и водите, което изпраща в Секретариата на Конвенцията информация за заличаване на регистрацията.

Чл. 99а. (Нов - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) (1) Научни институции, които извършват обмен на екземпляри с други научни институции, могат да се регистрират в Секретариата на Конвенцията за ползване на изключения по чл. 7, ал. 6 от Конвенцията.
(2) За регистрацията по ал. 1 научните институции представят в Министерството на околната среда и водите заявление, съдържащо наименованието, седалището и адреса на институцията и в зависимост от случая:
1. решение на общото събрание на Българската академия на науките за създаване на специализирани научни звена съгласно Закона за Българската академия на науките и нейния устав;
2. решение на Народното събрание за откриване на висше училище съгласно Закона за висшето образование;
3. решение за създаване на музей съгласно Закона за културното наследство.
(3) В 10-дневен срок от получаване на заявлението по ал. 2 Министерството на околната среда и водите уведомява заявителя за регистрационния номер и го регистрира в Секретариата на Конвенцията.
(4) За въвеждане и изнасяне на екземпляри за целите на научния обмен на лицата по ал. 1 се използват етикети съгласно чл. 52, т. 2 от Регламент 865/2006.

Раздел V
Търговия на територията на Република България
(Загл. изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.)

Чл. 100. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 94 от 2007 г., доп., бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) Търговия с екземпляри на територията на Република България от видове по чл. 70, т. 1 се извършва при спазване на разпоредбите на този закон и на чл. 8 от Регламент 338/97.

Чл. 101. (Доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., отм., бр. 94 от 2007 г.).

Чл. 102. (1) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г., доп., бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) Забранява се извършването на търговски сделки с нерегистрирани екземпляри по чл. 90, както и с екземпляри от видове по чл. 70, т. 1, за които законният произход не може да бъде доказан.
(2) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., доп., бр. 94 от 2007 г.) При продажбата на екземпляри, регистрирани по чл. 91, продавачът предоставя на купувача в зависимост от случая:
1. оригинала на регистрационната карта по чл. 91, ал. 2, т. 1;

2. копие на регистрационната карта по чл. 91, ал. 2, т. 2;
3. (нова - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) сертификат по чл. 8, ал. 1 от Регламент 338/97, като за внесените в Европейската общност екземпляри се предоставят и съпътстващите го оригинални разрешителни по CITES за износ, сертификат за реекспорт или сертификат за произход, издадени от трета държава.
(3) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Оригиналната регистрационна карта по ал. 2, т. 2 след изчерпване на количеството, посочено в нея, се връща в регионалната инспекция по околната среда и водите, от която е издадена.
(4) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2007 г., доп., бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) При продажба на екземпляр от вид по чл. 70, т. 1 търговците са длъжни да издават фактура, в която задължително вписват номера и вида на документите по чл. 102б, ал. 2 и 3, както и номера и вида на маркировката на екземпляра, ако има такава.

Чл. 102а. (Нов - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) Собствениците на екземпляри от видове по приложения А и В от Регламент 338/97 задължително ги маркират или етикетират съобразно вида и състоянието на екземпляра, като маркировката при живите екземпляри не трябва да вреди на здравословното им състояние.
(2) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., бр. 102 от 2023 г.) Етикетирането и маркирането на екземпляри от видовете по ал. 1 се определят с наредба на министъра на околната среда и водите и министъра на земеделието и храните.

Чл. 102б. (Нов - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) Лицата, които извършват търговски сделки с екземпляри от видове по чл. 70, т. 1 са длъжни да притежават и при поискване от контролните органи да представят документ, доказващ законния им произход.
(2) В случаите на регистрация по чл. 90 лицата по ал. 1 представят регистрационна карта, издадена съгласно чл. 91.
(3) Извън случаите по ал. 2 лицата по ал. 1 представят в зависимост от случая:
а) копие от разрешително или сертификат за реекспорт по CITES, издадени от трета държава;
б) копие от фитосанитарен сертификат, издаден от трета държава, когато съгласно Конвенцията такъв се използва вместо разрешително по CITES;
в) копие от разрешително за внос по чл. 4, ал. 1 и 2 от Регламент 338/97;
г) сертификат по чл. 8, т. 3 от Регламент 338/97;
д) документ, доказващ законния произход на екземплярите съгласно Приложение В от Регламент 338/97, в случай че са придобити на територията на Европейската общност;
е) разрешително по чл. 49 за видовете съгласно приложения № 3 и № 4;
ж) оценителен протокол по чл. 110, ал. 1, т. 3 от Правилника за прилагане на Закона за лова и опазване на дивеча или разплащателен протокол по чл. 112, ал. 1, т. 2 от същия правилник;
з) документи по Закона за рибарството и аквакултурите, ако екземплярите са придобити чрез риболов;
и) копие от документ за регистрация на дейността по чл. 97, ал. 1;
к) фактура за покупка на отгледаните на затворено или култивирани екземпляри, в случай че търговецът не е производител, а в останалите случаи - декларация от производителя, че продадените екземпляри са отгледани на затворено или са култивирани;
л) документ по чл. 108.
(4) В случаите по ал. 3, буква "в" задължително се представят и съответните документи по ал. 3, буква "а" или "б".
(5) При непредставяне на документацията по ал. 2 и 3 контролният орган задържа екземплярите и ги изпраща в спасителен център по чл. 71, ал. 2, като изисква от продавача да представи съответните документи в срок 10 дни от извършване на проверката, като:
1. при непредставяне на документите в 10-дневния срок екземплярите се отнемат в полза на държавата;

2. при представяне на документите по ал. 1 екземплярите се връщат на собственика, след като заплати разходите, направени от спасителния център по тяхното настаняване и отглеждане.

Раздел VI
Разпореждане с екземпляри, отнети в полза на държавата

Чл. 103. (1) (Предишен текст на чл. 103 - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) Разпореждането с екземпляри от видове по чл. 70, отнети в полза на държавата по чл. 129, ал. 1, се извършва от министъра на околната среда и водите.
(2) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) Алинея 1 се прилага и в случаите на отнети в полза на държавата екземпляри съгласно изискванията на Закона за митниците, Закона за ветеринарномедицинската дейност и Закона за защита на растенията.
(3) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) Алинея 2 не се прилага в случаите на представен валиден документ по чл. 80.

Чл. 104. (1) (Доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) До влизането в сила на наказателното постановление за отнемане на екземплярите в полза на държавата министърът на околната среда и водите или оправомощено от него лице разпорежда:
1. (доп. – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) настаняване на живите екземпляри в определени за целта спасителни центрове за видовете по чл. 70, т. 1;
2. (изм. и доп. – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) съхраняване на подходящи места на мъртви екземпляри, хранителни продукти и медикаменти или на екземпляри по чл. 70, т. 2.
(2) Чуждестранните екземпляри, за които не са извършени митнически формалности, се поставят под режим на митническо складиране.

Чл. 105. (1) Екземплярите се връщат на собственика при отменяне на наказателното постановление по съдебен ред в 7-дневен срок след влизането в сила на съдебното решение.
(2) В 15-дневен срок след влизането в сила на съдебно решение, с което се отхвърля жалбата срещу наказателното постановление за отнемане на екземплярите в полза на държавата след митническо оформяне, министърът на околната среда и водите се разпорежда с тях съгласно чл. 106.

Чл. 106. (1) При отнемане на живи екземпляри в полза на държавата министърът на околната среда и водите разпорежда:
1. (отм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.);
2. (изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г., доп., бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) връщането им на държавата на износа в случаите по чл. 16, ал. 3, буква "б" от Регламент 338/97 и за видовете по чл. 70, т. 2;
3. (доп. – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) предоставянето им на зоологическа или ботаническа градина или на спасителни центрове в страната или в други държави – членки на CITES, където има подходящи условия за тяхното отглеждане;
4. пускането им на свобода, когато екземплярите са взети от природни местообитания в рамките на страната, в случай че няма очевидни пречки за тяхното оцеляване;
5. продажбата им;
6. (нова – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) предоставянето им на национални или международни организации или институции, изпълняващи програми за повторно въвеждане в страни, в които съответният вид е естествено разпространен;
7. (нова – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) унищожаване на екземплярите, ако те са от видове по чл. 70, т. 2.
(2) При отнемане на мъртви екземпляри в полза на държавата министърът на околната среда и водите разпорежда:

1. безвъзмездното им предоставяне на висши училища или центрове за обучение на кадри по прилагане на Конвенцията - за попълване на учебни сбирки;
2. безвъзмездното им предоставяне на природонаучни музеи, а когато имат художествена стойност - на музеи на изкуствата;
3. продажбата им;
4. (нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) унищожаването им.
(3) При отнемане на хранителни продукти или медикаменти в полза на държавата министърът на околната среда и водите разпорежда:
1. връщането им на държавата на износа;
2. предоставянето им на висши училища или центрове за обучение на кадри по прилагане на Конвенцията - за попълване на учебни сбирки;
3. унищожаването им.

Чл. 107. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 94 от 2007 г., изм., бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) Разходите, свързани със становищата и проверките по чл. 84 и чл. 87, ал. 1 и с разпорежданията по чл. 102б, ал. 5, т. 1 и чл. 104 в случай на прилагане на чл. 105, ал. 1, са за сметка на бюджета на Министерството на околната среда и водите.
(2) Разходите по ал. 1 се възстановяват в бюджета на Министерството на околната среда и водите от средствата, получени в случаите на продажба по чл. 106.
(3) (Доп. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) Разходите, свързани с разпорежданията по чл. 102б, ал. 5, т. 1, чл. 104 и 106, са за сметка на нарушителя. За обезпечаване на тяхното плащане органите, установяващи нарушението, могат да задържат стоки или суми.

Чл. 108. При продажба по чл. 106 екземплярите се считат за законно придобити при представяне на документа, с който са закупени.

Глава пета
ОПАЗВАНЕ НА ВЕКОВНИ ИЛИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНИ ДЪРВЕТА

Чл. 109. (1) Отделни вековни или забележителни дървета във или извън населените места се обявяват за защитени, съгласувано с физическото или юридическото лице - собственик на имота, в който се намира дървото.
(2) Директорът на съответната регионална инспекция по околната среда и водите и лицето по ал. 1 подписват протокол, в който се посочват местонахождението и характеристиките на дървото - вид, възраст, височина и други особености, неговото състояние и необходимите поддържащи мерки, както и задълженията на собственика за опазване на обекта.
(3) Протоколът по ал. 2 и скица за местонахождението на дървото се изпращат в Министерството на околната среда и водите.

Чл. 110. Министърът на околната среда и водите издава заповед за обявяване на дървото за защитено, която се обнародва в "Държавен вестник".

Чл. 111. (1) (Предишен текст на чл. 111 - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Собствениците на дървета, обявени за защитени, са длъжни:
1. да ги опазват от унищожаване или увреждане;
2. да уведомяват съответната регионална инспекция по околната среда и водите за настъпили промени в състоянието на обекта;
3. да съгласуват със съответната регионална инспекция по околната среда и водите дейностите, необходими за поддържане или възстановяване на състоянието на обекта;
4. да осигуряват достъп на представители на регионалната инспекция по околната среда и водите до имота за извършване на проверки по състоянието на защитените дървета.

(2) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Забраняват се дейности, водещи до унищожаване, увреждане или влошаване физиологичното състояние на дърветата, обявени за защитени.

Чл. 112. (1) Министерството на околната среда и водите може да финансира поддържащи или възстановителни дейности, необходими за опазване на защитените дървета.
(2) Собствениците внасят в Министерството на околната среда и водите предложения за финансиране на дейности по ал. 1 чрез съответната регионална инспекция по околната среда и водите.

Чл. 113. (1) Обявените защитени дървета се вписват в регистри в Министерството на околната среда и водите и съответната регионална инспекция по околната среда и водите.
(2) Унищожени, изсъхнали или невъзстановимо увредени защитени дървета се заличават по реда на чл. 109, ал. 2 и чл. 110.
(3) (Нова - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г.) Регистрите по ал. 1 са публични.

Глава шеста
ОРГАНИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ

Чл. 114. Министерството на околната среда и водите и други държавни органи и техните поделения в рамките на своите компетенции осъществяват управлението и контрола по опазване на биологичното разнообразие в Република България.

Чл. 115. (1) (Предишен текст на чл. 115 - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Министърът на околната среда и водите:
1. провежда държавната политика по опазване и поддържане на биологичното разнообразие;
2. изготвя с участието на отрасловите ведомства и неправителствени организации и внася в Министерския съвет Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие;
3. изготвя с участието на отрасловите ведомства и неправителствени организации и внася в Министерския съвет Национален план за опазване на биологичното разнообразие, организира и отчита изпълнението на плана;
4. изгражда и поддържа Националната екологична мрежа;
5. (изм. – ДВ, бр. 88 от 2023 г.) възлага разработването и утвърждава планове за действие за видове;
6. координира дейностите на други министерства, ведомства, общини, обществени организации, научни и академични институти по опазване на биологичното разнообразие;
7. (изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г.) организира контрол върху дейностите на собствениците или ползвателите на земи, горски територии и водни площи, включени в Националната екологична мрежа;
8. финансира дейности по прилагане на този закон;
9. разработва и прилага механизми за стимулиране на дейности на собствениците или ползвателите, неправителствени организации, сдружения и други, насочени към опазването, поддържането и възстановяването на биологичното разнообразие;
10. (доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) организира Национална система за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие и създава бази данни и географски информационни системи за регистриране на състоянието и установяване на измененията в биологичното разнообразие, осигурява достъп и обмен на данни по опазване на биологичното разнообразие;
11. изготвя годишен отчет за състоянието на биологичното разнообразие и за дейностите по неговото опазване;
12. представлява Република България по въпросите за опазване на биологичното разнообразие;
13. (доп. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) организира и поддържа държавни публични регистри, предвидени в този закон;

14. издава заповеди, списъци, разрешителни и лицензии, предвидени в този закон;
15. (изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) публикува списъци и измененията в тях за видовете по чл. 47а, т. 1 и 2;
16. (нова – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) дава съгласие за достъп до генетични ресурси от естествената флора и фауна;
17. (нова – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) следи, в областта на своята компетентност, за спазването на задълженията от страна на ползвателите на генетични ресурси и традиционни знания, свързани с генетичните ресурси, във връзка с полагането на дължима грижа съгласно Регламент (ЕС) № 511/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. относно мерките за спазване от ползвателите, произтичащи от Протокола от Нагоя за достъпа до генетични ресурси и справедливата и равноправна подялба на ползите, произтичащи от тяхното използване в Съюза (ОВ, L 150/59 от 20 май 2014 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕС) № 511/2014";
18. (нова – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) е компетентен орган по прилагане на Регламент (ЕС) № 1143/2014, с изключение на чл. 15 от него.
(2) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Условията и редът за създаването и функционирането на Националната система за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие се определят с наредба на министъра на околната среда и водите.

Чл. 115а. (Нов – ДВ, бр. 88 от 2023 г.) Орган за управление на мрежата "Натура 2000" на национално ниво е министърът на околната среда и водите, който:
1. разработва и утвърждава методически ръководства и указания с цел прилагане на единен подход в планирането и управлението на мрежата "Натура 2000";
2. организира дейности по събиране, валидиране, анализ и управление на научна информация и данни за "Натура 2000";
3. извършва периодична оценка за достатъчността на мрежата "Натура 2000" и на изпълнението на целите на мрежата "Натура 2000" на национално ниво;
4. извършва промени в стандартните формуляри с данни и оценки за защитените зони;
5. организира изготвянето и представя на Европейската комисия докладите по чл. 12 от Директива 2009/147/ЕО и чл. 17 от Директива 92/43/ЕИО;
6. подпомага методически органите за управление на защитените зони по чл. 117а, ал. 1, включително чрез организиране и провеждане на регулярни семинари и обучения на участниците по специфични теми, свързани с "Натура 2000";
7. утвърждава правилник за работата на комитетите на заинтересованите страни по чл. 117а, ал. 3 – 5;
8. утвърждава плановете за управление по чл. 27, ал. 1 и техните актуализации и промени след разглеждане от Националния съвет по биологичното разнообразие;
9. организира разработването на Националната рамка за приоритетни действия за "Натура 2000" и следи за нейното изпълнение.

Чл. 116. (1) Създава се Национален съвет по биологичното разнообразие като консултативен орган на министъра на околната среда и водите.
(2) Съставът на Националния съвет по биологичното разнообразие се определя със заповед на министъра на околната среда и водите, като в него се включват представители на заинтересуваните министерства и ведомства, научни и академични институти, неправителствени и природозащитни организации.
(3) Дейността на Националния съвет по биологичното разнообразие се урежда с правилник, утвърден от министъра на околната среда и водите.
(4) (Нова – ДВ, бр. 88 от 2023 г.) Националният съвет по биологичното разнообразие заседава в разширен състав, когато:
1. проследява и обсъжда напредъка в управлението на мрежата "Натура 2000";

2. дава становища в процеса на разработване на стратегически документи по управление на мрежата "Натура 2000", както и стратегически документи, свързани с типовете природни местообитания и видовете – предмет на опазване в защитените зони;
3. прави предложения за по-ефикасно и по-ефективно прилагане на политиките по "Натура 2000";
4. дава становище по проекта на Националната рамка за приоритетни действия за "Натура 2000".
(5) (Нова – ДВ, бр. 88 от 2023 г.) Разширеният състав на Националния съвет по биологичното разнообразие се определя по реда на ал. 2 и в него се включват представители на териториални и местни органи на власт и национално представени синдикални, работодателски, секторни и други организации.

Чл. 117. Директорите на регионалните инспекции по околната среда и водите и директорите на дирекции на националните паркове:
1. (изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г.) контролират спазването на изискванията за опазване на биологичното разнообразие при осъществяването на дейностите на собствениците или ползвателите на земи, горски територии и водни площи, включени в Националната екологична мрежа;
2. (доп. – ДВ, бр. 88 от 2023 г.) координират и контролират прилагането на плановете за управление по чл. 27, ал. 1 и плановете и проектите, предвидени в този закон, включително интегрирането им в общинските планове и програми;
3. контролират опазването на растителните и животинските видове, предмет на този закон;
4. поддържат регионалните регистри, предвидени в този закон;
5. санкционират нарушители в предвидените в този закон случаи.

Чл. 117а. (Нов – ДВ, бр. 88 от 2023 г.) (1) Орган за управление на регионално ниво на защитените зони и части от тях, попадащи в териториалния обхват на дейност на съответната регионална инспекция по околната среда и водите, е директорът на регионалната инспекция по околната среда и водите. За защитените зони на териториите на националните паркове по Закона за защитените територии орган за управление на защитените зони е директорът на съответната дирекция на национален парк, а за защитените зони и частите от защитени зони, попадащи в морските пространства на Република България, орган за управление на защитените зони е директорът на Басейнова дирекция "Черноморски район".
(2) Органите за управление на защитените зони по ал. 1:
1. разработват и актуализират плановете за управление по чл. 27, ал. 1;
2. предлагат на органа по чл. 115а за утвърждаване плановете за управление по чл. 27, ал. 1 и техните актуализации след съгласуване от комитетите на заинтересованите страни;
3. подкрепят организационно и методически собствениците по чл. 119, ал. 1 за изпълнението на мерки, включени в плановете за управление по чл. 27, ал. 1;
4. изпълняват и/или координират мерки и дейности, включени в плановете за управление по чл. 27, ал. 1;
5. извършват оценка и докладват поне веднъж годишно на органа по чл. 115а за изпълнението на плановете за управление по чл. 27, ал. 1;
6. предлагат на органа по чл. 115а за утвърждаване промени в плановете за управление по чл. 27, ал. 1 след съгласуване от съответния комитет на заинтересованите страни;
7. председателстват работата на комитета на заинтересованите страни.
(3) Директорът на съответната регионална инспекция по околната среда и водите определя със заповед състава на комитета на заинтересованите страни, в който се включват представители на териториални и местни органи на власт, научни организации и висши училища, регионални структури или регионални представители на браншови, синдикални, работодателски и други секторни организации, регионални структури или регионални представители на организации на собственици или ползватели на земи или ресурси в "Натура

2000", неправителствени организации, представители на органа по чл. 115а и на другите заинтересовани органи за управление по ал. 1.
(4) Директорът на съответната дирекция на национален парк определя със заповед състава на комитета на заинтересованите страни, в който се включват представители на териториални и местни органи на власт, научни организации и висши училища, регионални структури или регионални представители на браншови, синдикални, работодателски и други секторни организации, собственици и ползватели на обекти в парка, ползватели на ресурси в парка, неправителствени организации, представители на органа по чл. 115а и на другите заинтересовани органи за управление по ал. 1.
(5) Директорът на Басейнова дирекция "Черноморски район" определя със заповед състава на комитета на заинтересованите страни, в който се включват представители на териториални и местни органи на власт, научни организации и висши училища, регионални структури или регионални представители на браншови, синдикални, работодателски и други секторни организации, собственици и ползватели на обекти в морските пространства, ползватели на ресурси, неправителствени организации, представители на органа по чл. 115а и на другите заинтересовани органи за управление по ал. 1.
(6) Комитетите на заинтересованите страни по ал. 3 – 5:
1. участват в целия процес по разработване, актуализация и промяна на плановете за управление по чл. 27, ал. 1;
2. обсъждат и предоставят информация, необходима за разработването и актуализирането на плановете за управление по чл. 27, ал. 1, от компетентността на членовете на комитета;
3. обсъждат редовно напредъка на процеса по разработване и актуализиране на плановете за управление по чл. 27, ал. 1;
4. обсъждат проектите на плановете за управление по чл. 27, ал. 1 и техните актуализации преди предоставянето им за утвърждаване от органа по чл. 115а;
5. проследяват и обсъждат регулярно напредъка по изпълнението на плановете за управление по чл. 27, ал. 1;
6. правят предложения за промени на плановете за управление по чл. 27, ал. 1 към органа за управление по ал. 1.
(7) условията и редът за определяне на състава на комитетите на заинтересованите страни по ал. 3 – 5 се уреждат с правилника по чл. 115а, т. 7.

Чл. 118. (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) (1) (Предишен текст на чл. 118 – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г., изм., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., бр. 102 от 2023 г.) Министерството на земеделието и храните, Министерството на регионалното развитие и благоустройството и другите държавни органи и техните поделения, както и общините, в сферата на своята компетентност:
1. осъществяват дейности по опазване на биологичното разнообразие;
2. (доп. – ДВ, бр. 88 от 2023 г.) интегрират опазването на биологичното разнообразие и устойчивото управление на биологичните ресурси във всички планове, проекти, програми, политики и стратегии в съответния сектор, като включват в тях преди всичко дейности по опазване на биологичното разнообразие, в съответствие с приоритетите на този закон, на Националната стратегия и на Националния план за опазване на биологичното разнообразие, както и на Националната рамка за приоритетни действия за "Натура 2000";
3. (изм. – ДВ, бр. 88 от 2023 г.) разработват планове за действие за растителни и животински видове и осигуряват прилагането им, както и прилагането на плановете за управление по чл. 27, ал. 1;
4. сътрудничат с други компетентни органи, когато дейностите имат взаимосвързани или натрупани ефекти върху биологичното разнообразие или когато тяхната компетентност засяга един и същ обект или територия;

5. организират отраслови системи за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие и на защитените зони и създават бази от данни и географски информационни системи за характеристиките им, като предоставят на Министерството на околната среда и водите информация, съгласувана по вид и период на представяне;
6. финансират приоритетно научни изследвания и дейности, свързани с опазване на биологичното разнообразие и устойчивото управление на биологичните ресурси;
7. използват резултатите от проучването на биологичното разнообразие при изготвянето на планове, проекти, програми и политики в сектора или между секторите;
8. (изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г.) контролират дейността на собствениците или ползвателите на земи, горски територии и водни площи, включени в Националната екологична мрежа;
9. санкционират нарушители в предвидените в този закон случаи;
10. осъществяват международно сътрудничество по въпроси от обща загриженост, свързани с опазване на биологичното разнообразие и защитените зони.
(2) (Нова – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г., изм., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., бр. 102 от 2023 г.) Министърът на земеделието и храните дава съгласие за достъп до селскостопански и горски генетични ресурси.
(3) (Нова – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) Министърът на икономиката дава съгласие за достъп до генетични ресурси от промишлени микроорганизми, вируси и клетъчни култури.
(4) (Нова – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) Компетентните органи по ал. 2 и 3:
1. в рамките на своите компетенции следят за спазването на задълженията от страна на ползвателите на генетични ресурси и традиционни знания във връзка с полагането на дължима грижа съгласно Регламент (ЕС) № 511/2014;
2. могат да възлагат на оправомощени от тях длъжностни лица определените им функции за достъп до генетични ресурси.

Чл. 119. (1) (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., бр. 102 от 2023 г.) Министерството на околната среда и водите, Министерството на земеделието и храните, общините, както и физическите и юридическите лица - собственици и ползватели на горски територии, земи и водни площи в Националната екологична мрежа, осъществяват тяхното стопанисване и охрана съгласно разпоредбите на този закон и другите специални закони.
(2) (Доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г.) Собствениците на колекции от видове по чл. 37 и 70, както и собствениците и ползвателите на горски територии, земи и водни площи са длъжни да осигуряват свободен достъп в имотите си за извършване на дейностите и контрола по този закон при спазване на изискванията на другите специални закони.
(3) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Министерството на околната среда и водите може да предоставя на неправителствените и други организации и сдружения правото да организират поддържащи, направляващи, регулиращи, възстановителни и други природозащитни дейности в защитените зони и по отношение на защитените видове по ред, определен с наредба на министъра на околната среда и водите.

Чл. 120. Агенция "Митници" осъществява митническия контрол върху внасянето и изнасянето на екземпляри от видовете по чл. 70 съгласно изискванията на този закон, Закона за митниците и другите нормативни актове, свързани с митническия контрол.

Глава седма
ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ И АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ

РАЗПОРЕДБИ
(Загл. изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.)

Раздел I
Принудителни административни мерки

Чл. 121. (1) (Предишен текст на чл. 121, изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) За предотвратяване и преустановяване на административните нарушения по този закон и на вредните последици от тях компетентните органи или оправомощени от тях лица налагат принудителни административни мерки по реда на този раздел.
(2) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Органите по чл. 122 налагат принудителни административни мерки по този закон в случаите на възникване на непосредствена опасност от увреждане или унищожаване на защитени зони или на части от тях.

Чл. 122. (1) (Доп. – ДВ, бр. 77 от 2018 г.) Министърът на околната среда и водите или определено от него длъжностно лице от състава на министерството:
1. спира разпореждания на органи на изпълнителната власт, които са в нарушение на този закон;
2. спира реализацията на планове и проекти, започнати или утвърдени в нарушение на този закон;
3. затваря зоологически градини или части от тях, които не функционират в съответствие с изискванията на този закон;
4. отнема лицензи на зоологически градини в случаите по чл. 62, ал. 4;
5. (нова – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) отнема разрешителни, издадени съгласно Регламент (ЕС) № 1143/2014, когато са нарушени условията и изискванията, поставени в тях или в чл. 8 от регламента, и/или спира действия, които са в нарушение на същия регламент.
(2) Директорите на регионалните органи на Министерството на околната среда и водите:
1. (изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм. и доп., бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г., доп., бр. 88 от 2023 г.) спират дейности по ползването на горите, земите и водните площи и на други ресурси, както и строителството в защитени зони, които са в нарушение на заповедите за обявяването им или на утвърдените по съответния ред планове за управление по чл. 27, ал. 1, устройствени, технически и горскостопански програми, планове и проекти;
2. (изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) спират дейности или обекти, които увреждат или замърсяват околната среда над допустимите норми в защитени зони;
3. (доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) спират разпореждания на регионалните дирекции по горите, държавните горски стопанства, държавните ловни стопанства, директорите на природни паркове и общинските органи, които са в нарушение на този закон;
4. издават предписания за мерки за предотвратяване и/или отстраняване на нарушения.
(3) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г., доп., бр. 88 от 2023 г.) Директорите на регионалните дирекции по горите, директорите на държавните горски стопанства, държавните ловни стопанства и директорите на природни паркове, както и кметовете на общини спират дейности и строителство в гори, земи и водни площи - държавна, общинска и частна собственост, извършвани в нарушение на утвърдените планове за управление по чл. 27, ал. 1 и устройствени и технически планове и проекти.

Чл. 123. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) (1) Прилагането на принудителните административни мерки се извършва с мотивирана заповед на орган по чл. 122, в която се посочва основанието за налагане, видът и начинът на прилагане на съответната принудителна административна мярка.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г.) Заповедите по ал. 1 и по чл. 122, ал. 1 могат да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс.
(3) Обжалването на заповедта по ал. 1 не спира изпълнението ѝ.

Раздел II
Административни нарушения и наказания

Чл. 124. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) (1) За нарушения на забраните и ограниченията, определени по реда на чл. 12, ал. 6, чл. 19 и 29, както и за неспазване на режимите и условията, определени в заповедите по чл. 42, физическите лица се наказват с глоба от 100 до 1000 лв., а на юридическите лица и едноличните търговци се налага имуществена санкция от 200 до 5000 лв.
(2) За неспазване на условията в разрешително, издадено по реда на този закон, доколкото деянието не съставлява друго административно нарушение, физическите лица се наказват с глоба от 100 до 2000 лв., а на юридическите лица и едноличните търговци се налага имуществена санкция от 300 до 6000 лв.
(3) За неспазване на принудителните административни мерки по чл. 122 физическите лица се наказват с глоба от 100 до 1000 лв., а на юридическите лица и едноличните търговци се налага имуществена санкция от 200 до 5000 лв.

Чл. 125. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) (1) За нарушение на чл. 38, чл. 39, ал. 1, чл. 40, чл. 41, ал. 3, чл. 44, 46, чл. 47, ал. 1, чл. 60, ал. 2 и 3, чл. 100, чл. 102, ал. 1 и чл. 111 физическите лица се наказват с глоба от 100 до 5000 лв., а на юридическите лица и едноличните търговци се налага имуществена санкция от 500 до 10 000 лв.
(2) Правоспособен ловец, извършил нарушение по чл. 38, чл. 41, ал. 3 и чл. 44 по време на лов, се наказва с глоба по ал. 1 и се лишава от право на ловуване за срок от една до две години.
(3) В случаите по ал. 2, когато нарушението е спрямо световно или европейски застрашен вид, лишаването от право на ловуване е за срок три години.
(4) За нарушения по чл. 38, чл. 41, ал. 3, чл. 44 и 46, извършени в защитени територии или засягащи световно застрашени видове животни, глобите по ал. 1 се налагат в двоен размер.

Чл. 126. (Доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) За осъществяване на дейност без лиценз по чл. 62, ал. 1, в нарушение на чл. 62а и чл. 67, ал. 4 или без разрешение по чл. 67, ал. 3 и чл. 68, ал. 2 физическите лица се наказват с глоба от 1000 до 10 000 лв., а на юридическите лица и едноличните търговци се налага имуществена санкция от 2000 до 25 000 лв.

Чл. 127. (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) (1) За нарушения по чл. 16, букви "б", "в", "г" и "д" от Регламент 338/97 физическите лица се наказват с глоба от 700 до 4000 лв., а на юридическите лица и едноличните търговци се налага имуществена санкция от 1500 до 10 000 лв.
(2) За нарушения по чл. 16, букви "к", "л" и "м" от Регламент 338/97 физическите лица се наказват с глоба от 1000 до 6000 лв., а на юридическите лица и едноличните търговци се налага имуществена санкция от 2500 до 12 000 лв.
(3) За осъществяване на дейност в случаите по чл. 16, букви "а", "е", "ж", "з", "и" и "й" от Регламент 338/97 физическите лица се наказват с глоба от 2000 до 10 000 лв., а на юридическите лица и едноличните търговци се налага имуществена санкция от 5000 до 30 000 лв.

Чл. 127а. (Нов – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) За умишлено непредоставяне или предоставяне на невярна информация по чл. 4 и 7 от Регламент (ЕС) № 511/2014 на компетентните органи по чл. 115, ал. 1 и чл. 118, ал. 2 и 3 физическите лица се наказват с глоба от 1000 до 6000 лв., а на юридическите лица и едноличните търговци се налага имуществена санкция от 5000 до 20 000 лв.

Чл. 127б. (Нов – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) (1) За нарушения по чл. 7, параграф 1, букви "б", "в", "г", "д", "е" и "ж" от Регламент (ЕС) № 1143/2014 физическите лица се наказват с глоба от 1000 до 6000 лв., а на юридическите лица и едноличните търговци се налага имуществена санкция от 5000 до 20 000 лв.
(2) За нарушения по чл. 7, параграф 1, букви "а" и "з" от Регламент (ЕС) № 1143/2014 физическите лица се наказват с глоба от 1500 до 8000 лв., а на юридическите лица и едноличните търговци се налага имуществена санкция от 8000 до 25 000 лв.
(3) За нарушения на изискванията на разрешителното по чл. 8, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕС) № 1143/2014 физическите лица се наказват с глоба от 800 до 5000 лв., а на юридическите лица и едноличните търговци се налага имуществена санкция от 6000 до 20 000 лв.

Чл. 128. (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., бр. 94 от 2007 г.) За нарушение на чл. 41а, ал. 2, чл. 92, ал. 1, чл. 94, ал. 1, чл. 102, ал. 4 и чл. 102б, ал. 5 физическите лица се наказват с глоба от 50 до 2000 лв., а на юридическите лица и едноличните търговци се налага имуществена санкция от 100 до 5000 лв.

Чл. 128а. (Нов - ДВ, бр. 88 от 2005 г., доп., бр. 94 от 2007 г., бр. 62 от 2010 г., в сила от 10.08.2010 г.) За нарушение на чл. 43а, ал. 1, 2 и 3, чл. 73, ал. 2, чл. 90, ал. 1, чл. 102, ал. 2, чл. 102а, ал. 1 и 2 и чл. 119, ал. 2 физическите лица се наказват с глоба от 500 до 10 000 лв., а на юридическите лица и едноличните търговци се налага имуществена санкция от 1000 до 20 000 лв.

Чл. 128б. (Нов - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 52 от 2007 г.) За нарушение на чл. 31, ал. 14 физическите лица се наказват с глоба от 500 до 10 000 лв., а на юридическите лица и едноличните търговци се налага имуществена санкция от 1000 до 20 000 лв.
(2) (Изм. - ДВ, бр. 52 от 2007 г., бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) За нарушение на чл. 31, ал. 14 и 17 длъжностните лица се наказват с глоба от 1000 до 5000 лв.

Чл. 128в. (Нов - ДВ, бр. 88 от 2005 г., доп., бр. 94 от 2007 г., изм., бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) За други нарушения на този закон, на Регламент 338/97, Регламент (ЕО) № 865/2006, Регламент (ЕС) № 511/2014 и Регламент (ЕС) № 1143/2014, ако извършеното не съставлява престъпление, физическите лица се наказват с глоба от 50 до 2000 лв., а на юридическите лица и едноличните търговци се налага имуществена санкция от 100 до 5000 лв.

Чл. 129. (1) (Доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., бр. 94 от 2007 г.) Вещите, включително живите животни и растения, предмет на нарушение, и вещите, послужили за неговото извършване, се отнемат в полза на държавата, независимо чия собственост са.
(2) (Изм. - ДВ, бр. 105 от 2005 г.) Продажбата на вещи по ал. 1 се извършва по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.
(3) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 94 от 2007 г., бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) Алинея 2 не се прилага в случай на отнети в полза на държавата екземпляри от видове по чл. 37 от този закон и по Приложение А към Регламент (ЕО) № 338/97, както и на екземпляри от видове по чл. 70, т. 2 – предмет на нарушението. В тези случаи разпореждането се осъществява съответно по реда на чл. 39, ал. 2 и 3 или на глава четвърта, раздел VI.

Чл. 129а. (Нов - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) (1) За щети, нанесени на определени видове растения и животни, включени в приложение № 3, виновните лица заплащат обезщетение.
(2) Размерът на обезщетението се определя с тарифа, приета от Министерския съвет.

Чл. 130. (1) (Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г., бр. 80 от 2009 г., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., бр. 102 от 2023 г.) Нарушенията по чл. 124, ал. 1 и 3, чл. 125 и чл. 128в се установяват с акт на длъжностно лице, определено от

министъра на околната среда и водите или от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите, от областния управител или от кмета на общината. Наказателните постановления се издават съответно от министъра на околната среда и водите, от министъра на земеделието и храните, от областния управител или от кмета на общината, или от оправомощени от тях лица.
(2) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Нарушенията по чл. 124, ал. 2 се установяват с акт на длъжностно лице, определено от органа, издал разрешителното, а наказателните постановления се издават от съответния орган, издал разрешителното, или от оправомощено от него лице.
(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 80 от 2009 г., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., бр. 102 от 2023 г.) Нарушенията по чл. 126 се установяват с акт на длъжностно лице, определено от министъра на околната среда и водите или от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите, а наказателните постановления се издават съответно от министъра на околната среда и водите и от министъра на земеделието и храните или от оправомощени от тях лица.
(4) (Предишна ал. 3, изм. и доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Нарушенията по чл. 127, 128, 128а и 128б се установяват с акт на длъжностно лице, определено от министъра на околната среда и водите, а наказателните постановления се издават от министъра на околната среда и водите или от оправомощени от него лица.
(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.
(6) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 80 от 2009 г.) Органът, издал наказателното постановление, с което е наложено наказание по чл. 125, ал. 2 и 3, е длъжен в тридневен срок от влизането му в сила да уведоми Изпълнителната агенция по горите.
(7) (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г., отм., бр. 77 от 2012 г., в сила от 9.10.2012 г.).

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон:
1. "Благоприятно състояние на видовете" е, когато:
а) данните за динамиката на популациите на вида показват, че този вид е и ще остане жизнеспособен елемент на природното местообитание;
б) естественият район на разпространение на този вид не намалява и не е налице тенденция към намаляване;
в) е налице достатъчно голямо местообитание, което осигурява преживяването на популациите на този вид.
2. "Благоприятно състояние на природно местообитание" е, когато:
а) площта на неговото естествено разпространение е постоянна или се разширява;
б) неговата структура и специфични функции осигуряват дългосрочното му съществуване;
в) състоянието на характерните за него видове е благоприятно.
3. "Ботаническа градина" е институция, която поддържа колекции от живи растения за нуждите на експерименталните ботанически изследвания, естественонаучното и природозащитното образование и възпитание и е отворена за посещение повече от пет месеца в годината.
3а. (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г., предишна т. 41, изм., бр. 94 от 2007 г.) "Важно място за растенията" е територия от международна значимост за опазване на растителни видове, описана по стандартна методика на Плант Лайф Интернешънал.
4. "Вивариум" е изкуствено подготвено място за отглеждане на диви животни.
5. "Вид" е група от морфологично сходни организми, имащи общ произход, които са потенциално способни да обменят помежду си генетичен материал в естествени условия.

5а. (Нова - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) "Видове от интерес за Общността" са видове, които на европейската територия на държавите членки са застрашени, освен онези, за които тази територия се явява гранична за естественото им разпространение и които не са застрашени или уязвими в западния палеарктически регион, или са уязвими (т. е. е вероятно скорошното им преминаване в категорията на застрашените видове, ако факторите, причинили заплахата, продължават да съществуват), или са редки (т. е. чиито популации са малки и по настоящем не са застрашени или уязвими, но са изложени на риск - срещат се в ограничени географски райони или поединично разпръснати в по-голям район), или са ендемични и изискват особено внимание вследствие на специфични характеристики на местообитанието им и/или вследствие на потенциалното въздействие при тяхното използване върху местообитанието им, и/или потенциалното въздействие от тяхното използване върху природозащитния им статус.
6. "Влажна зона" е район, включващ езера, блата, мочурища, торфища или други водни площи, независимо дали са естествени или изкуствени, постоянни или временни, с вода, която е статична или течаща, прясна, полусолена или солена, включително морска вода, чиято дълбочина или отлив не надхвърля 6 м.
7. "Внасяне" е въвеждане на митническата територия на Република България на екземпляр, включително на екземпляр, уловен в морска среда, която не е под юрисдикцията на никоя държава.
8. (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г.) "Водни площи" са площи от горските територии, поземления фонд и континенталния шелф и изключителната икономическа зона, залети с вода.
9. "Възстановяване" е пресъздаване в естествени условия на съобщества от организми, екосистеми и комплекси от тях по модел на естествено съществуващите или създаване на условия за повторно възникване или увеличаване числеността на природни популации.
10. (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) "Генетичен материал" са материали от растителен, животински или гъбен произход, съдържащи функционални единици на наследственост.
11. "Генетични ресурси" са генетичен материал с реална или потенциална стойност.
12. (Изм. - ДВ, бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г.) "Гори" са горските територии по смисъла на Закона за горите.
12а. (Нова – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) "Горски генетични ресурси" са естествени генетични ресурси от дървесните, храстовите и ловните видове.
13. "Дата на придобиване" е датата, на която екземплярът е взет от дивата природа, роден на затворено или изкуствено размножен, придобит при търговски отношения или размяна.
14. "Дендрариум" е жива колекция от дървета и храсти върху определена територия, организирана по систематичен, географски или друг научен принцип.
14а. (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) "Дребни кожени изделия" са дребни промишлени изделия от кожа, като колани, ремъци, седалки за велосипеди, калъфи за документи, обеци, джобчета за ключове, тефтери, калъфи за тютюн, табакери, портфейли и каишки за часовници и други от подобен вид.
15. "Екземпляр" е всяко животно или растение, живо или мъртво, всяка лесно разпознаваема част от тялото или всеки продукт, получен от животното или растението, както и всяка друга стока, която въз основа на съпроводителен документ, опаковка, означение, етикет или друго обстоятелство може да се идентифицира като част или дериват от животно или растение.
16. "Екземпляр, отгледан на затворено" е екземпляр от животински вид, роден, излюпен и отгледан на затворено, или екземпляр от растителен вид, размножен изкуствено. Изкуствено размножен екземпляр е този, който е получен чрез репродукция в среда, създадена или модифицирана от човека и под негов контрол, който при животните произхожда най-малко от второ поколение, отглеждано от човека без добавка на генетичен материал от дивата природа.

16а. (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) "Екземпляр в безпомощно състояние" е жив екземпляр от животински вид, ранен, физически слаб или обездвижен вследствие на продължително гладуване или опаразитяване.
17. "Екосистема" е динамичен комплекс от растителни, животински и микроорганизмови съобщества и тяхната нежива околна среда, които си взаимодействат като функционална единица със специфични взаимосвързани процеси и специфичен общ облик.
18. "Ендемичен вид" е този, който се среща само в определен географски район.
18а. (Нова – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) "Естествени генетични ресурси" са всички генетични ресурси на Република България от нейната естествена флора, фауна, микота и микроорганизми, в т.ч. патогенни.
19. "Застрашен вид" е този, който е заплашен от изчезване в целия си ареал или в голяма част от него.
20. (Изм. – ДВ, бр. 61 от 2015 г.) "Земи" са селскостопанските земи по смисъла на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи.
20а. (Нова - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) "Зона от значение за Общността" е територия, която в биогеографския регион или региони, към които принадлежи, допринася в значителна степен за съхраняването или възстановяването до степен на благоприятно природозащитно състояние на тип природно местообитание по приложение № 1 или на вид по приложение № 2, допринася в значителна степен за целостта на мрежата от защитени зони по чл. 3 и/или допринася в значителна степен за съхраняването на биологичното разнообразие в конкретния биогеографски регион. При животински видове, които се нуждаят от големи местообитания, териториите от значение за Общността отговарят на местата в естествената област на разпространението им, които притежават физични и биологични елементи от решаващо значение за тяхното съществуване.
21. "Зоологическа градина" е постоянно заведение, където животни от диви видове се държат с цел да се показват пред публика в продължение на повече от 7 дни в годината, с изключение на циркове, магазини за животни и други заведения, които не показват пред публика значителен брой животни или видове.
22. "Изнасяне" е извеждане извън митническата територия на Република България на екземпляр.
23. (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) "Колекция" е сбирка от екземпляри от растителни, животински или гъбни видове (включително семена или други размножителни материали), отглеждани или съхранявани при контролирани от човека условия и предназначени за научни и образователни цели или за целите на опазването и възстановяването на видовете.
24. "КОРИНЕ място" е територия, описана по стандартната международна методика на проекта на Съвета на Европа "КОРИНЕ биотопи".
25. "Ландшафт" е територия, специфичният облик и елементите на която са възникнали като резултат на действия и взаимодействия между природни и/или човешки фактори.
25а. (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) "Инуитски народи" са етнически групи, населяващи крайните северни територии на Канада, Аляска, Скандинавия и Сибир, познати още като ескимоси, част от основния поминък на които е ловът на тюлени.
26. "Местообитание на вид" е районът, определен от специфични абиотични и биотични фактори, в който този вид се намира постоянно или временно в някой от стадиите на своя жизнен цикъл.
26а. (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) "Неизбирателни капани" са стъпните, стръвните, премазващите капани и примките.
26б. (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм., бр. 19 от 2009 г., в сила от 10.04.2009 г.) "Музей" е културна и научна организация по смисъла на Закона за културното наследство.
26в. (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) "Мутация" е естествена или получена чрез селекция промяна на характеристиките на индивидите от даден биологичен вид, при който се променя окраската или формата на тялото.

26г. (Нова - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) "Микота" са всички видове гъби в определен район.
27. "Организъм" е всяко живо тяло, което е съставено от съгласувано действащи органи и съществува самостоятелно. Организмът е индивид в популация от отделен вид.
28. "Орнитологично важно място" е територия от международна значимост за опазване на птиците, описана по стандартната международна методика на Бърд Лайф Интернешънъл.
28а. (Нова - ДВ, бр. 52 от 2007 г.) "Планове, програми и инвестиционни предложения" са плановете, програмите и инвестиционните предложения и техните разширения и промени по смисъла на Закона за опазване на околната среда.
29. "Популация" е териториално обособена съвкупност от индивиди от един и същи вид, които могат свободно да обменят генетичен материал помежду си.
30. "Потенциално застрашен вид" е този, за който е вероятно скорошното му преминаване в категорията на застрашените видове, ако факторите, причинили заплахата, продължават да съществуват.
31. "Природно местообитание" са естествени или близки до естествените сухоземни или акваториални области, характеризиращи се с характерни географски, абиотични и биотични особености, придаващи им специфичен облик.
31а. (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) "Предмет на защитените зони" са природните местообитания и местообитанията на видове, които се опазват в дадената защитена зона.
31б. (Нова - ДВ, бр. 52 от 2007 г., доп., бр. 62 от 2010 г., в сила от 10.08.2010 г., изм., бр. 19 от 2011 г., в сила от 9.04.2011 г.) "Проекти" са областните планове за развитие на горските територии, горскостопанските планове и програми и други проекти, с които се предвиждат дейности, които не попадат в обхвата на приложения № 1 и 2 на Закона за опазване на околната среда, с изключение на проекти, които се изискват по Закона за устройство на територията.
31в. (Нова - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) "Природни местообитания от интерес за Общността" са онези местообитания от европейската територия на държавите членки, които в зоната на тяхната естествена област на разпространение са застрашени от изчезване или имат малък естествен район на разпространение, вследствие на намаляване на популацията или въз основа на вече ограничен район на разпространение, или представляват изключителни примери за типичните особености на един или няколко от следните девет биогеографски региона: алпийски, атлантически, черноморски, бореален, континентален, макронезийски, средиземноморски, панонски и степен.
32. "Първостепенен обществен интерес" е този, свързан с общественото здраве, националната сигурност, изключително благоприятни въздействия върху околната среда, както и със специфични обществено значими задължения по отношение на транспортни, енергийни и комуникационни системи.
33. "Рамсарско място" е влажна зона, която отговаря на критериите на Конвенцията по влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбиви птици (Рамсарска конвенция) (ДВ, бр. 56 от 1992 г.).
34. "Рядък вид" е този, чиито популации са малобройни, разпръснати или зависими от специфични фактори и ако не непосредствено, то косвено е застрашен или потенциално застрашен по смисъла на т. 19 и 30.
34а. (Нова – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) "Селскостопански генетични ресурси" са растения и животни от културната флора и фауна – обект на стопанско отглеждане.
35. "Спасителен център" е юридическо или физическо лице, определено от министъра на околната среда и водите, което се грижи за конфискувани живи екземпляри.
36. (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) "Съхранение" са всички мерки, които са необходими за запазване или възстановяване на природните местообитания и популациите на диви растителни, животински и гъбни видове в благоприятно състояние.

36а. (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) "Световно застрашен вид" е вид, включен в категориите "изчезнал в природата", "критично застрашен", "застрашен" и "уязвим" на актуалния Червен лист на Международния Съюз за защита на природата.
37. "Таксон" е общото наименование на класификационните единици, към които се отнасят подвидът, видът и по-високите единици от ниво вид.
37а. (Нова - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) "Трета държава" е държава, която не е държава - членка на Европейския съюз.
38. "Устойчиво управление" е управление на ползването, развитието и опазването на природните ресурси по начин и степен, които дават възможност на настоящите поколения и общности да си осигуряват социални, икономически и културни блага, без да се:
а) намалява възможността на бъдещите поколения и общности да задоволяват социални, икономически и културни нужди;
б) нарушава способността на екосистемите да осъществяват своите почвозащитни и климаторегулиращи функции;
в) намалява значително биологичното разнообразие.
38а. (Нова - ДВ, бр. 88 от 2005 г.) "Учебна сбирка" е колекция от препарати, хербарии и препарирани животни в училища, която служи за обучение на ученици, студенти и докторанти.
39. "Фауна" са всички видове животни в определен район.
40. "Флора" са всички видове растения в определен район.
41. (Нова - ДВ, бр. 94 от 2007 г.) "Център за размножаване и отглеждане на защитени видове животни" е юридическо лице, което притежава издадено разрешение от министъра на околната среда и водите да отглежда и размножава защитени видове животни с цел опазване и/или повторно въвеждане в природата.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. В срок до 4 години от влизането в сила на този закон министърът на околната среда и водите внася в Министерския съвет списъка по чл. 10, ал. 3.

§ 3. В срок до 6 месеца от влизането в сила на този закон министърът на околната среда и водите внася в Министерския съвет проект на наредбата по чл. 66, ал. 6.

§ 4. В срок до една година от влизането в сила на този закон всички физически и юридически лица, притежаващи екземпляри от видове по чл. 70, т. 1 и 2, ги регистрират по реда на глава четвърта, раздел IV.

§ 5. В срок до една година от влизането в сила на този закон всички физически и юридически лица по чл. 60, ал. 1 подават необходимата информация за вписване в регистрите по чл. 63.

§ 6. В срок до една година от влизането в сила на този закон лицата по чл. 96, ал. 1 представят списъците по чл. 96, ал. 2.

§ 7. В срок до 4 години от обнародването в "Държавен вестник" на наредбата по чл. 61, ал. 1 собствениците на зоологически градини са длъжни да ги приведат в съответствие с изискванията на наредбата и да подадат заявление за издаване на лиценз.

§ 8. (1) Буферните зони около резервати и поддържани резервати, без тези, попадащи в национални паркове, обявени по реда на отменения Закон за защита на природата, запазват своите граници и режими, освен ако не са променени по реда на глава втора, раздел IV на този закон.
(2) Буферните зони около резервати, попадащи в национални паркове, се заличават с този закон.

(3) Вековните дървета, обявени за защитени по реда на отменения Закон за защита на природата, запазват своите режими, освен ако не са заличени по реда на глава пета на този закон.

§ 9. Този закон отменя Закона за защита на природата (обн., ДВ, бр. 47 от 1967 г.; изм., бр. 3 от 1977 г., бр. 39 от 1978 г., бр. 28 от 1982 г., бр. 26 от 1988 г., бр. 86 от 1991 г., бр. 85 от 1997 г., бр. 11 и 133 от 1998 г. и бр. 29 от 2000 г.).

§ 10. В Закона за лова и опазване на дивеча (обн., ДВ, бр. 78 от 2000 г.; изм., бр. 26 от 2001 г.) в приложението към чл. 5, ал. 2, т. 1 и ал. 5 се правят следните изменения:
1. Точка "6. Мечка (Ursus arctos L.)" се отменя.
2. Точка "23. Голям корморан (Phalacrocorax carbo L.)" се отменя.

§ 11. В Закона за защитените територии (обн., ДВ, бр. 133 от 1998 г.; изм., бр. 98 от 1999 г., бр. 28, 48 и 78 от 2000 г., бр. 23 от 2002 г.) се правят следните изменения и допълнения:
1. В чл. 17 се правят следните изменения и допълнения:
а) в ал. 1, т. 5 думите "над 25 на сто" се заличават;
б) в ал. 4 накрая се добавя "и положително решение на Националния съвет по биологичното разнообразие".
2. В чл. 38 се правят следните допълнения:
а) в ал. 3 след думата "взема" се добавя "с обикновено мнозинство";
б) създават се ал. 4 и 5:
"(4) Членове на комисията, които не са съгласни с взето решение за приемане на предложението и са подписали протокола с особено мнение, го мотивират писмено в 3-дневен срок. Особените мнения се прилагат към протокола.
(5) В случаите по ал. 4 министърът на околната среда и водите взема окончателното решение за обявяване на защитената територия или за отхвърляне на предложението."
3. В чл. 39, ал. 1 думите "съгласно предложението на комисията по чл. 38" се заменят с "при положителни решения по чл. 38, ал. 3 и 5".
4. В чл. 42 се създава ал. 6:
"(6) Със заповед по ал. 5 и без спазване на процедурите по ал. 1 може да се актуализира площта на защитената територия, когато корекцията произтича от по-точни замервания и не е свързана с промяна на определените граници на защитената територия."
5. В чл. 67 се създава ал. 3:
"(3) Охраната на отделни резервати и поддържани резервати, извън границите на националните паркове, може да се предоставя от министъра на околната среда и водите на други органи на изпълнителната власт или на общини."
6. В чл. 74 се правят следните изменения:
а) в ал. 1 т. 1 и 4 се отменят;
б) в ал. 3 думите "утвърден от Министерския съвет" се заменят с "определен от министъра на околната среда и водите".
7. Член 75 се отменя.
8. В чл. 79, ал. 3 след думата "лесничейства" се добавя "и дирекциите на природни паркове".
9. Член 86 се отменя.
10. В приложение № 1 четвъртата колона на таблицата и текстът след таблицата се заличават.
11. В приложение № 2 четвъртата колона на таблицата се заличава.

§ 12. В Закона за горите (обн., ДВ, бр. 125 от 1997 г.; изм., бр. 79 и 133 от 1998 г., бр. 26 от 1999 г., бр. 29 и 78 от 2000 г.) в чл. 3, ал. 2 накрая се добавя "освен в случаите по чл. 67, ал. 3 от Закона за защитените територии".

§ 13. (Изм. - ДВ, бр. 80 от 2009 г., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., бр. 102 от 2022 г., в

сила от 1.01.2023 г., бр. 102 от 2023 г.) Изпълнението на закона се възлага на министъра на околната среда и водите, министъра на земеделието и храните, министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на финансите и на кметовете на общините.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение и допълнение на Закона за биологичното разнообразие
(ДВ, бр. 88 от 2005 г., изм. и доп., бр. 52 от 2007 г.)

§ 70. Забраната за улов с кърмаци влиза в сила една година след влизането в сила на този закон.

§ 71. Параграф 12 относно чл. 31 влиза в сила от датата на влизането в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

§ 72. (1) До влизането в сила на § 12 относно чл. 31, при провеждане на процедури по ОВОС на инвестиционни предложения и по ЕО на планове и програми съгласно Закона за опазване на околната среда, засягащи потенциални защитени зони, за които в Министерството на околната среда и водите е внесена документация по чл. 8, ал. 1, компетентният орган може да поставя на възложителя и други специфични изисквания към обхвата на информацията, свързана с предмета и целите на съответната защитена зона.
(2) В случаите по ал. 1, когато информацията относно степента на увреждане на потенциалната защитена зона е недостатъчна или противоречива, компетентният орган по Закона за опазване на околната среда прекратява процедурата по ОВОС или ЕО, за което уведомява възложителя.

§ 73. (1) (Предишен текст на § 73 - ДВ, бр. 52 от 2007 г.) В случаите, когато планът, програмата или инвестиционното предложение засягат територия, която има статут едновременно на защитена територия по Закона за защитените територии и на защитена зона по Закона за биологичното разнообразие, се прилага чл. 31.
(2) (Нова - ДВ, бр. 52 от 2007 г.) В случаите по ал. 1 не се извършва съгласуване от Министерството на околната среда и водите по чл. 13, ал. 2 и чл. 66, ал. 2, т. 2 от Закона за защитените територии.

§ 74. (Отм. - ДВ, бр. 52 от 2007 г.).

§ 75. Забраните по чл. 38 за видовете "Дива коза" и "Европейска дива котка" влизат в сила от датата на влизането в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

§ 76. (1) Забраната за притежаване, превозване, пренасяне, излагане на публични места и размяна на екземпляри по чл. 38, ал. 1, т. 7 не се прилага за екземплярите, придобити преди влизането в сила на закона, които са част от музейни и учебни сбирки.
(2) Размяна на екземпляри по ал. 1 може да се извършва само между музеи, научни организации или училища.
(3) Екземплярите по ал. 1, както и новопостъпилите екземпляри се маркират и водят на отчет от съответния музей, научна организация или училище.

§ 77. Наредбата по чл. 31а, ал. 1 се издава в срок до една година от влизането в сила на този закон.

§ 78. (1) В срок една година от влизането в сила на този закон всички буферни зони, обявени по Закона за биологичното разнообразие и по Закона за защита на природата, се прекатегоризират като защитени местности по Закона за защитените територии, като запазват своя обхват, граници и режими. Прекатегоризацията се извършва със заповед на

министъра на околната среда и водите без съгласуване по реда на чл. 42, ал. 2 на Закона за защитените територии.
(2) До прекатегоризацията по ал. 1 за нарушения на режимите на буферните зони нарушителите се наказват по реда на Закона за защитените територии.
(3) Процедурите за обявяване на нови буферни зони, които не са приключили към датата на влизане в сила на този закон, се довършват по реда на глава трета от Закона за защитените територии, като обектите се обявяват за защитени местности.
.....

(*)ЗАКОН за изменение на Закона за търговския регистър
(ДВ, бр. 80 от 2006 г., в сила от 3.10.2006 г.)

§ 1. В § 56 от преходните и заключителните разпоредби думите "1 октомври 2006 г." се заменят с "1 юли 2007 г.".
.....

ПРЕХОДНА РАЗПОРЕДБА
към Закона за изменение и допълнение
на Закона за биологичното разнообразие
(ДВ, бр. 52 от 2007 г.)

§ 14. (1) Оценката по чл. 31 се прилага и за планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, които към момента на влизане в сила на този закон не са одобрени по реда на съответния специален закон или подзаконов нормативен акт, въз основа на който се разработват, или са одобрени, но не са влезли в сила, независимо дали попадат в обхвата на Закона за опазване на околната среда и дали за тях е завършена или започнала процедура по оценка на въздействието върху околната среда или екологична оценка съгласно глава шеста от Закона за опазване на околната среда.
(2) Оценката по чл. 31 не се прилага, ако по отношение на плановете, програмите, проектите и инвестиционните предложения по ал. 1 е приложен § 72 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за биологичното разнообразие (ДВ, бр. 88 от 2005 г.).
(3) В случаите по ал. 1, когато е налице завършена процедура по оценка на въздействието върху околната среда с влязло в сила решение или по екологична оценка с влязло в сила решение или становище съгласно глава шеста от Закона за опазване на околната среда, оценката по чл. 31 се извършва по реда на чл. 31, ал. 5.

(*)ЗАКОН за изменение на Закона за търговския регистър
(ДВ, бр. 53 от 2007 г., в сила от 30.06.2007 г.)

§ 1. В § 56 от преходните и заключителните разпоредби думите "1 юли 2007 г." се заменят с "1 януари 2008 г.".
.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение и допълнение на Закона за горите
(ДВ, бр. 64 от 2007 г.)
.....

§ 30. В Закона за биологичното разнообразие (обн., ДВ, бр. 77 от 2002 г.; изм., бр. 88 и 105 от 2005 г., бр. 29, 30 и 34 от 2006 г., бр. 52 от 2007 г.) се правят следните изменения и допълнения:
.....
6. Навсякъде в закона думите:
а) "началника на Националното управление по горите" се заменят с "председателя на Държавната агенция по горите";

б) "Националното управление по горите" се заменят с "Държавната агенция по горите";
в) "министърът на земеделието и горите" и "министъра на земеделието и горите" се заменят съответно с "председателят на Държавната агенция по горите" и "председателя на Държавната агенция по горите".

ЗАКОН за изменение и допълнение на
Закона за биологичното разнообразие
(ДВ, бр. 94 от 2007 г.)

.....

Допълнителни разпоредби

§ 68. Този закон въвежда разпоредбите на Директива 92/43/ЕИО на Съвета за опазване на естествените местообитания и дивата флора и фауна, Директива 79/409/ЕИО на Съвета относно опазването на дивите птици и Директива 2006/105/ЕО на Съвета за адаптиране на Директиви 73/239/ЕИО, 74/557/ЕИО и 2002/83/ЕО в областта на околната среда поради присъединяването на България и Румъния.

§ 69. Навсякъде в закона думите "упълномощено" и "упълномощени" се заменят съответно с "оправомощено" и "оправомощени", а думите "Министерството на земеделието и горите" и "министъра на земеделието и горите" се заменят съответно с "Министерството на земеделието и продоволствието" и "министъра на земеделието и продоволствието".

Преходни и заключителни разпоредби

§ 70. В срок до една година от влизането в сила на този закон собствениците на ловните трофеи от дива коза и дива котка, придобити преди влизането в сила на забраните по чл. 38, ги обявяват в съответната регионална инспекция по околната среда и водите. Трофеите от дива котка се регистрират по реда на чл. 91.

§ 71. В срок до една година от влизането в сила на този закон собствениците на ферми за пепелянки обявяват наличните количества в съответната регионална инспекция по околната среда и водите. Наличните количества се смятат за законно придобити.

§ 72. Забраната за използване на оловни сачми във влажните зони влиза в сила от 1 юни 2008 г.

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение и допълнение на Закона за горите
(ДВ, бр. 43 от 2008 г.)

.....

§ 78. Навсякъде в Закона за биологичното разнообразие (обн., ДВ, бр. 77 от 2002 г.; изм., бр. 88 и 105 от 2005 г., бр. 29, 30, 34 и 80 от 2006 г., бр. 52, 53, 64 и 94 от 2007 г.) думите "управления на", "лесничейства" и "държавните дивечовъдни станции" се заменят съответно с "дирекции по", "горски стопанства" и "държавните ловни стопанства".

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ към Закона за културното наследство
(ДВ, бр. 19 от 2009 г., в сила от 10.04.2009 г.)

.....

§ 24. В Закона за биологичното разнообразие (обн., ДВ, бр. 77 от 2002 г.; изм., бр. 88 и 105 от 2005 г., бр. 29, 30 и 34 от 2006 г., бр. 52, 64 и 94 от 2007 г., бр. 43 от 2008 г.) се правят следните изменения:

.....

2. Навсякъде думите "паметниците на културата" и "Закона/ът за паметниците на културата и музеите" се заменят съответно с "културните ценности" и "Закона/ът за културното наследство".

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение и допълнение на Закона за горите
(ДВ, бр. 80 от 2009 г.)

.....

§ 64. В Закона за биологичното разнообразие (обн., ДВ, бр. 77 от 2002 г.; изм., бр. 88 и 105 от 2005 г., бр. 29, 30, 34 и 80 от 2006 г., бр. 52, 53, 64 и 94 от 2007 г., бр. 43 от 2008 г. и бр. 19 от 2009 г.) се правят следните изменения:

.....

8. Навсякъде в закона думите:
а) "Министерството на земеделието и продоволствието" и "министъра на земеделието и продоволствието" се заменят съответно с "Министерството на земеделието и храните" и "министъра на земеделието и храните";
б) "Държавната агенция по горите" и "председателя на Държавната агенция по горите" се заменят съответно с "Изпълнителната агенция по горите" и "изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите".

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение и допълнение на Закона за биологичното разнообразие
(ДВ, бр. 62 от 2010 г., в сила от 10.08.2010 г.)

§ 10. Започналите към датата на влизане в сила на този закон процедури по чл. 31, ал. 1 се довършват по досегашния ред.

§ 11. Министерският съвет в срок до 30 септември 2010 г. привежда наредбата по чл. 31а в съответствие с изискванията на този закон.

§ 12. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на § 5, който влиза в сила от 30 септември 2010 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за допълнение на Закона за лова и опазване на дивеча
(ДВ, бр. 89 от 2010 г.)

§ 2. Считано от 1 септември 2010 г. контролът по изпълнението на Плана за действие за кафявата мечка в България се възлага на министъра на околната среда и водите и министъра на земеделието и храните.

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение и допълнение на Закона за рибарството и аквакултурите
(ДВ, бр. 59 от 2012 г.)

§ 119. (1) Лице, което към деня на влизане в сила на този закон осъществява стопански риболов, развъждане и отглеждане на риба и други водни организми, дейност като регистриран купувач или център за първа продажба, се регистрира като юридическо лице или едноличен търговец по Търговския закон в срок до 31 декември 2012 г.
(2) След извършване на регистрацията по ал. 1 юридическото лице или едноличният търговец подава в ИАРА или в съответното й териториално звено заявление по образец за издаване на ново разрешително за стопански риболов и извършване на нова регистрация. За издаване на новото разрешително не се заплаща такса.

(3) Издадените разрешителни и извършените регистрации за стопански риболов на лица, които в срока по ал. 1 не са се регистрирали като юридически лица или еднолични търговци, се прекратяват, считано от 1 януари 2013 г.

§ 120. Собственик на кораб, вписан в регистъра на риболовните кораби към деня на влизане в сила на този закон, в 6-месечен срок от влизането му в сила представя в ИАРА или в съответното й териториално звено декларация, че риболовният му кораб е регистриран по Закона за храните.

§ 121. Лице, което към деня на влизане в сила на този закон притежава разрешително за стопански риболов в рибностопански обекти по чл. 3, ал. 1, т. 2, се регистрира по реда на чл. 25 - 25г в срок до 31 декември 2012 г.

.....

§ 124. В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон министърът на земеделието и храните и министърът на околната среда и водите издават наредбите по прилагането на закона.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение на Закона за Българската агенция по безопасност на храните
(ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.)

.....

§ 8. В Закона за биологичното разнообразие (обн., ДВ, бр. 77 от 2002 г.; изм. бр. 88 и 105 от 2005 г., бр. 29, 30, 34 и 80 от 2006 г., бр. 52, 53, 64 и 94 от 2007 г., бр. 43 от 2008 г., бр. 19, 80 и 103 от 2009 г., бр. 62 и 89 от 2010 г., бр. 19 и 33 от 2011 г., бр. 32, 59 и 77 от 2012 г., бр. 15, 27 и 66 от 2013 г., бр. 98 от 2014 г., бр. 61 и 101 от 2015 г. и бр. 58 от 2016 г.) навсякъде думите "Министерството на земеделието и храните", "министърът на земеделието и храните" и "министъра на земеделието и храните" се заменят съответно с "Министерството на земеделието, храните и горите", "министърът на земеделието, храните и горите" и "министъра на земеделието, храните и горите".

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение и допълнение на Закона за опазване на околната среда
(ДВ, бр. 76 от 2017 г.)

.....

§ 7. Образуваните до влизането в сила на този закон административни дела по чл. 27, 88, 93 и 99 от Закона за опазване на околната среда и по чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие се довършват по досегашния ред.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение и допълнение на Закона
за подпомагане на земеделските производители
(ДВ, бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г.)

.....

§ 41. В Закона за биологичното разнообразие (обн., ДВ, бр. 77 от 2002 г.; изм., бр. 88 и 105 от 2005 г., бр. 29, 30, 34 и 80 от 2006 г., бр. 52, 53, 64 и 94 от 2007 г., бр. 43 от 2008 г., бр. 19, 80 и 103 от 2009 г., бр. 62 и 89 от 2010 г., бр. 19 и 33 от 2011 г., бр. 32, 59 и 77 от 2012 г., бр. 15, 27 и 66 от 2013 г., бр. 98 от 2014 г., бр. 61 и 101 от 2015 г., бр. 58 от 2016 г., бр. 58 и 76 от 2017 г. и бр. 77 и 98 от 2018 г.) навсякъде думите "Министерството на земеделието, храните и горите", "министърът на земеделието, храните и горите" и "министъра на земеделието, храните и горите" се заменят съответно с "Министерството на земеделието", "министърът на земеделието" и "министъра на земеделието".

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение и допълнение на
Закона за биологичното разнообразие
(ДВ, бр. 88 от 2023 г.)

§ 16. Министерският съвет привежда наредбата по чл. 28, ал. 1 в съответствие с този закон в 6-месечен срок от влизането му в сила.

§ 17. Министърът на околната среда и водите утвърждава методическо ръководство за разработване на планове за управление по чл. 27, ал. 1 в срок до една година от влизането в сила на този закон.

§ 18. Органите за управление по чл. 117а, ал. 1 организират разработването на плановете за управление по чл. 27, ал. 1 в срок до 4 години от влизането в сила на този закон.

§ 19. Разработените и определени до влизането в сила на този закон специфични и подробни цели на опазване на защитени зони запазват своето действие.

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
към Закона за изменение и допълнение на
Закона за защита на растенията
(ДВ, бр. 102 от 2023 г.)

.....

§ 57. В Закона за биологичното разнообразие (обн., ДВ, бр. 77 от 2002 г.; изм., бр. 88 и 105 от 2005 г., бр. 29, 30, 34 и 80 от 2006 г., бр. 52, 53, 64 и 94 от 2007 г., бр. 43 от 2008 г., бр. 19, 80 и 103 от 2009 г., бр. 62 и 89 от 2010 г., бр. 19 и 33 от 2011 г., бр. 32, 59 и 77 от 2012 г., бр. 15, 27 и 66 от 2013 г., бр. 98 от 2014 г., бр. 61 и 101 от 2015 г., бр. 58 от 2016 г., бр. 58 и 76 от 2017 г., бр. 77 и 98 от 2018 г., бр. 102 от 2022 г. и бр. 88 от 2023 г.) навсякъде думите "Министерството на земеделието", "министърът на земеделието" и "министъра на земеделието" се заменят съответно с "Министерството на земеделието и храните", "министърът на земеделието и храните" и "министъра на земеделието и храните".

.....

Приложение № 1
към чл. 6, ал. 1, т. 1
(Изм. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.,
изм. и доп., бр. 94 от 2007 г.)
Кодът в колона 1 съответства на означението на типа местообитание в Приложение 1 на Директива 92/43/ЕЕС
Знакът "*" в колона 2 отбелязва приоритетен за опазване тип местообитание
Наименованието в колона 3 съответства на наименованието на типа местообитание в Приложение 1 на Директива 92/43/ЕЕС

Код по Директива 92/43/ЕЕС (1)	Прио-ритет	Наименование
1	2	3
1110		Постоянно покрити от морска вода пясъчни и тинести плитчини
1130		Естуари
1140		Тинесто-песъчливи крайбрежни площи, които не са покрити или са едва покрити с морска вода
1150	*	Крайбрежни лагуни

1160		Обширни плитки заливи
1170		Съобщества с кафяви, червени и зелени водорасли по скалисти морски дъна (Рифове)
1210		Едногодишна растителност върху морски крайбрежни наноси
1240		Стръмни морски скали, обрасли с ендемични видове Limonium
1310		Salicornia и други едногодишни растения, колонизиращи тинести и пясъчни терени
1340	*	Континентални солени ливади
1410		Средиземноморски солени ливади
1530	*	Панонски солени степи и солени блата
2110		Зараждащи се подвижни дюни
2120		Подвижни дюни с Ammophila arenaria по крайбрежната ивица (бели дюни)
2130	*	Неподвижни крайбрежни дюни с тревна растителност (сиви дюни)
2180		Облесени дюни
2190		Влажни понижения между дюните
2340	*	Панонски вътрешноконтинентални дюни
3130		Олиготрофни до мезотрофни стоящи води с растителност от Littorelletea uniflorae и/или Isoeto-Nanojuncetea
3140		Твърди олиготрофни до мезотрофни води с бентосни формации от Chara
3150		Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition
3160		Естествени дистрофни езера
3260		Равнинни или планински реки с растителност от Ranunculion fluitantis и Callitricho-Batrachion
3270		Реки с кални брегове с Chenopodion rubri и Bidention p.p.
4030		Европейски сухи ерикоидни съобщества
4060		Алпийски и бореални ерикоидни съобщества
4070	*	Храстови съобщества с Pinus mugo
4080		Субарктични храсталаци от Salix spp.
4090		Ендемични оро-средиземноморски съобщества от ниски бодливи храстчета
40A0	*	Субконтинентални пери-панонски храстови съобщества
40B0		Родопски съобщества на Potentilla fruticosa
40C0	*	Понто-сарматски широколистни храстчета
5130		Съобщества на Juniperus communis върху варовик
5210		Храсталаци с Juniperus spp.
6110	*	Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от Alysso-Sedion albi
6150		Силикатни алпийски и бореални тревни съобщества
6170		Алпийски и субалпийски варовикови тревни съобщества
6210		Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик(Festuco-Brometalia) (*важни местообитания на орхидеи)
6220	*	Псевдостепи с житни и едногодишни растения от клас Thero-Brachypodietea
6230	*	Богати на видове картълови съобщества върху силикатен терен в планините
6240	*	Субпанонски степни тревни съобщества

6250	*	Панонски льосови степни тревни съобщества
6260	*	Панонски пясъчни степи
62C0	*	Понто-Сарматски степи
62A0		Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества
62D0		Оро-мизийски ацидофилни тревни съобщества
6410		Ливади с Molinia на карбонатни, торфени или глинести почви (Molinion caeruleae)
6420		Средиземноморски влажни съобщества на високи треви от съюз Molinio-Holoschoenion
6430		Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс
6440		Алувиални ливади от съюза Cnidion dubii в речните долини
6510		Низинни сенокосни ливади
6520		Планински сенокосни ливади
7140		Преходни блата и плаващи подвижни торфища
7210	*	Карбонатни мочурища с Cladium mariscus и видове от съюза Caricion davallianae
7220	*	Извори с твърда вода с туфести формации (Cratoneurion)
7230		Алкални блата
8110		Силикатни сипеи от планинския до снежния пояс
8120		Сипеи върху варовити терени и калциеви шисти във високите планини
8210		Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове
8220		Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове
8230		Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите Sedo-Scleranthion или Sedo albi-Veronicion dillenii
8310		Неблагоустроени пещери
8330		Подводни или частично подводни морски пещери
9110		Букови гори от типа Luzulo-Fagetum
9130		Букови гори от типа Asperulo-Fagetum
9150		Термофилни букови гори (Cephalanthero-Fagion)
9170		Дъбово-габърови гори от типа Galio-Carpinetum
9180	*	Смесени гори от съюза Tilio-Acerion върху сипеи и стръмни склонове
91D0	*	Мочурни гори
91E0	*	Алувиални гори с Alnus glutinosa и Fraxinus excelsior (Alno-Pandion, Alnion incanae, Salicion albae)
91F0		Крайречни смесени гори от Quercus robur, Ulmus laevis и Fraxinus excelsior или Fraxinus angustifolia покрай големи реки (Ulmenion minoris)
91G0	*	Панонски гори с Quercus petraea и Carpinus betulus
91H0	*	Панонски гори с Quercus pubescens
91I0	*	Евро-сибирски степни гори с Quercus spp.
91M0		Балкано-панонски церово-горунови гори
91S0	*	Западнопонтийски букови гори
91W0		Мизийски букови гори
91Z0		Мизийски гори от сребролистна липа
91AA	*	Източни гори от космат дъб
91BA		Мизийски гори от обикновена ела
91CA		Рило-Родопски и Старопланински бялборови гори

9260		Гори от Castanea sativa
9270		Гръцки букови гори с Abies borisii-regis
92A0		Крайречни галерии от Salix alba и Populus alba
92C0		Гори от Platanus orientalis
92D0		Южни крайречни галерии и храсталаци (Nerio-Tamaricetea и Securinegion tinctoriae)
9410		Ацидофилни гори от Picea в планинския до алпийския пояс (Vaccinio-Piceetea)
9530	*	Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор
9560	*	Ендемични гори от Juniperus spp.
95A0		Гори от бяла и черна мура

(1) Кореспондиращ на кода на Натура 2000.

Приложение № 2
към чл. 6, ал. 1, т. 2 и 3
(Изм. и доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.,
изм., бр. 94 от 2007 г.)

Знакът "!" пред името на даден вид означава, че видът е включен в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция.

Знакът "*" пред името на даден вид означава, че видът изисква приоритетно съхранение на неговото местообитание.

Означението „spp.” означава всички видове от този таксон, срещащи се на територията на Република България.

	1. ГРЪБНАЧНИ	**1. VERTEBRATES**
	КЛАС БОЗАЙНИЦИ	**MAMMALIA**
	РАЗРЕД ПРИЛЕПИ	CHIROPTERA
	Сем. Подковоноси прилепи	**Rhinolophidae**
!	Средиземноморски подковонос	*Rhinolophus blasii*
!	Южен подковонос	*Rhinolophus euryale*
!	Голям подковонос	*Rhinolophus ferrumequinum*
!	Малък подковонос	*Rhinolophus hipposideros*
!	Подковонос на Мехели	*Rhinolophus mehelyi*
	Сем. Гладконоси прилепи	**Vespertilionidae**
!	Широкоух прилеп	*Barbastella barbastellus*
	Дългокрил прилеп	*Miniopterus schreibersii*
	Дългоух нощник	*Myotis bechsteinii*
	Остроух нощник	*Myotis blythii*
!	Дългопръст нощник	*Myotis capaccinii*
!	Трицветен нощник	*Myotis emarginatus*
!	Голям нощник	*Myotis myotis*
	РАЗРЕД ГРИЗАЧИ	RODENTIA
	Сем. Хомяци	**Cricetidae**
!	Добружански (среден) хомяк	*Mesocricetus newtoni*
	Сем. Сънливци	**Gliridae**
	Мишевиден сънливец	*Myomimus roachi*

		Сем. Катерици	**Sciuridae**
!		Лалугер	*Spermophilus citellus (Citellus citellus)*
		Сем. Скачащи мишки	**Zapodidae**
		Скачаща (степна) мишка	*Sicista subtilis*
		РАЗРЕД ХИЩНИЦИ	CARNIVORA
		Сем. Кучета	**Canidae**
!	*	Европейски вълк	*Canis lupus*
		Сем. Мечки	**Ursidae**
!	*	Кафява мечка	*Ursus arctos*
		Сем. Порови	**Mustelidae**
!		Видра	*Lutra lutra*
		Степен пор	*Mustela eversmanii*
		Пъстър пор	*Vormela peregusna*
		Сем. Котки	**Felidae**
		Рис	*Lynx lynx(Felis lynx)*
		Сем. Същински тюлени	**Phocidae**
!	*	Тюлен монах	*Monachus monachus*
		РАЗРЕД КИТОПОДОБНИ	CETACEA
		Сем. Морски свине	**Phocoenidae**
!		Муткур (морска свиня)	*Phocoena phocoena*
		Сем. Делфини	**Delphinidae**
!		Афала	*Tursiops truncatus*
		РАЗРЕД ЧИФТОКОПИТНИ	ARTIODACTYLA
		Сем. Кухороги	**Bovidae**
!		Дива коза	*Rupicapra rupicapra balcanica*
		КЛАС ПТИЦИ	**AVES**
		РАЗРЕД ГМУРКАЧОПОДОБНИ	GAVIIFORMES
		Сем. Гмуркачови	**Gaviidae**
		Червеногуш гмуркач	*Gavia stellata*
		Черногуш гмуркач	*Gavia arctica*
		РАЗРЕД ГМУРЕЦОПОДОБНИ	PODICIPEDIFORMES
		Сем. Гмурцови	**Podicipedidae**
		Ушат гмурец	*Podiceps auritus*
		РАЗРЕД ПЕЛИКАНОПОДОБНИ	PELECANIFORMES
		Сем. Корморанови	**Phalacrocoracidae**
!		Малък корморан	*Phalacrocorax pygmeus*
!		Среден корморан	*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*
		Сем. Пеликанови	**Pelecanidae**
!		Къдроглав пеликан	*Pelecanus crispus*

!	Розов пеликан	*Pelecanus onocrotalus*
	РАЗРЕД ЩЪРКЕЛОПОДОБНИ	CICONIIFORMES
	Сем. Чаплови	**Ardeidae**
!	Гривеста чапла	*Ardeola ralloides*
!	Ръждива чапла	*Ardea purpurea*
!	Голям воден бик	*Botaurus stellaris*
!	Голяма бяла чапла	*Egretta alba*
!	Малка бяла чапла	*Egretta garzetta*
!	Малък воден бик	*Ixobryhus minutus*
!	Нощна чапла	*Nycticorax nycticorax*
	Сем. Щъркелови	**Ciconiidae**
!	Бял щъркел	*Ciconia ciconia*
!	Черен щъркел	*Ciconia nigra*
	Сем. Ибисови	**Threskiornithidae**
!	Бяла лопатарка	*Platalea leucorodia*
!	Блестящ ибис	*Plegadis falcinellus*
	РАЗРЕД ГЪСКОПОДОБНИ	ANSERIFORMES
	Сем. Патицови	**Anatidae**
!	Малка белочела гъска	*Anser erythropus*
!	Белоока потапница	*Aythya nyroca*
!	Червеногуша гъска	*Branta ruficollis*
!	Тундров лебед	*Cygnus bewickii (Cygnus columbianus bewickii)*
!	Поен лебед	*Cygnus cygnus*
!	Малък нирец	*Mergus albellus*
!	Тръноопашата патица	*Oxyura leucocephala*
!	Ръждив ангъч	*Tadorna ferruginea*
	РАЗРЕД СОКОЛОПОДОБНИ	FALCONIFORMES
	Сем. Орли рибари	**Pandionidae**
!	Орел рибар	*Pandion haliaetus*
	Сем. Ястребови	**Accipitridae**
!	Късопръст ястреб	*Accipiter brevipes*
!	Черен лешояд	*Aegypius monachus*
!	Скален орел	*Aquila chrysaetos*
!	Голям креслив орел	*Aquila clanga*
!	Кръстат (царски) орел	*Aquila heliaca*
!	Малък креслив орел	*Aquila pomarina*
!	Белоопашат мишелов	*Buteo rufinus*
!	Орел змияр	*Circaetus gallicus*
!	Тръстиков блатар	*Circus aeruginosus*
!	Полски блатар	*Circus cyaneus*
!	Степен блатар	*Circus macrourus*
!	Ливаден блатар	*Circus pygargus*
!	Брадат лешояд	*Gypaetus barbatus*

!		Белоглав лешояд	*Gyps fulvus*
!		Белоопашат морски орел	*Haliaeetus albicilla*
!		Ястребов орел	*Hieraaetus fasciatus*
!		Малък орел	*Hieraaetus pennatus*
!		Черна каня	*Milvus migrans*
!		Червена каня	*Milvus milvus*
!		Египетски лешояд	*Neophron percnopterus*
!		Осояд	*Pernis apivorus*
		Сем. Соколови	**Falconidae**
		Ловен сокол	*Falco cherrug*
!		Малък сокол	*Falco columbarius*
!		Средиземноморски сокол	*Falco eleonorae*
!		Далматински сокол	*Falco biarmicus*
!		Белошипа ветрушка	*Falco naumanni*
!		Сокол скитник	*Falco peregrinus*
		Вечерна ветрушка	*Falco vespertinus*

		РАЗРЕД КОКОШОПОДОБНИ	GALLIFORMES
		Сем. Фазанови	**Phasanidae**
		Планински кеклик	*Alectoris graeca graeca*
		Сем. Тетреви	**Tetraonidae**
!		Лещарка	*Bonasa bonasia*
!		Глухар	*Tetrao urogallus*

		РАЗРЕД ЖЕРАВОПОДОБНИ	GRUIFORMES
		Сем. Жеравови	**Gruidae**
!		Сив жерав	*Grus grus*
		Сем. Дроплови	**Otididae**
!	*	Дропла	*Otis tarda*
		Сем. Дърдавцови	**Rallidae**
!		Ливаден дърдавец	*Crex crex*
!		Голяма пъструшка	*Porzana porzana*
!		Средна пъструшка	*Porzana parva*
!		Малка пъструшка	*Porzana pusilla*

		РАЗРЕД ДЪЖДО-СВИРЦОПОДОБНИ	CHARADRIIFORMES
		Сем. Туриликови	**Burhinidae**
!		Турилик	*Burhinus oedicnemus*
		Сем. Дъждосвирцови	**Charadriidae**
		Морски дъждосвирец	*Charadrius alexandrinus*
		Планински дъждосвирец	*Eudromias morinellus*
!		Златистопер дъждосвирец	*Pluvialis apricaria*
		Шипокрила калугерица	*Hoplopterus spinosus*
		Сем. Бекасови	**Scolopacidae**
		Пъстроопашат крайбрежен бекас	*Limosa lapponica*

!	Тънкоклюн свирец	*Numenius tenuirostris*
!	Бойник	*Philomachus pugnax*
	Средна бекасина	*Gallinago media*
!	Малък горски водобегач	*Tringa glareola*
	Пепеляв брегобегач	*Xenus cinereus*
	Сем. Саблеклюнови	**Recurvirostridae**
!	Кокилобегач	*Himantopus himantopus*
!	Саблеклюн	*Recurvirostra avoseta*
	Сем. Листоногови	**Phalaropodidae**
!	Тънкоклюн листоног	*Phalaropus lobatus*
	Сем. Огърличникови	**Glareolidae**
!	Кафявокрил огърличник	*Glareola pratincola*
	Сем. Чайкови	**Lariidae**
!	Дългоклюна чайка	*Larus genei*
!	Малка черноглава чайка	*Larus melanocephalus*
	Малка чайка	*Larus minutus*
	Сем. Рибарки	**Sternidae**
!	Белобуза рибарка	*Chlidonias hybridus*
!	Черна рибарка	*Chlidonias niger*
!	Дебелоклюна рибарка	*Geochelidon nilotica*
!	Белочела рибарка	*Sterna albifrons*
!	Каспийска рибарка	*Sterna caspia*
!	Речна рибарка	*Sterna hirundo*
!	Гривеста рибарка	*Sterna sandvicensis*

	РАЗРЕД СОВОПОДОБНИ	STIGIFORMES
	Сем. Същински сови	**Strigidae**
!	Пернатонога кукумявка	*Aegolius funereus*
!	Блатна сова	*Asio flammeus*
!	Бухал	*Bubo bubo*
!	Врабчова кукумявка	*Glaucidium passerinum*
!	Уралска улулица	*Strix uralensis*

	РАЗРЕД КОЗОДОЕПОДОБНИ	CAPRIMULGIFORMES
	Сем. Козодоеви	**Caprimulgidae**
!	Козодой	*Caprimulgus europaeus*

	РАЗРЕД СИНЯВИЦОПОДОБНИ	CORACIIFORMES
	Сем. Земеродни рибарчета	**Alcedinidae**
!	Земеродно рибарче	*Alcedo atthis*
	Сем. Синявицови	***Coraciidae***
!	Синявица	*Coracias garrulus*

	РАЗРЕД КЪЛВАЧОПОДОБНИ	PICIFORMES
	Сем. Кълвачови	**Picidae**
!	Белогръб кълвач	*Dendrocopos leucotos*

!	Среден пъстър кълвач	*Dendrocopos medius*
!	Сирийски пъстър кълвач	*Dendrocopos syriacus*
!	Черен кълвач	*Dryocopus martius*
!	Трипръст кълвач	*Picoides tridactylus*
!	Сив кълвач	*Picus canus*
	РАЗРЕД ВРАБЧОПОДОБНИ	PASSERIFORMES
	Сем. Чучулигови	**Alaudidae**
!	Късопръста чучулига	*Calandrella brachydactyla*
!	Горска чучулига	*Lullula arborea*
!	Дебелоклюна чучулига	*Melanocorypha calandra*
	Сем. Стърчиопашкови	**Motacillidae**
!	Полска бъбрица	*Anthus campestris*
	Сем. Сврачкови	**Laniidae**
!	Червеногърба сврачка	*Lanius collurio*
!	Черночела сврачка	*Lanius minor*
	Белочела сврачка	*Lanius nubicus*
	Сем. Мухоловкови	**Muscicapidae**
	Подсем. Дроздови	**Turdinae**
	Черногърбо каменарче	*Oenanthe pleshanka*
	Подсем.Копривarчеви	**Sylviinae**
	Мустакато шаварче	*Acrocephalus melanopogon*
!	Водно шаварче	*Acrocephalus paludicola*
!	Голям маслинов присмехулник	*Hippolais olivetorum*
!	Ястребогушо копривarче	*Sylvia nisoria*
	Подсем. Мухоловкови	**Muscicapinae**
!	Беловрата мухоловка	*Ficedula albicollis*
!	Червеногуша мухоловка	*Ficedula parva*
!	Полубеловрата мухоловка	*Ficedula semitorquata*
	Сем. Овесаркови	**Emberizidae**
!	Градинска овесарка	*Emberiza hortulana*
	КЛАС ВЛЕЧУГИ	**REPTILIA**
	РАЗРЕД КОСТЕНУРКИ	CHELONIA (TESTUDINES)
	Сем. Сухоземни костенурки	**Testudinidae**
!	Шипобедрена костенурка	*Testudo graeca*
!	Шипоопашата костенурка	*Testudo hermanni boettgeri*
	Сем. Блатни костенурки	**Emydidae**
!	Обикновена блатна костенурка	*Emys orbicularis*
	Южна блатна костенурка	*Mauremys rivulata (Mauremys caspica rivulata)*
	РАЗРЕД ЗМИИ	OPHIDIA
	Сем. Отровници	**Viperidae**
	Остромуцунеста усойница	*Vipera ursinii*
	Сем. Смокове	**Colubridae**

!	Леопардов смок	*Elaphe situla (Zamenis situla)*
!	Ивичест смок	*Elaphe quatuorlineata*
!	Пъстър смок	*Elaphe sauromates*
	КЛАС ЗЕМНОВОДНИ	**AMPHIBIA**
	РАЗРЕД ОПАШАТИ	CAUDATA
	Сем. Саламандрови	**Salamandridae**
!	Гребенест тритон	*Triturus cristatus (T. cristatus cristatus)*
	Добруджански тритон	*Triturus dobrogicus (T. cristatus dobrogicus)*
	Голям гребенест тритон	*Triturus karelinii (T. cristatus karelinii)*
	РАЗРЕД БЕЗОПАШАТИ	ANURA
	Сем. Бумки	**Discoglossidae**
!	Червенокоремна бумка	*Bombina bombina*
!	Жълтокоремна бумка	*Bombina variegata*
	КЛАС РИБИ	**PISCES**
	РАЗРЕД Миноги	PETROMYZONIFORMES
	Сем. Миногови	**Petromyzonidae**
	Миноги	*Eudontomyzon spp.*
	РАЗРЕД ЩУКОПОДОБНИ	ESOCIFORMES
	Сем. Умброви	**Umbridae**
	Умбра	*Umbra krameri*
	РАЗРЕД ШАРАНОПОДОБНИ	CYPRINIFORMES
	Сем. Шаранови	**Cyprinidae**
!	Распер	*Aspius aspius*
	Черна (балканска) мряна	*Barbus meridionalis petenyi*
	Резовска (Приморска) мряна	*Barbus tauricus (Barbus plebejus tauricus)*
	Маришка мряна	*Barbus cyclolepis (Barbus cyclolepis tauricus)*
	Уклей (Брияна, Облез)	*Chalcalburnus chalcoides*
!	Белопера кротушка	*Romanogobio albipinatus (Gobio albipinatus)*
!	Балканска кротушка	*Romanogobio uranoscopus (Gobio uranoscopus)*
!	Европейска горчивка	*Rhodeus amarus (Rhodeus sericeus amarus)*
	Планински кефал	*Leuciscus souffia*
	Сабица	*Pelecus cultratus*
	Сем. Виюнови	**Cobitidae**

	Голям щипок	*Cobitis elongata*
	Щипок (Обикновен щипок, Змиорче, Пискал)	*Cobitis elongatoides (Cobitis taenia elongatoides)*
	Струмски щипок	*Cobitis strumicae (Cobitis taenia strumicae)*
!	Виюн	*Misgurnus fossilis*
!	Балкански щипок (Лискур, Лингур)	*Sabanejewia balcanica (Sabanejewia aurata balcanica)*
	Дунавски (Български) щипок	*Sabanejewia bulgarica (Sabanejewia aurata bulgarica)*
	РАЗРЕД КОСТУРОПОДОБНИ	PERCIFORMES
	Сем. Костурови	**Percidae**
	Високотел бибан	*Gymnocephalus baloni*
!	Ивичест бибан	*Gymnocephalus schraetzer*
!	Вретенарка	*Zingel spp.*
	РАЗРЕД СЕЛДОПОДОБНИ	CLUPEIFORMES
	Сем. Селдови	**Clupeidae**
	Скумрии	*Alosa spp.*
	РАЗРЕД СКОРПИДОПОДОБНИ	SCORPAENIFORMES
	Сем. Главочи	**Cottidae**
!	Главоч	*Cottus gobio*
	2. БЕЗГРЪБНАЧНИ	**2. INVERTEBRATES**
	ТИП ЧЛЕНЕСТОНОГИ	**ARTHRODOPA**
	КЛАС РАКООБРАЗНИ	**CRUSTACEA**
	РАЗРЕД ДЕСЕТОНОГИ РАКООБРАЗНИ	**DECAPODA**
	Сем. Сладководни прави раци	**Astacidae**
*	Ручеен рак	*Austropotamobius torrentium*
	КЛАС НАСЕКОМИ	**INSECTA**
	РАЗРЕД ВОДНИ КОНЧЕТА	**ODONATA**
	Сем. Ценагриониди	**Coenagrionidae**
	Ценагрион	*Coenagrion mercuriale*
	Ценагрион	*Coenagrion ornatum*
	Сем. Гомфиди	**Gomphidae**
	Офиогомфус	*Ophiogomphus cecilia*
	Сем. Кордулегастриди	**Cordulegastridae**
	Кордулегастер	*Cordulegaster heros*
	Сем. Кобилички, либелулиди	**Libellulidae**
	Леукориния	*Leucorrhinia pectoralis*
	РАЗРЕД ПРАВОКРИЛИ	**ORTHOPTERA**
	Сем. Катантопиди	**Catantopidae**
	Одонтоподизма	*Odontopodisma rubripes*
	Обикновен паракалоптенус	*Paracaloptenus caloptenoides*

	РАЗРЕД ТВЪРДОКРИЛИ	**COLEOPTERA**
	Сем. Трупояди	**Geotrupidae**
		Bolbelasmus unicronis
	Сем. Рисодиди	**Rhysodidae**
	Рисодес	*Rhysodes sulcatus*
	Сем. Бръмбари бегачи	**Carabidae**
	Карабус	*Carabus hungaricus*
	Карабус	*Carabus variolosus*
	Бръмбър рогач	*Lucanus cervus*
*	Алпийска розалия	*Rosalia alpina*
	Сем. Листороги, торни бръмбари	**Scarabaeidae**
*	Осмодерма	*Osmoderma eremite*
	Сем. Сечковци	**Cerambycidae**
	Обикновен сечко	*Cerambyx cerdo*
	Буков сечко	*Morimus funereus*
	РАЗРЕД ПЕПЕРУДИ	**LEPIDOPTERA**
		Arctiidae
*		***Callimorpha quadripunctaria***
	Сем. Белянки	**Pieridae**
	Жълтушка	*Colias myrmidone*
	Лептидеа	*Leptidea morsei*
	Сем. Синевки	**Lycaenidae**
	Лицена	*Lycaena dispar*
	Макулинеа	*Maculinea nausithous*
	Полиоматус	*Polyommatus eroides*
	Сем. Многоцветници	**Nymphalidae**
	Сатирче	*Coenonympha oedipus*
	Еуфидриас	*Euphydryas aurinia*
	Хидриас	*Hypodryas maturna (Euphydryas*
*	Бяло-v	*maturna)*
		Nymphalis vaualbum
	Сем. Лазиокампиди	**Lasiocampidae**
	Торбогнездница	*Eriogaster catax*
	Сем. Педомерки	**Geometriade**
	Лигниоптера	*Lignyoptera fumidaria*
	Сем. Нощни пеперуди	**Noctuidae**
		Dioszeghyana schmidtii
	ТИП МЕКОТЕЛИ	**MOLLUSCA**
	КЛАС ОХЛЮВИ	**GASTROPODA**
	РАЗРЕД ДРЕВНИ ГАСТРОПОДИ	**ARCHAEOGASTROPODA**
	Сем. Неритиди	**Neritidae**
	Ивичест теодоксус	*Theodoxus transversalis*
	РАЗРЕД ВОДНИ БЕЛОДРОБНИ ОХЛЮВИ	**BASOMMATOPHORA**
	Сем. Планорбиди	**Planorbidae**
	Анизус	*Anisus vorticulus*
	РАЗРЕД СУХОЗЕМНИ ОХЛЮВИ	**STYLOMMATOPHRA**
	Сем. Вертигиниди	**Vertiginidae**

		Вертиго	*Vertigo moulinsiona*
		Вертиго	*Vertigo angustior*
		КЛАС МИДИ	**BIVALVIA**
		Сем. Бисерни миди	**Unionoidae**
!	*	Бисерна мида	Unio crassus
		3. РАСТЕНИЯ	**3. PLANTES**
		ОТДЕЛ ПАПРАТОВИДНИ	**POLYPODIOPHYTA (PTERIDOPHYTA)**
		Сем. Разковничеви	**Marsileaceae**
!		Четирилистно разковниче	*Marsilea quadrifolia*
		ОТДЕЛ ПОКРИТОСЕМЕННИ	**MAGNOLOPHYTA (ANGIOSPERMAE)**
		Сем. Лаваницови	**Alismataceae**
!		Парнасиева калдезия	*Caldesia parnassifolia*
		Сем. Сложноцветни	**Asteraceae (Compositae)**
		Имануелова метличина	*Centaurea immanuelis- loewii*
		Янкева метличина	*Centaurea jankae*
!		Сибирски див тютюн	*Ligularia sibirica*
		Сем. Грапаволистни	**Boraginaceae**
		Червено усойниче	*Echium russicum*
		Сем. Кръстоцветни	**Brassicaceae (Crucuferae)**
		Татарско диво зеле	*Crambe tataria*
		Сем. Карамфилови	**Caryophyllaceae**
		Янкева кутявка	*Moehringia jankae*
		Сем. Острицови	**Cyperaceae**
!		Карниолска пушица	*Eleocharis carniolica*
		Сем. Росянкови	**Droseraceae**
!		Жлезиста алдрованда	*Aldrovanda vesiculosa*
		Сем. Перуникови	**Iridaceae**
		Блатно петльово перо	*Gladiolus palustris*
		Сем. Салепови	**Orchidaceaea**
!		Венерино пантофче	*Cypripedium calceolus*
		Калописиева дактилориза	*Dactylorhiza kalopissii*
		Обикновена пърчовка	*Himantoglossum caprinum* (*H. hircinum*)
!		Льозелов липарис	*Liparis loeselii*
		Сем. Розоцветни	**Rosaceae**
!		Емилипопово прозорче	*Potentilla emili-popii*
		Сем. Живеничеви	**Scrophulariaceae**
		Карпатска тоция	*Tozzia alpina ssp. carpatica (T. carpatica)*
		Сем. Теменугови	**Violaceae**
		Дългошпореста теменуга	*Viola delphinantha*
		МЪХОВЕ	
		ОТДЕЛ ЛИСТНАТИ МЪХОВЕ	**BRYOPHYTA**
!			*Buxbaumia viridis*
!			*Dicranum viride*
			Hamatocaulis (Drepanocladus)vernicosus

	Leocobrium glaucum
	Meesia longiseta
ОТДЕЛ ЧЕРНОДРОБНИ МЪХОВЕ	**MARCHANTIOPHYTA**
!	*Mannia triandra*

Приложение № 2а
към чл. 35а
(Ново - ДВ, бр. 94 от 2007 г.)

1. ГРЪБНАЧНИ	**1. VERTEBRATES**
ПТИЦИ	**AVES**
РАЗРЕД ГЪСКОПОДОБНИ	**ANSERIFORMES**
Сем. Патицови	**Anatidae**
Голяма белочела гъска	Anser albifrons
РАЗРЕД СИНЯВИЦОПОДОБНИ	**CORACIIFORMES**
Сем. Пчелоядови	**Meropidae**
Пчелояд	Merops apiaster

2. РАСТЕНИЯ	**2. PLANTES**
ОТДЕЛ ПОКРИТОСЕМЕННИ	**MAGNOLOPHYTA (ANGIOSPERMAE)**
Сем. Лободови	**Chenopodiaceae**
Влакнеста басия	*Bassia hirsuta*
Сем. Острицови	**Cyperaceae**
Буксбаумиева острица	*Carex buxbaumii*
Двуредна острица	*Carex disticha*
Туфеста острица	*Carex elata*
Ръждива острица	*Carex ferruginea*
Тъмнокафява острица	*Carex fuliginosa*
Хартманиева острица	*Carex hartmanii*
Тинеста острица	*Carex limosa*
Пиринска острица	*Carex pirinensis*
Брадавичеста острица	*Carex punctata*
Скална острица	*Carex rupestris*
Режещ кладиум	*Cladium mariscus*
Михелов дихостилис	*Dichostylis mishelianus*
Полегнал изолепис	*Isolepis supina*
Белардиева кобрезия	*Kobresia myosuroides* (*Elyna bellardii*)
Крайбрежен сцирпус	*Scirpus litoralis* (*Schoenoplectus litoralis*)
Триръбест сцирпус	*Scirpus triqueter*
Сем. Наводникови	**Elatinaceae**

Прешленолистен наводник	*Elatine alsinastrum*
Тритичинков наводник	*Elatine triandra*
Сем. Бобови	**Fabaceae (Leguminosae)**
Жълт хедизарум	*Hedysarum grandiflorum*
Червен хедизарум	*Hedysarum tauricum*
Едноцветна конска подкова	*Hippocrepis unisiliquosa*
Алпийско секирче	*Lathyrus alpestris*
Планинско секирче	*Lathyrus montanus*
Блатно секирче	*Lathyrus palustris*
Панчичево секирче	*Lathyrus pancicii*
Скално секирче	*Lathyrus saxatilis*
Трансилванско секирче	*Lathyrus transsylvanicus*
Южна леща	*Lens ervoides*
Блатен звездан	*Lotus uliginosus*
Бяла лупина	*Lupinus albus*
Карстова люцерна	*Medicago carstiensis*
Крайбрежна люцерна	*Medicago littoralis*
Родопска люцерна	*Medicago rhodopaea*
Урумов окситропис	*Oxytropis urumovii*
Кожухаров окситропис	*Oxytropis kozhuharovii*
Тетрагонолобус	*Tetragonolobus maritimus*
Странджанска детелина	*Trifolium ligusticum*
Тимотейкова детелина	*Trifolium phleoides*
Мехуреста детелина	*Trifolium physodes*
Рубинова детелина	*Trifolium rubens*
Остроплоден сминдух	*Trigonella spicata*
Кавказка детелина	*Trifolium spumosum*
Късозъба детелина	*Trifolium squamosum*
Разперенозъба детелина	*Trifolium squarrosum*
Рилска глушина	*Vicia abbreviata*
Подземна глушина	*Vicia amphicarpa*
Отсеченолистна глушина	*Vicia truncatulla*
Сем. Букови	**Fagaceae**
Странджански дъб	*Quercus hartwissiana*
Сем. Дзукови	**Juncaceae**
Жабешка дзука	*Juncus ranarius*
Разперена светлика	*Luzula deflexa*
Сем. Салепови	Orchidaceaea
Редкоцветен салеп	*Orchis laxiflora*
Сем. Житни	**Poaceae (Gramineae)**
Качулато диво жито	*Aegilops comosa*
Коленчато диво жито	*Aegilops geniculata (A. lorentii)*
Маркграфово диво жито	*Aegilops markgrafii (A. dichasians)*
Крайбрежен елуропус	*Aeluropus littoralis*
Тракийска класица	*Alopecurus thracicus*
Прекъсната ветрушка	*Apera interrupta*

Едрокласа овсига	*Bromus lanceolatus*
Мизийска овсига	*Bromus moesiacus*
Парилска овсига	*Bromus parilicus*
Съчленен коринефорус	*Corynephorus divaricatus*
Гъстоцветен пирей	*Elymus picnanthus* (*Agropyron litorale*)
Пиринска власатка	*Festuca pirinica*
Парвотризетум	*Parvotrisetum myrianthum*
Перидикцион	*Perydiction sanctum* (*Brachypodium sanctum*)
Айтоска ливадина	*Poa aitosensis*
Йорданова ливадина	*Poa jordanovii*
Мочурна ливадина	*Poa palustris*
Пиринска ливадина	*Poa pirinica*
Родопска дива ръж	*Secale rhodopaeum*
Корабска гъжва	*Sesleria korabensis* (*S. klasterskii*)
Сбит овесец	*Danthoniastrum compactum*
Царска трева	*Imperata cylindrica*
Извит парафолис	*Parapholis incurva*
2. ГЪБИ	**2. MYCOTA**
Polyporaceae	
Северен амилоцистис	*Amylocystis lapponica*
Boletaceae	
Кървавочервена манатарка	*Boletus dupainii*
Величествена манатарка	*Boletus permagnificus*
Розовобяла манатарка	*Boletus roseoalbidus*
Обикновен филопорус	*Phylloporus pelletieri*
Tricholomataceae	
Царска катателазма	*Catathelasma imperiale*
Трицветен леукопаксилус	*Leucopaxillus compactus*
Clathraceae	
Арчеров клатрус	*Clathrus archeri*
Cortinariaceae	
Превъзходен паяжинник	*Cortinarius praestans*
Suillaceae	
Сибирска масловка	*Suillus sibiricus*
МЪХОВЕ	
ОТДЕЛ ЛИСТНАТИ МЪХОВЕ	**BRYOPHYTA**
	Leucobrium glaucum
	Sphagnum spp.

Приложение № 3
към чл. 37
(Изм. и доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.,
изм., бр. 94 от 2007 г.,

бр. 33 от 2011 г.,
в сила от 27.05.2011 г.)

За видовете, означени със знак (*), се прилагат разпоредбите на чл. 278д от Наказателния кодекс.

1. ГРЪБНАЧНИ	**1. VERTEBRATES**
БОЗАЙНИЦИ	**MAMMALIA**
РАЗРЕД НАСЕКОМОЯДНИ	**INSECTIVORA**
Сем. Таралежи	**Erinaceidae**
Таралеж	*Erinaceus concolor*
Сем. Земеровки	**Soricidae**
Етруска земеровка	*Suncus etruscus*
РАЗРЕД ПРИЛЕПИ	**CHIROPTERA**
Сем. Подковоноси прилепи	**Rhinolophidae**
Средиземноморски подковонос	*Rhinolophus blasii*
Южен подковонос	*Rhinolophus euryale*
Голям подковонос	*Rhinolophus ferrumequinum*
Малък подковонос	*Rhinolophus hipposideros*
Подковонос на Мехели	*Rhinolophus mehelyi*
Сем. Булдогови прилепи	**Molossidae**
Булдогов прилеп	*Tadarida teniotis*
Сем. Гладконоси прилепи	**Vespertilionidae**
Широкоух прилеп	*Barbastella barbastellus*
Северен вечерник	*Eptesicus nilssoni*
Полунощен прилеп	*Eptesicus serotinus*
Савиево прилепче	*Hypsugo savii*
Дългокрил прилеп	*Miniopterus schreibersi*
Алкатоев (бакембардов) нощник	*Myotis alcathoe*
Златист нощник	*Myotis aurescens*
Дългоух нощник	*Myotis bechsteini*
Остроух нощник	*Myotis blythi*
Нощник на Брандт	*Myotis brandti*
Дългопръст нощник	*Myotis capaccinii*
Езерен нощник	*Myotis dasycneme*
Воден нощник	*Myotis daubentoni*
Мустакат нощник	*Myotis mystacinus*
Трицветен нощник	*Myotis emarginatus*
Голям нощник	*Myotis myotis*
Нощник на Натерер	*Myotis nattereri*
Голям вечерник	*Nyctalus lasiopterus*
Малък вечерник	*Nyctalus leisleri*
Ръждив вечерник	*Nyctalus noctula*
Кафяво прилепче	*Pipistrellus pipistrellus*
Малко кафяво прилепче	*Pipistrellus pygmaeus*
Прилеп на Натузий	*Pipistrellus nathusii*
Средиземноморско прилепче	*Pipistrelus kuhlii*
Кафяв дългоух прилеп	*Plecotus auritus*
Сив дългоух прилеп	*Plecotus austriacus*
Двуцветен прилеп	*Vespertilio murinus*
РАЗРЕД ГРИЗАЧИ	**RODENTIA**
Сем. Сънливци	**Gliridae**
Мишевиден сънливец	*Myomimus roachi*
Лешников сънливец	*Muscardinus avellanarius*
Сем. Скачащи мишки	**Dipodidae**
Скачаща (степна) мишка	*Sicista subtilis*

Сем. Хомяци	**Cricetidae**
Добруджански (среден) хомяк	*Mesocricetus newtoni*
Сив (малък) хомяк	*Cricetulus migratorius*
Обикновен (голям) хомяк	*Cricetus cricetus*
РАЗРЕД ХИЩНИЦИ	**CARNIVORA**
Сем. Мечки	**Ursidae**
Кафява мечка	*Ursus arctos (*)*
Сем. Порови	**Mustelidae**
Видра	*Lutra lutra (*)*
Златка	*Martes martes*
Невестулка	*Mustela nivalis*
Степен пор	*Mustela eversmanni*
Пъстър пор	*Vormela peregusna*
Сем. Котки	**Felidae**
Рис	*Felis lynx (*)*
Европейска дива котка	*Felis silvestris*
Сем. Същински тюлени	**Phocidae**
Тюлен монах	*Monachus monachus (*)*
РАЗРЕД ЧИФТОКОПИТНИ	**ARTIODACTYLA**
Сем. Кухороги	**Bovidae**
Дива коза	*Rupicapra rupicapra (*)*
РАЗРЕД КИТОПОДОБНИ	**CETACEA**
Сем. Морски свине	**Phocoenidae**
Муткур (морска свиня)	*Phocoena phocoena*
Сем. Делфини	**Delphinidae**
Делфин	*Delphinus delphis (*)*
Афала	*Tursiops truncatus (*)*
ПТИЦИ	**AVES**
РАЗРЕД ГМУРКАЧОПОДОБНИ	**GAVIIFORMES**
Сем. Гмуркачови	**Gaviidae**
Червеногуш гмуркач	*Gavia stellata*
Черногуш гмуркач	*Gavia arctica*
Черноклюн гмуркач	*Gavia immer*
РАЗРЕД ГМУРЕЦОПОДОБНИ	**PODICIPEDIFORMES**
Сем. Гмурецови	**Podicipedidae**
Ушат гмурец	*Podiceps auritus*
Голям гмурец	*Podiceps cristatus*
Червеноврат гмурец	*Podiceps grisegena*
Черноврат гмурец	*Podiceps nigricollis*
Малък гмурец	*Tachybaptus ruficollis*
РАЗРЕД БУРЕВЕСТНИКОПОДОБНИ	**PROCELLARIIFORMES**
Сем. Буревестникови	**Procellariidae**
Жълтоклюн буревестник	*Calonectris /Procellaria/ diomedea*
Обикновен буревестник	*Puffinus yelkouan*
РАЗРЕД ПЕЛИКАНОПОДОБНИ	**PELECANIFORMES**
Сем. Корморани	**Phalacrocoracidae**
Среден корморан	*Phalacrocorax aristotelis*
Малък корморан	*Phalacrocorax pygmeus (*)*
Сем. Пеликани	**Pelecanidae**
Къдроглав пеликан	*Pelecanus crispus (*)*
Розов пеликан	*Pelecanus onocrotalus*
Сем. Рибоядови	**Sulidae**
Бял рибояд	*Morus bassanus*

РАЗРЕД ЩЪРКЕЛОПОДОБНИ	CICONIIFORMES
Сем. Чаплови	**Ardeidae**
Гривеста чапла	*Ardeola ralloides*
Ръждива чапла	*Ardea purpurea*
Сива чапла	*Ardea cinerea*
Голям воден бик	*Botaurus stellaris*
Биволска чапла	*Bubulcus ibis*
Голяма бяла чапла	*Egretta alba*
Малка бяла чапла	*Egretta garzetta*
Малък воден бик	*Ixobrychus minutus*
Нощна чапла	*Nycticorax nycticorax*
Сем. Щъркелови	**Ciconiidae**
Бял щъркел	*Ciconia ciconia*
Черен щъркел	*Ciconia nigra*
Сем. Ибисови	**Threskiornithidae**
Бяла лопатарка	*Platalea leucorodia*
Блестящ ибис	*Plegadis falcinellus*
Сем. Фламингови	**Phoenicopteridae**
Розово фламинго	*Phoenicopterus ruber*
РАЗРЕД ГЪСКОПОДОБНИ	**ANSERIFORMES**
Сем. Патицови	**Anatidae**
Сърпокрила патица	*Anas falcata*
Сива патица	*Anas strepera*
Малка белочела гъска	*Anser erythropus*
Посевна гъска	*Anser fabalis*
Сива гъска	*Anser anser*
Снежна гъска	*Anser caerulescens*
Белоока потапница	*Aythya nyroca*
Кафявоглава потапница	*Aythya ferina*
Планинска потапница	*Aythya marila*
Червеногуша гъска	*Branta ruficollis*
Звънарка	*Bucephala clangula*
Ледена потапница	*Clangula hyemalis*
Тундров лебед	*Cygnus bewickii*
Ням лебед	*Cygnus olor*
Поен лебед	*Cygnus cygnus*
Мраморна патица	*Marmaronetta angustirostris*
Кадифена потапница	*Melanitta fusca*
Траурна потапница	*Melanitta nigra*
Малък нирец	*Mergus albellus*
Голям нирец	*Mergus merganser*
Среден нирец	*Mergus serrator*
Червеноклюна потапница	*Netta rufina*
Тръноопашата потапница	*Oxyura leucocephala*
Обикновена гага	*Somateria mollissima*
Ръждив ангъч	*Tadorna ferruginea (*)*
Бял ангъч	*Tadorna tadorna*
РАЗРЕД СОКОЛОПОДОБНИ	**FALCONIFORMES**
Сем. Орли рибари	**Pandionidae**
Орел рибар	*Pandion haliaetus (*)*
Сем. Ястребови	**Accipitridae**
Късопръст ястреб	*Accipiter brevipes*
Голям ястреб	*Accipiter gentilis*
Малък ястреб	*Accipiter nisus*
Черен лешояд	*Aegypius monachus (*)*

Скален орел	*Aquila chrysaetos*
Голям креслив орел	*Aquila clanga*
Кръстат (царски) орел	*Aquila heliaca*
Малък креслив орел	*Aquila pomarina*
Степен орел	*Aquila rapax*
Обикновен мишелов	*Buteo buteo*
Северен мишелов	*Buteo lagopus*
Белоопашат мишелов	*Buteo rufinus*
Орел змияр	*Circaetus gallicus*
Тръстиков блатар	*Circus aeruginosus*
Полски блатар	*Circus cyaneus*
Степен блатар	*Circus macrourus*
Ливаден блатар	*Circus pygargus*
Пепелява каня	*Elanus caeruleus*
Брадат лешояд	*Gypaetus barbatus (*)*
Белоглав лешояд	*Gyps fulvus (*)*
Белоопашат морски орел	*Haliaeetus albicilla (*)*
Ястребов орел	*Hieraaetus fasciatus*
Малък орел	*Hieraaetus pennatus*
Черна каня	*Milvus migrans*
Червена каня	*Milvus milvus*
Египетски лешояд	*Neophron percnopterus*
Осояд	*Pernis apivorus*
Сем. Соколови	**Falconidae**
Далматински сокол	*Falco biarmicus (*)*
Ловен сокол	*Falco cherrug (*)*
Малък сокол	*Falco columbarius*
Средиземноморски сокол	*Falco eleonorae*
Белошипа ветрушка	*Falco naumanni*
Сокол скитник	*Falco peregrinus (*)*
Орко	*Falco subbuteo*
Черношипа ветрушка (Керкенез)	*Falco tinnunculus*
Вечерна ветрушка	*Falco vespertinus*
РАЗРЕД КОКОШОПОДОБНИ	**GALLIFORMES**
Сем. Фазанови	**Phasianidae**
Лещарка	*Bonasa bonasia*
РАЗРЕД ЖЕРАВОПОДОБНИ	**GRUIFORMES**
Сем. Жеравови	**Gruidae**
Момин жерав	*Anthropoides virgo*
Сив жерав	*Grus grus*
Сем. Дърдавцови	**Rallidae**
Ливаден дърдавец	*Crex crex (*)*
Зеленоножка	*Gallinula chloropus*
Голяма пъструшка	*Porzana porzana*
Средна пъструшка	*Porzana parva*
Малка пъструшка	*Porzana pusilla*
Воден дърдавец	*Rallus aquaticus*
Сем. Дроплови	**Otididae**
Дропла	*Otis tarda*
Стрепет	*Tetrax tetrax*
РАЗРЕД ДЪЖДОСВИРЦОПОДОБНИ	**CHARADRIIFORMES**
Сем. Туриликови	**Burhinidae**
Турилик	*Burhinus oedicnemus*
Сем. Дъждосвирцови	**Charadriidae**
Каменообръщач	*Arenaria interpres*

Морски дъждосвирец	*Charadrius alexandrinus*
Речен дъждосвирец	*Charadrius dubius*
Пясъчен дъждосвирец	*Charadrius hiaticula*
Планински дъждосвирец	*Eudromias morinellus*
Шипокрила калугерица	*Haplopterus spinosus*
Златистопер дъждосвирец	*Pluvialis apricaria*
Сребристопер дъждосвирец	*Pluvialis squatarola*
Обикновена калугерица	*Vanellus vanellus*
Белоопашата калугерица	*Vanellus leucurus*
Сем. Стридоядови	**Haematopididae**
Стридояд	*Haematopus ostralegus*
Сем. Бекасови	**Scolopacidae**
Късокрил кюкавец	*Actitis hypoleucos*
Трипръст брегобегач	*Calidris alba*
Тъмногръд брегобегач	*Calidris alpina*
Голям брегобегач	*Calidris canutus*
Кривоклюн брегобегач	*Calidris ferruginea*
Малък брегобегач	*Calidris minuta*
Сив брегобегач	*Calidris temminckii*
Голяма бекасина	*Gallinago media*
Плоскоклюн блатобегач	*Limicola falcinellus*
Черноопашат крайбрежен бекас	*Limosa limosa*
Пъстроопашат крайбрежен бекас	*Limosa lapponica*
Малка бекасина	*Lymnocryptes minimus*
Голям свирец	*Numenius arquata*
Малък свирец	*Numenius phaeopus*
Тънкоклюн свирец	*Numenius tenuirostris*
Бойник	*Philomachus pugnax*
Голям червеноног водобегач	*Tringa erythropus*
Малък горски водобегач	*Tringa glareola*
Голям зеленоног водобегач	*Tringa nebularia*
Голям горски водобегач	*Tringa ochropus*
Малък зеленоног водобегач	*Tringa stagnatilis*
Малък червеноног водобегач	*Tringa totanus*
Жълтокрак брегобегач	*Xenus cinereus*
Сем. Саблеклюнови	**Recurvirostridae**
Кокилобегач	*Himantopus himantopus*
Саблеклюн	*Recurvirostra avosetta*
Сем. Листоногови	**Phalaropodidae**
Тънкоклюн листоног	*Phalaropus lobatus*
Плоскоклюн листоног	*Phalaropus fulicarius*
Сем. Огърличникови	**Glareolidae**
Кафявокрил огърличник	*Glareola pratincola*
Чернокрил огърличник	*Glareola nordmanni*
Сем. Чайкови	**Lariidae**
Белобуза рибарка	*Chlidonias hybridus*
Белокрила рибарка	*Chlidonias leucopterus*
Черна рибарка	*Chlidonias niger*
Дебелоклюна рибарка	*Geochelidon nilotica*
Чайка буревестница	*Larus canus*
Малка черногърба чайка	*Larus fuscus*
Дългоклюна чайка	*Larus genei*
Голяма черногърба чайка	*Larus marinus*
Малка черноглава чайка	*Larus melanocephalus*
Малка чайка	*Larus minutus*

Речна чайка	*Larus ridibundus*
Трипръста чайка	*Rissa tridactyla*
Белочела рибарка	*Sterna albifrons*
Каспийска рибарка	*Sterna caspia*
Речна рибарка	*Sterna hirundo*
Гривеста рибарка	*Sterna sandvicensis*
Полярна рибарка	*Sterna paradisaea*
Сем. Морелетникови	***Stercorariudae***
Голям морелетник	*Stercorarius pomarinus*
Среден морелетник	*Stercorarius parasiticus*
РАЗРЕД ГЪЛЪБОПОДОБНИ	**COLUMBIFORMES**
Сем. Пустинаркови	**Pteroclididae**
Пухопръста пустинарка	*Syrrhaptes paradoxus*
Сем. Гълъбови	**Columbidae**
Див скален гълъб	*Columba livia livia*
Гълъб хралупар	*Columba oenas*
РАЗРЕД КУКУВИЦОПОДОБНИ	**CUCULIFORMES**
Сем. Кукувицови	**Cuculidae**
Качулата кукувица	*Clamator glandarius*
Обикновена кукувица	*Cuculus canorus*
РАЗРЕД СОВОПОДОБНИ	**STIGIFORMES**
Сем. Забулени сови	**Tytonidae**
Забулена сова	*Tyto alba*
Сем. Същински сови	**Strigidae**
Пернатонога кукумявка	*Aegolius funereus*
Горска ушата сова	*Asio otus*
Блатна сова	*Asio flammeus*
Домашна кукумявка	*Athene noctua*
Бухал	*Bubo bubo*
Врабчова кукумявка	*Glaucidium passerinum*
Снежна сова	*Nyctea scandiaca*
Чухал	*Otus scops*
Горска улулица	*Strix aluco*
Уралска улулица	*Strix uralensis*
Ястребова сова	*Surnia ulula*
РАЗРЕД КОЗОДОЕПОДОБНИ	**CAPRIMULGIFORMES**
Сем. Козодоеви	**Caprimulgidae**
Козодой	*Caprimulgus europaeus*
РАЗРЕД БЪРЗОЛЕТОПОДОБНИ	**APODIFORMES**
Сем. Бързолетови	**Apodidae**
Черен бързолет	*Apus apus*
Алпийски бързолет	*Apus melba*
Блед бързолет	*Apus pallidus*
РАЗРЕД СИНЯВИЦОПОДОБНИ	**CORACIIFORMES**
Сем. Земеродни рибарчета	**Alcedinidae**
Земеродно рибарче	*Alcedo atthis*
Сем. Синявицови	**Coraciidae**
Синявица	*Coracias garrulus*
Сем. Пчелоядови	**Meropidae**
Зелен пчелояд	*Merops persicus*
Сем. Папунякови	**Upopidae**
Папуняк	*Upupa epops*
РАЗРЕД КЪЛВАЧОПОДОБНИ	**PICIFORMES**
Сем. Кълвачови	**Picidae**

Черен кълвач	*Dryocopus martius*
Голям пъстър кълвач	*Dendrocopos major*
Сирийски пъстър кълвач	*Dendrocopos syriacus*
Среден пъстър кълвач	*Dendrocopos medius*
Белогръб кълвач	*Dendrocopos leucotos*
Малък пъстър кълвач	*Dendrocopos minor*
Въртошийка	*Jynx torquilla*
Трипръст кълвач	*Picoides tridactylus*
Сив кълвач	*Picus canus*
Зелен кълвач	*Picus viridis*
РАЗРЕД ВРАБЧОПОДОБНИ	**PASSERIFORMES**
Сем. Чучулигови	**Alaudidae**
Полска чучулига	*Alauda arvensis*
Късопръста чучулига	*Calandrella brachydactyla*
Сива чучулига	*Calandrella rufescens*
Балканска чучулига	*Eremophila alpestris*
Качулата чучулига	*Galerida cristata*
Горска чучулига	*Lullula arborea*
Дебелоклюна чучулига	*Melanocorypha calandra*
Белокрила чучулига	*Melanocorypha leucoptera*
Сем. Лястовицови	**Hirundinidae**
Градска лястовица	*Delichon urbica*
Селска лястовица	*Hirundo rustica*
Червенокръста лястовица	*Hirundo daurica*
Скална лястовица	*Ptyonoprogne rupestris*
Брегова лястовица	*Riparia riparia*
Сем. Стърчиопашкови	**Motacillidae**
Полска бъбрица	*Anthus campestris*
Горска бъбрица	*Anthus trivialis*
Ливадна бъбрица	*Anthus pratensis*
Тундрова бъбрица	*Anthus cervinus*
Планинска бъбрица	*Anthus spinoletta*
Лимонена стърчиопашка	*Motacilla citreola*
Жълта стърчиопашка	*Motacilla flava*
Планинска стърчиопашка	*Motacilla cinerea*
Бяла стърчиопашка	*Motacilla alba*
Сем. Копринаркови	**Bombycillidae**
Копринарка	*Bombycilla garrulus*
Сем. Водни косове	**Cinclidae**
Воден кос	*Cinclus cinclus*
Сем. Орехчета	**Troglodytidae**
Орехче	*Troglodytes troglodytes*
Сем. Завирушкови	**Prunellidae**
Сивогуша завирушка	*Prunella modularis*
Пъстрогуша завирушка	*Prunella collaris*
Сем. Дроздови	**Turdidae**
Трънковче	*Cercotrichas galactotes*
Червеногръдка	*Erithacus rubecula*
Северен славей	*Luscinia luscinia*
Южен славей	*Luscinia megarhynchos*
Синьогушка	*Luscinia svecica*
Пъстър скален дрозд	*Monticola saxatilis*
Син скален дрозд	*Monticola solitarius*
Пустинно каменарче	*Oenanathe deserti*
Скално каменарче	*Oenanthe finschii*

Испанско каменарче	*Oenanthe hispanica*
Ориенталско каменарче	*Oenanthe isabellina*
Черно каменарче	*Oenanthe leucura*
Сиво каменарче	*Oenanthe oenanthe*
Черногърбо каменарче	*Oenanthe pleschanka*
Домашна червеноопашка	*Phoenicurus ochruros*
Градинска червеноопашка	*Phoenicurus phoenicurus*
Ръждивогушо ливадарче	*Saxicola rubetra*
Черногушо ливадарче	*Saxicola torquata*
Белогуш дрозд	*Turdus torquatus*
Кос	*Turdus merula*
Черногуш дрозд	*Turdus ruficollis*
Хвойнов дрозд	*Turdus pilaris*
Поен дрозд	*Turdus philomelos*
Беловежд дрозд	*Turdus iliacus*
Имелов дрозд	*Turdus viscivorus*
Сем. Коприварчеви	**Sylviidae**
Индийско шаварче	*Acrocephalus agricola*
Тръстиково шаварче	*Acrocephalus arundinaceus*
Градинско шаварче	*Acrocephalus dumetorum*
Мустакато шаварче	*Acrocephalus melanopogon*
Водно шаварче	*Acrocephalus paludicola*
Мочурно шаварче	*Acrocephalus palustris*
Крайбрежно шаварче	*Acrocephalus schoenobaenus*
Блатно шаварче	*Acrocephalus scirpaceus*
Свилено шаварче	*Cettia cetti*
Пъстроопашато шаварче	*Cisticola juncidis*
Малък маслинов присмехулник	*Hippolais pallida*
Голям маслинов присмехулник	*Hippolais olivetorum*
Градински присмехулник	*Hippolais icterina*
Полски цвъркач	*Locustella naevia*
Речен цвъркач	*Locustella fluviatilis*
Тръстиков цвъркач	*Locustella luscinioides*
Планински певец	*Phylloscopus bonelli*
Жълтоглав певец	*Phylloscopus proregullus*
Буков певец	*Phylloscopus sibilatrix*
Елов певец	*Phylloscopus collybita*
Брезов певец	*Phylloscopus trochilus*
Червеногушо коприварче	*Sylvia cantillans*
Малко черноглаво коприварче	*Sylvia melanocephala*
Орфеево коприварче	*Sylvia hortensis*
Ястребогушо коприварче	*Sylvia nisoria*
Малко белогушо коприварче	*Sylvia curruca*
Голямо белогушо коприварче	*Sylvia communis*
Градинско коприварче	*Sylvia borin*
Голямо черноглаво коприварче	*Sylvia atricapilla*
Черногушо коприварче	*Sylvia rueppelli*
Жълтоглаво кралче	*Regulus regulus*
Червеноглаво кралче	*Regulus ignicapillus*
Сем. Мухоловкови	**Muscicapidae**
Сива мухоловка	*Muscicapa striata*
Червеногуша мухоловка	*Ficedula parva*
Беловрата мухоловка	*Ficedula albicollis*
Полубеловрата мухоловка	*Ficedula semitorquata*
Жалобна мухоловка	*Ficedula hypoleuca*

Сем. Мустакати синигери	**Timaliidae**
Мустакат синигер	*Panurus biarmicus*
Сем. Дългоопашати синигери	**Aegithalidae**
Дългоопашат синигер	*Aegithalos caudatus*
Сем. Синигерови	**Paridae**
Лъскавоглав синигер	*Parus palustris*
Жалобен синигер	*Parus lugubris*
Матовоглав синигер	*Parus montanus*
Качулат синигер	*Parus cristatus*
Черен синигер	*Parus ater*
Син синигер	*Parus caeruleus*
Голям синигер	*Parus major*
Сем. Зидаркови	**Sittidae**
Горска зидарка	*Sitta europaea*
Скална зидарка	*Sitta neumayer*
Сем. Скалолазкови	**Tichodromadidae**
Скалолазка	*Tichodroma muraria*
Сем. Дърволазкови	**Certhiidae**
Горска дърволазка	*Certhia familiaris*
Градинска дърволазка	*Certhia brachydactyla*
Сем. Торбогнезди синигери	**Remizidae**
Торбогнезд синигер	*Remiz pendulinus*
Сем. Авлигови	**Oriolidae**
Авлига	*Oriolus oriolus*
Сем. Сврачкови	**Laniidae**
Червеногърба сврачка	*Lanius collurio*
Черночела сврачка	*Lanius minor*
Сива сврачка	*Lanius excubitor*
Червеноглава сврачка	*Lanius senator*
Белочела сврачка	*Lanius nubicus*
Сем. Вранови	**Corvidae**
Гарван	*Corvus corax*
Сокерица	*Nucifraga caryocatactes*
Жълтоклюна гарга	*Pyrrhocorax graculus*
Сем. Скорцови	**Sturnidae**
Розов скорец	*Sturnus roseus*
Сем. Тъкачови	**Ploceidae**
Снежна чинка	*Montifringilla nivalis*
Испанско врабче	*Passer hispaniolensis*
Полско врабче	*Passer montanus*
Скално врабче	*Petronia petronia*
Сем. Чинкови	**Fringillidae**
Обикновено конопарче	*Carduelis cannabina*
Щиглец	*Carduelis carduelis*
Зеленика	*Carduelis chloris*
Брезова скатия	*Carduelis flammea*
Жълтоклюно конопарче	*Carduelis flavirostris*
Елшова скатия	*Carduelis spinus*
Червена чинка	*Carpodacus erythrinus*
Черешарка	*Coccothraustes coccothraustes*
Обикновена чинка	*Fringilla coelebs*
Планинска чинка	*Fringilla montifringilla*
Кръсточовка	*Loxia curvirostra*
Червенушка	*Pyrrhula pyrrhula*
Диво канарче	*Serinus serinus*

Сем. Овесаркови	**Emberizidae**
Лапландска овесарка	*Calcarius lapponicus*
Белоглава овесарка	*Emberiza leucocephalos*
Жълта овесарка	*Emberiza citrinella*
Зеленогуша овесарка	*Emberiza cirlus*
Сивоглава овесарка	*Emberiza cia*
Градинска овесарка	*Emberiza hortulana*
Белогуша овесарка	*Emberiza rustica*
Малка овесарка	*Emberiza pusilla*
Тръстикова овесарка	*Emberiza schoeniclus*
Черноглава овесарка	*Emberiza melanocephala*
Сива овесарка	*Miliaria calandra*
Снежна овесарка	*Plectrophenax nivalis*
ВЛЕЧУГИ	**REPTILIA**
РАЗРЕД КОСТЕНУРКИ	**CHELONIA (TESTUDINES)**
Сем. Морски костенурки	**Cheloniidae**
Зелена морска костенурка	*Chelonia mydas*
Карета	*Caretta caretta*
Сем. Сухоземни костенурки	**Testudinidae**
Шипобедрена костенурка	*Testudo graeca*
Шипоопашата костенурка	*Testudo hermanni (*)*
Сем. Блатни костенурки	**Emydidae**
Обикновена блатна костенурка	*Emys orbicularis*
Южна блатна костенурка	*Mauremys rivulata (Mauremis caspica rivulata)*
РАЗРЕД ГУЩЕРИ	**LACERTILIA (SAURIA)**
Сем. Сцинкови гущери	**Scincidae**
Късокрак гущер	*Ablepharus kitaibeli*
Сем. Гущери	**Lacertidae**
Ливаден гущер	*Lacerta agilis*
Ивичест гущер	*Lacerta trilineata*
Зелен гущер	*Lacerta viridis*
Живороден гущер	*Lacerta vivipara (Zootoca vivipara)*
Змиеок гущер	*Ophisops elegans*
Македонски гущер	*Podarcis erhardii*
Стенен гущер	*Podarcis muralis*
Кримски гущер	*Podarcis taurica*
Сем. Гекони	**Gekkonidae**
Нощен гущер (гекон)	*Cyrtopodion kotschyi (Gymnodactylus kotschyi)*
Сем. Слепоци	**Anguidae**
Слепок	*Anguis fragilis*
Жълтокоремен гущер	*Ophisaurus apodus*
РАЗРЕД ЗМИИ	**OPHIDIA**
Сем. Червейници	**Typhlopidae**
Змия червейница	*Typhlops vermicularis*
Сем. Бои	**Boidae**
Змия пясъчница	*Eryx jaculus*
Сем. Смокове	**Colubridae**
Тънък стрелец	*Coluber najadum (Platyceps najadum)*
Смок-стрелец (Синурник)	*Coluber caspius (Coluber jugularis caspius)*
Черноврата стрелушка	*Coluber rubriceps (Platyceps collaris) (*)*
Медянка	*Coronella austriaca*

Леопардов смок	*Elaphe situla (Zamenis situla) (*)*
Ивичест смок	*Elaphe quatuorlineata*
Пъстър смок	*Elaphe sauromates*
Смок мишкар	*Elaphe longissima (Zamenis longissimus)*
Вдлъбнаточел смок	*Malpolon monspessulanus*
Сива водна змия	*Natrix tessellata*
Котешка змия	*Telescopus fallax*
Сем. Отровници	***Viperidae***
Пепелянка	*Vipera ammodytes*
Остромуцунеста усойница	*Vipera ursinii*
ЗЕМНОВОДНИ	**AMPHIBIA**
РАЗРЕД ОПАШАТИ	**CAUDATA**
Сем. Саламандрови	**Salamandridae**
Дъждовник	*Salamandra salamandra*
Алпийски тритон	*Triturus alpestris*
Гребенест тритон	*Triturus cristatus*
Италиански тритон	*Triturus carnifex (Triturus cristatus carnifex)*
Добруджански тритон	*Triturus dobrogicus*
Голям гребенест тритон	*Triturus karelinii (Triturus cristatus karelinii)*
Обикновен (малък) тритон	*Triturus vulgaris*
РАЗРЕД БЕЗОПАШАТИ	**ANURA**
Сем. Крастави жаби	**Bufonidae**
Зелена крастава жаба	*Bufo viridis*
Кафява крастава жаба	*Bufo bufo*
Сем. Кръглоезичести жаби	**Discoglossidae**
Червенокоремна бумка	*Bombina bombina*
Жълтокоремна бумка	*Bombina variegata*
Сем. Жаби дървесници	**Hylidae**
Жаба дървесница	*Hyla arborea*
Сем. Чесновници	**Pelobatidae**
Обикновена чесновница	*Pelobates fuscus*
Балканска чесновница	*Pelobates syriacus balcanicus*
Сем. Водни жаби	**Ranidae**
Гръцка дългокрака жаба	*Rana graeca*
РИБИ	**PISCES**
РАЗРЕД ЕСЕТРОПОДОБНИ	**ACIPENSERIFORMES**
Шип	*Acipenser nudiventris*
Немска есетра	*Acipenser sturio*
РАЗРЕД КОСТУРОПОДОБНИ	**PERCIFORMES**
Сем. Костурови	**Percidae**
Високотел бибан	*Gymnocephalus baloni*
2. БЕЗГРЪБНАЧНИ	**2. INVERTEBRATES**
ТИП ЧЛЕНЕСТОНОГИ	**ARTHRODOPA**
КЛАС НАСЕКОМИ	**INSECTA**
РАЗРЕД ВОДНИ КОНЧЕТА	**ODONATA**
Сем. Гомфиди	**Gomphidae**
Офиогомфус	*Ophiogomphus cecilia*
Сем. Кордулегастриди	**Cordulegastridae**
Кордулегастер	*Cordulegaster heros*
Сем. Кобилички, либелулиди	**Libellulidae**
Леукориния	*Leucorrhinia pectoralis*
РАЗРЕД ПРАВОКРИЛИ	**ORTHOPTERA**
Сем. Обикновени дългопипални скакалци	**Tettigoniidae**

Малка сага	*Saga pedo*
Сем. Катантопиди	**Catantopidae**
Одонтоподизма	*Odontopodisma rubripes*
Обикновен паракалоптенус	*Paracaloptenus caloptenoides*
РАЗРЕД ТВЪРДОКРИЛИ	**COLEOPTERA**
Сем. Бръмбари бегачи	**Carabidae**
Карабус	*Carabus hungaricus*
Карабус	*Carabus variolosus*
Бръмбър рогач	*Lucanus cervus*
Алпийска розалия	*Rosalia alpina*
Сем. Листороги, торни бръмбари	**Scarabaeidae**
Осмодерма	*Osmoderma eremita*
Сем. Сечковци	**Cerambycidae**
Обикновен сечко	*Cerambyx cerdo*
РАЗРЕД ПЕПЕРУДИ	**LEPIDOPTERA**
	Papilionidae
Аполон червен	*Parnassius apolo*
Черен аполон	*Parnassius mnemosyne*
Зеринция	*Zerynthia polyxena*
Сем. Белянки	**Pieridae**
Лептидеа	*Leptidea morsei*
Балканска жълтушка	*Colias balcanica*
Жълтушка	*Colias myrmidone*
Сем. Синевки	**Lycaenidae**
Лицена	*Lycaena dispar*
Полиоматус	*Polyommatus eroides*
Гигантска синевка	*Maculinea arion*
Макулинеа	*Maculinea nausithous*
Сем. Многоцветници	**Nymphalidae**
Родопска кадифянка	*Erebia rhodopensis*
Сатирче	*Coenonympha oedipus*
Апатура	*Apatura metis*
Хидриас	*Hypodryas maturna (Euphydryas*
Лофигна	*maturna)*
Бяло-V	*Lophinga achine*
	Nymphalis vaualbum
Сем. Лазиокампиди	**Lasiocampidae**
Торбогнездница	*Eriogaster catax*
Сем. Педомерки	**Geometriade**
Лигниоптера	*Lignyoptera fumidaria*
Сем. Вечерници	**Sphingidae**
Прозерпина	*Psoserpinus proserpina*
	Noctuidae
	Dioszeghyana schmidtii
	Saturniidae
Розово нощно пауново око	*Perisomena caesigema*
РАЗРЕД ЦИПОКРИЛИ	**HYMENOPTERA**
Сем. Мравки	**Formicidae**
Червена горска мравка	*Formica rufa*
ТИП МЕКОТЕЛИ	**MOLLUSCA**
КЛАС ОХЛЮВИ	**GASTROPODA**
РАЗРЕД ДРЕВНИ ГАСТРОПОДИ	**ARCHAEOGASTROPODA**
Сем. Неритиди	**Neritidae**
Ивичест теодоксус	*Theodoxus transversalis*
РАЗРЕД ВОДНИ БЕЛОДРОБНИ ОХЛЮВИ	**BASOMMATOPHORA**
Сем. Планорбиди	**Planorbidae**
Анизус	*Anisus vorticulus*
КЛАС МИДИ	**BIVALVIA**

Сем. Бисерни миди	**Unionoidae**
Бисерна мида	*Unio crassus*
3. РАСТЕНИЯ	***PLANTES***
ОТДЕЛ ПЛАУНООБРАЗНИ	**LICOPODIOPHYTA**
Сем. Шилолистни	**Isoetaceae**
Езерен шилолист	*Isoetes lacustris*
Сем. Плаунови	**Lycopodiaceae**
Алпийски дифазиаструм	*Diphasiastrum alpinum*
Сплескан дифазиаструм	*Diphasiastrum complanatum*
Блатна ликоподиела	*Lycopodiella inundata (Lepidotis inundata)*
ОТДЕЛ ПАПРАТОВИДНИ	**POLYPODIOPHYTA (PTERIDOPHYTA)**
Сем. Адиантови	**Adiantaceae**
Венерин косъм	*Adiantum capillus-veneris*
Сем. Изтравничеви	**Aspleniaceae**
Клиновидно изтравниче	*Asplenium cuneifolium*
Люспесто изтравниче	*Asplenium lepidum*
Сем. Скритолинейникови	**Cryptogrammaceae**
Къдрав скритолинейник	*Cryptogramma crispa*
Сем. Дриоптерисови	**Dryopteridaceae**
Алпийска крехка папрат	*Cystopteris alpina*
Виларием дриоптерис	*Dryopteris villarii*
Сем. Разковничеви	**Marsileaceae**
Четирилистно разковниче	*Marsilea quadrifolia*
Сем. Змийскоезикови	**Ophioglossaceae**
Лайкова лунна папрат	*Botrychium matricariifolium*
Сем. Царскопапратови	**Osmundaceae**
Царска папрат	*Osmunda regalis*
Сем. Многоножкови	**Polypodiaceae**
Камбрийска сладка папрат	*Polypodium cambricum (P. australe)*
Сем. Лейкови	**Salviniaceae**
Плаваща лейка	*Salvinia natans*
Сем. Синоптеридови	**Sinopteridaceae**
Персийски крайспорник	*Cheilanthes persica*
Сем. Телиптеридови	**Thelypteridaceae**
Блатен телиптерис	*Thelypteris palustris*
ОТДЕЛ ГОЛОСЕМЕННИ	**PINOPHYTA**
Сем. Кипарисови	**Cupressaceae**
Дървовидна хвойна	*Juniperus excelsa*
Казашка хвойна	*Juniperus sabina*
Сем. Ефедрови	**Ephedraceae**
Катерлива ефедра	*Ephedra campylopoda*
Обикновена ефедра	*Ephedra distachya*
Сем. Борови	**Pinaceae**
Калабрийски бор	*Pinus brutia*
Сем. Тисови	**Taxaceae**
Обикновен тис	*Taxus baccata*
ОТДЕЛ ПОКРИТОСЕМЕННИ	**MAGNOLIOPHYTA (ANGIOSPERMAE)**
Сем. Страшникови	**Acanthaceae**
Бодлив страшник	*Acanthus spinosus*
Сем. Кленови	**Aceraceae**
Визианов клен	*Acer heldreichii ssp. visianii*
Сем. Лаваницови	**Alismataceae**
Парнасиева калдезия	*Caldesia parnasifolia*
Сем. Кокичеви	**Amarylidaceae**
Елвезиево кокиче	*Galanthus elwesii*
Снежно кокиче	*Galanthus nivalis*
Пясъчна лилия	*Pancratium maritimum*
Сем. Сенникоцветни	**Apiaceae (Umbeliferae)**
Възлоцветна целина	*Apium nodiflorum*

Пълзяща целина	*Apium repens*
Крайбрежен астродаукус	*Astrodaucus littoralis*
Буниум	*Bunium ferulaceum*
Дълголистна урока	*Bupleurum longifolium*
Лютиковидна урока	*Bupleurum ranunculoides*
Алпийски кахрис	*Cachrys alpina*
Отровна цикута	*Cicuta virosa*
Приморски ветрогон	*Eryngium maritimum*
Дланевидолистен ветрогон	*Eryngium palmatum*
Източна тимянка	*Ferula orientalis*
Архангеликов лазерпициум	*Laserpitium archangelica*
Странджански воден морач	*Oenanthe tenuifolia*
Широколистен опопанакс	*Opopanax hironium ssp. bulgaricum*
Жлезиствлакнест пащърнак	*Pastinaca argyrophylla*
Блатна самодивска трева	*Peucedanum palustre*
Руска самодивска трева	*Peucedanum ruthenicum*
Австрийски плеуроспермум	*Pleurospermum austriacum*
Ферулов прангос	*Prangos ferulacea*
Български порезник	*Seseli bulgaricum*
Дегенов порезник	*Seseli degenii*
Теснолистен ручейник	*Sium sisarum*
Морковидна стефанофия	*Stefanoffia daucoides*
Синкава триния	*Trinia glauca ssp. carniolica*
Тургениопсис	*Turgeniopsis foeniculacea*
Сем. Тойнови	**Apocynaceae**
Синя тойна	*Trachomitum venetum*
Сем. Джелови	**Aquifoliaceae**
Обикновен джел	*Ilex aquifolium*
Колхидски джел	*Ilex colchica*
Сем. Змиярникови	**Araceae**
Блатен аир	*Acorus calamus*
Алпийски змиярник	*Arum alpinum*
Обикновен дракункулус	*Dracunculus vulgaris*
Сем. Копитникови	**Aristolochiaceae**
Кръглолистна вълча ябълка	*Aristolochia rotunda*
Сем. Сложноцветни	**Asteraceae**
Урумов равнец	*Achillea kotschyi (Achillea urumoffii)*
Прилегналовлакнест равнец	*Achillea leptophylla*
Бледожълт равнец	*Achillea ochroleuca*
Тракийски равнец	*Achillea thracica*
Сребристовлакнесто подрумиче	*Anthemis argyrophylla*
Йордановo подрумиче	*Anthemis jordanovii*
Оранжево подрумиче	*Anthemis gaudium-solis*
Едрокошничесто подрумиче	*Anthemis macrantha*
Рилско подрумиче	*Anthemis orbelica*
Борисов**о** подрумиче	*Anthemis regis-borisii*
Влакнесто подрумиче	*Anthemis rumelica*
Иваново подрумиче	*Anthemis sancti-johanis*
Стрибърн**о**во подрумиче	*Anthemis stribrnyi*
Плосколюспесто подрумиче	*Anthemis virescens*
Храстовиден пелин	*Artemisia chamaemelifolia*
Тъмнолюспест пелин	*Artemisia eriantha*
Тънкожилест пелин	*Artemisia lerchiana*
Светлолюспест пелин	*Artemisia pedemontana*
Родопски магарешки бодил	*Carduus rhodopaeus (C. adpressus ssp. rhodopaeus)*
Тракийски магарешки бодил	*Carduus thracicus*
Ахтарова метличина	*Centaurea achtarovii*
Пясъчна метличина	*Centaurea arenaria*
Тъмнопурпурна метличина	*Centaurea atropurpurea*
Волска метличина	*Centaurea bovina*
Нежна метличина	*Centaurea gracilenta*

Имануелова метличина	*Centaurea immanuelis-loewii*
Дребна метличина	*Centaurea inermis*
Янкева метличина	*Centaurea jankae*
Кернерова метличина	*Centaurea kernerana*
Пиринска метличина	*Centaurea mannagetae ssp. pirinica*
Маршалова метличина	*Centaurea marshaliana*
Черна метличина	*Centaurea nigrescens*
Парилска метличина	*Centaurea parilica*
Пихлерова метличина	*Centaurea pichleri*
Лъжливопазвена метличина	*Centaurea pseudoaxillaris*
Румелийска метличина	*Centaurea rumelica*
Скална метличина	*Centaurea rupestris*
Вагеницова метличина	*Centaurea wagenitziana*
Урумов кривец	*Chondrilla urumoffii*
Българска паламида	*Cirsium bulgaricum*
Панчичева цицербита	*Cicerbita pancicii*
Крилатолистна цицербита	*Cicerbita plumieri*
Стоянова паламида	*Cirsium stojanovii*
Битинска дрипавка	*Crepis bithynica*
Шахтова дрипавка	*Crepis schachtii*
Стоянова дрипавка	*Crepis stojanovii*
Леплива дитрихия (лепкав оман)	*Dittrichia viscosa (IInula viscosa)*
Вихренска злолетница	*Erigeron vichrensis*
Планински жълт смил	*Helichrysum plicatum*
Белоградчишка рунянка	*Hieracium belogradcense*
Елиптичнолистен оман	*Inula spiraeifolia*
Ледебуров миск	*Jurinea ledebourii*
Бодлив миск	*Jurinea tzar-ferdinandii*
Татарска салата	*Lactuca tatarica*
Еделвайс	*Leontopodium alpinum*
Клинолистен див тютюн	*Ligularia glauca*
Сибирски див тютюн	*Ligularia sibirica*
Дългободилест онопордум	*Onopordon bracteatum*
Морски отантус	*Otanthus maritimus*
Бодлив паленис	*Pallenis spinosa*
Пиринска чобанка	*Petasites kablikianus*
Горчивчева рейхардия	*Reichardia picroides*
Безцветна саусуреа	*Saussurea discolor*
Дребноцветен кокеш	*Scorzonera parviflora*
Субалпийски спореж	*Senecio subalpinus*
Български сърпец	*Serratula bulgarica*
Блатен спореж	*Sonchus palustris*
Вълнеста козя брада	*Tragopogon floccosus*
Стрибърнова козя брада	*Tragopogon stribrnyi*
Пикровиден уроспермум	*Urospermum picroides*
Сем. Киселтрънови	**Berberidaceae**
Епимедиум	*Epimedium pubigerum*
Сем. Грапаволистни	**Boraginacerae**
Йорданова айважива	*Alkanna jordanovii*
Стрибърнова айважива	*Alkanna stribrnyi*
Синя айважива	*Alkanna tinctoria*
Давидово винче	*Anchusa davidovii*
Гмелиново винче	*Anchusa gmelinii*
Македонско винче	*Anchusa macedonica*
Дългостълбчесто винче	*Anchusa stylosa*
Веленовскиево винче	*Anchusa velenovskyi*
Сибирска аргузия	*Argusia sibirica*
Жлезиста белоочица	*Buglossoides glandulosa*
Гололистна наумка	*Cynoglossum germanicum*
Кръгла наумка	*Cynoglossum rotatum*
Червено усойниче	*Echium russicum*
Родопско омразниче	*Onosma rhodopaea*

Сем. Кръстоцветни	**Brassicaceae (Cruciferae)**
Арабска етионема	*Aethionema arabicum*
Борзеанов игловръх	*Alyssum borzaeanum*
Пиринski игловръх	*Alyssum cuneifolium ssp. pirinicum*
Орбелийски игловръх	*Alyssum orbelicum*
Стрибърнов игловръх	*Alyssum stribrnyi*
Хълмова гъшарка	*Arabis collina*
Пиринска гъшарка	*Arabis ferdinandi-coburgii*
Скална гъшарка	*Arabis nova*
Грациозна аубриета	*Aubrieta gracilis ssp. Scardica*
Черноморска ауриния	*Aurinia uechtritziana (Lepidotrichum uechtritzianum)*
Пиринско зеле	*Brassica nivalis ssp. jordanoffii*
Тракийска овчарска торбичка	*Capsella thracica*
Дребноцветна горва	*Cardamine parviflora*
Пензешова горва	*Cardamine penzesii*
Татарско диво зеле	*Crambe tataria*
Балканска рупа	*Draba korabensis*
Качулата боянка	*Erysimum comatum*
Четириръбеста боянка	*Erysimum quadrangulum (Syrenia cana auct.)*
Алиботушка боянка	*Erysimum slavjankae*
Горски вечерник	*Hesperis sylvestris*
Балкански вечерник	*Hesperis theophrasti*
Полегнал многосеменник	*Hymenolobus procumbens (Hornungia procumbens)*
Скален иберис	*Iberis saxatilis*
Ъглолистна малколмия	*Malcolmia orsiniana ssp. angulifolia*
Сръбска малколмия	*Malcolmia serbica*
Дребна марезия	*Maresia nana*
Ароматна матиола	*Matthiola odoratissima*
Алпийско притцелаго	*Pritzelago alpina ssp. brevicaulis (Hutchinsia alpina)*
Дьорфлерова шиверекия	*Schivereckia doerfleri*
Изменчива мъдрица	*Sisymbrium polymorphum*
Водна шилолистка	*Subularia aquatica*
Сем. Дренчеви	**Callitrichaceae**
Крайморско дренче	*Callitrichae brutia*
Сем. Камбанкови	**Campanulaceae**
Евксинска камбанка	*Campanula euxina*
Йорданова камбанка	*Campanula jordanovii*
Вълнеста камбанка	*Campanula lanata*
Широколистна камбанка	*Campanula latifolia*
Орфанийска камбанка	*Campanula orphanidea (Petkovia orphanidea)*
Трансилванска камбанка	*Campanula transsilvanica*
Променливоцветна камбанка	*Campanula versicolor*
Сръбски едрайант	*Edraianthus serbicus*
Българско вятърче	*Jasone bulgarica*
Румелийски трахелиум	*Trachelium rumelianum (T. jacquinii)*
Сем. Капаридови	**Capparidaceae**
Сераделовидно клеоме	*Cleome ornithopodioides*
Сем. Бъзови	**Caprifoliaceae**
Дебърски бъз	*Sambucus deborensis*
Сем. Карамфилови	**Caryophyllaceae**
Ресничеста песъчарка	*Arenaria ciliata*
Критска песъчарка	*Arenaria cretica*
Азиатска песъчарка	*Arenaria gypsophylloides*
Пиринска песъчарка	*Arenaria pirinica*
Родопска песъчарка	*Arenaria rhodopaea*
Твърдолистна песъчарка	*Arenaria rigida*

Картузиански карамфил	*Dianthus carthusianorum*
Унгарски карамфил	*Dianthus kladovanus (D. pontederae ssp. kladovanus)*
Дреновски карамфил	*Dianthus drenowskyanus*
Картъловиден карамфил	*Dianthus nardiformis*
Бледоцветен карамфил	*Dianthus pallidiflorus*
Стрибърнов карамфил	*Dianthus stribrnyi*
Урумов карамфил	*Dianthus urumoffii*
Текирска мишорка	*Gypsophylla tekirae*
Тройновилужна мишорка	*Gypsophylla trichotoma*
Дилянова мишовка	*Minuartia diljanae*
Румелийска мишовка	*Minuartia rumelica*
Стоянова мишовка	*Minuartia stojanovii*
Янкева кутявка	*Moehringia jankae*
Алпийска мантийка	*Petrorhagia alpina*
Тесалска мантийка	*Petrorhagia thessala*
Странджанско сапунче	*Saponaria stranjensis*
Алпийско плюскавиче	*Silene alpina*
Калиакренско плюскавиче	*Silene caliacrae*
Критско плюскавиче	*Silene cretica*
Черноморско плюскавиче	*Silene euxina*
Гръцко плюскавиче	*Silene graeca*
Лидиево плюскавиче	*Silene lydia*
Велчево плюскавиче	*Silene velcevii*
Сем. Лободови	**Chenopodiaceae**
Влакнеста басия	*Bassia hirsuta*
Обикновено халимионе	*Halimione pedunculata*
Тученичево халимионе	*Halimione portulacoides*
Петросимония	*Petrosimonia brachiata*
Разнолистна суеда	*Sueda heterophylla*
Сем. Лавданови	**Cistaceae**
Тамянка	*Cistus salvifolius*
Сем. Поветицови	**Convolvulaceae**
Дребно чадърче	*Calystegia soldanella*
Нежна поветица	*Convolvulus althaeoides* (*C. elegantissimum*)
Парнаска поветица	*Convolvulus boissieri ssp. parnassicus (C. compactus)*
Зюндерманова поветица	*Convolvulus boissieri ssp. suendermannii* (*C. suendermannii*)
Копринестовлакнеста поветица	*Convolvulus holosericeus*
Теснолистна поветица	*Convolvulus lineatus*
Персийска поветица	*Convolvulus persicus*
Критска креса	*Cressa cretica*
Сем. Дебелецови	**Crassulaceae**
Дебелолист	*Crassula tillaea*
Розов златовръх	*Rhodiola rosea*
Костова тлъстига	*Sedum kostovi*
Магеланска тлъстига	*Sedum magellense*
Стефчова тлъстига	*Sedum stefco*
Черноколева тлъстига	*Sedum tschernokolevii*
Цоликоферова тлъстига	*Sedum zollikoferi*
Четинест дебелец	*Sempervivum ciliosum*
Сем. Острицови	**Cyperaceae**
Карниолска блатница	*Eleocharis carniolica*
Сем. Лугачкови	**Dipsacaceae**
Византийско червеноглавче	*Knautia byzantina*
Динарско червеноглавче	*Knautia dinarica*
Сем. Росянкови	**Droseraceae**
Жлезиста алдрованда	*Aldrovanda vesiculosa*
Кръглолистна росянка	*Drosera rotundifolia*
Сем. Миризливовърбови	**Elaeagnaceae**
Облепиха	*Hippophae rhamnoides*

Сем. Наводникови	**Elatinaceae**
Прешленолистен наводник	*Elatine alsinastrum*
Тритичинков наводник	*Elatine triandra*
Сем. Емпетрови	**Empetraceae**
Черен емпетрум	*Empetrum nigrum*
Сем. Пиренови	**Ericaceae**
Гола кумарка	*Arbutus andrachne*
Жлезиста кумарка	*Arbutus unedo*
Калуна	*Calluna vulgaris*
Пирен	*Erica arborea*
Миртолистна зеленика	*Rhododendron myrtifolium*
Странджанска зеленика	*Rhododendron ponticum*
Кавказка боровинка	*Vaccinium arctostaphyllos*
Сем. Млечкови	**Euphorbiaceae**
Алепска млечка	*Euphorbia aleppica*
Лъскаволистна млечка	*Euphorbia lucida*
Пясъчна млечка	*Euphorbia peplis*
Сем. Бобови	**Fabaceae (Leguminosae)**
Златна раменка	*Anthyllis aurea*
Айтоски клин	*Astracantha aitosensis*
Тракийски клин	*Astracantha thracica (Astragalus thracicus)*
Алпийско сграбиче	*Astragalus alopecurus*
Рогчесто сграбиче	*Astragalus corniculatus*
Вълнестоцветно сграбиче	*Astragalus dasyanthus*
Безстъблово сграбиче	*Astragalus exscapus*
Мехуресточашково сграбиче	*Astragalus physocalix*
Мъхнатоцветно сграбиче	*Astragalus pubiflorus*
Вилмотиево сграбиче	*Astragalus wilmottianus*
Карагана	*Caragana frutex*
Ковачев зановец	*Chamaecytisus kovacevii*
Нейчев зановец	*Chamaecytisus neicheffii*
Регенсбургски зановец	*Chamaecytisus ratisbonensis*
Цариградски нахут	*Cicer montbretii*
Немска жълтуга	*Genista germanica*
Влакнеста жълтуга	*Genista pilosa*
Гол сладник	*Glycyrrhiza glabra*
Пълзящ гръмотрън	*Ononis repens*
Сем. Букови	**Fagaceae**
Пърнар	*Quercus coccifera*
Местенски дъб	*Quercus mestensis*
Тракийски дъб	*Quercus thracica*
Троянски дъб	*Quercus trojana*
Сем. Франкениеви	**Frankeniaceae**
Франкения	*Frankenia pulverulenta*
Сем. Тинтявови	**Gentianaceae**
Пронизанолистна блекстония	*Blackstonia perfoliata*
Крайбрежен червен кантарион	*Centaurium littorale*
Морски червен кантарион	*Centaurium maritimum*
Безстъблена тинтява	*Gentiana acaulis*
Скална тинтява	*Gentiana frigida*
Жълта тинтява	*Gentiana lutea*
Петниста тинтява	*Gentiana punctata*
Истинска горчивка	*Gentianella amarella*
Къдрава горчивка	*Gentianella crispata*
Енгадинова горчивка	*Gentianella engadinensis*
Петниста сверция	*Swertia punctata*
Сем. Здравецови	*Geraniaceae*
Балканско часовниче	*Erodium absinthoides*
Осилест здравец	*Geranium aristatum*
Бохемски здравец	*Geranium bohemicum*
Едростълбчест здравец	*Geranium macrostyllum*
Блатен здравец	*Geranium palustre*

Сем. Силиврякови	**Gesneriaceae**
Родопски силивряк	*Haberlea rhodopensis*
Сръбска рамонда	*Ramonda serbica*
Сем. Гологлавчеви	**Globulariaceae**
Равнинно гологлавче	*Globularia trichosantha*
Сем. Звъникови	**Guttiferae**
Багрилна звъника	*Hypericum androsaemum*
Боасиерова звъника	*Hypericum boissieri*
Чашковидна звъника	*Hypericum calycinum*
Четинеста звъника	*Hypericum setiferum*
Тасоска звъника	*Hypericum thasium*
Сем. Конскокестенови	**Hippocastanaceae**
Конски кестен	*Aesculus hippocastanum*
Сем. Хипуридови	***Hyppuridaceae***
Обикновен хипурис	*Hippuris vulgaris*
Сем. Водянкови	**Hydrocharitaceae**
Алоевиден стратиотес	*Stratiotes aloides*
Сем. Перуникови	**Iridaceae**
Оливиеров минзухар	*Crocus olivieri*
Томасиниев минзухар	*Crocus tommasinianus*
Блатно петльово перо	*Gladiolus palustris*
Безлистна перуника	*Iris aphylla*
Луковична пролетка	*Romulea bulbocodium*
Гръцка пролетка	*Romulea linaresii ssp. graeca*
Сем. Дзукови	**Juncaceae**
Жабешка дзука	*Juncus ranarius*
Трицветна дзука	*Juncus triglumis*
Разперена светлика	*Luzula deflexa*
Сем. Дзуковидни	**Juncaginaceae**
Приморски триостреник	*Triglochin maritima*
Сем. Устноцветни	**Lamiaceae**
Фривалдскиева микромерия	*Micromeria frivaldszkyana*
Юлианова микромерия	*Micromeria juliana*
Черноморска коча билка	*Nepeta parviflora*
Украинска коча билка	*Nepeta ucranica*
Форскалева какула	*Salvia forskaohlei*
Переста какула	*Salvia pinnata*
Кримска какула	*Salvia scabiosifolia*
Кримски миризлив бурен	*Sideritis syriaca* (*S. taurica*)
Пясъчен ранилист	*Stachys arenariaeformis*
Балкански ранилист	*Stachys balcanica*
Приморски ранилист	*Stachys maritima*
Шарпланински ранилист	*Stachys scardica*
Едногодишно подъбиче	*Teucrium botrys*
Странджанско подъбиче	*Teucrium lamifolium*
Прицветникова мащерка	*Thymus bracteosus*
Пиринска мащерка	*Thymus perinicus*
Стоянова мащерка	*Thymus stojanovi*
Сем. Лентибулариеви	**Lentibulariaceae**
Южна мехурка	*Utricularia australis (U. neglecta)*
Дребна мехурка	*Utricularia minor*
Сем. Кремови	**Liliaceae**
Ръбестостъблен лук	*Allium angulosum*
Качулест лук	*Allium jubatum*
Планински лук	*Allium montanum*
Стоянов лук	*Allium stojanovii*
Ресничеста белевалия	*Bellevalia ciliata*
Широколистен мразовец	*Colchicum bivonae*
Борисов мразовец	*Colchicum borisii*
Давидов мразовец	*Colchicum davidovii*
Ямболски мразовец	*Colchicum diampolis*
Родопски мразовец	*Colchicum rhodopaeum*

Дряновска ведрица	*Fritillaria drenovskii*
Гусихиева ведрица	*Fritillaria gussichiae*
Шахматовидна ведрица	*Fritillaria meleagroides*
Източна ведрица	*Fritillaria orientalis*
Черноморска ведрица	*Fritillaria pontica*
Стрибърнова ведрица	*Fritillaria stribrnyi*
Хризантемов жълт гарвански лук	*Gagea chrysantha*
Хелдрайхиев жълт гарвански лук	*Gagea heldreichii*
Албански крем	*Lilium albanicum*
Жълт крем	*Lilium jankae*
Родопски крем	*Lilium rhodopaeum*
Късна лойдия	*Lloydia serotina*
Родопска мерендера	*Merendera rhodopaea*
Битински синчец	*Scilla bithynica*
Български синчец	*Scilla bulgarica*
Златисто лале	*Tulipa aureolina*
Южно лале	*Tulipa australis*
Пиринско лале	*Tulipa pirinica*
Родопско лале	*Tulipa rhodopaea*
Блестящо лале	*Tulipa splendens*
Тракийско лале	*Tulipa thracica* (*T. hageri*)
Урумово лале	*Tulipa urumoffii*
Сем. Ленови	**Linaceae**
Нежен лен	*Linum elegans*
Старопланински лен	*Linum extraaxilare*
Сем. Блатиеви	**Lythraceae**
Прешленолистна амания	*Ammania verticillata*
Мащеркова блатия	*Lythrum thymifolia*
Мидендорфия	*Middendorfia borystenica*
Теснолистен пеплис	*Peplis alternifolia*
Сем. Воднодетелинови	**Menyanthaceae**
Трилистна водна детелина	*Menyanthes trifoliata*
Щитолистни какички	*Nymphoides peltata*
Сем. Моринови	**Morinaceae**
Персийска морина	*Morina persica*
Сем. Блатни Рози	**Nymphaeaceae**
Бърдуче	*Nuphar lutea*
Водна роза	*Nymphaea alba*
Сем. Върбовкови	**Onagraceae**
Дребна чаровница	*Circaea alpina*
Блатна лудвигия	*Ludwigia palustris*
Сем. Салепови	**Orchidaceae**
Обикновен анакамптис	*Anacamptis pyramidalis*
Дремников главопрашник	*Cephalanthera epipactoides*
Венерино пантофче	*Cypripedium calceolus*
Месночервена дактилориза	*Dactylorhiza incarnata*
Калописиева дактилориза	*Dactylorhiza kalopissii*
Гройтеров дремник	*Epipactis greuterii*
Бледоустен дремник	*Epipactis leptochila*
Блатен дремник	*Epipactis palustris*
Пурпурен дремник	*Epipactis purpurata*
Безлистен епипогиум	*Epipogium aphyllum*
Пълзяща гудиера	*Goodyera repens*
Блатиста хамарбия	*Hammarbia paludosa*
Едногрудков херминиум	*Herminium monorchis*
Обикновена пърчовка	*Himantoglossum caprinum* (*H. hircinum*)
Недоразвит лимодорум	*Limodorum abortivum*
Льозелов липарис	*Liparis loeseli*
Сърцевиден тайник	*Listera cordata*
Обикновена пчелица	*Ophrys apifera*
Гръцка пчелица	*Ophrys argolica*

Двурога пчелица	*Ophrys cornuta (O. scolopax ssp. cornuta*
Муховидна пчелица	*Ophrys insectifera*
Паяковидна пчелица	*Ophrys mammosa (O. sphegodes ssp. mammosa)*
Редкоцветен салеп	*Orchis laxiflora*
Шлемовиден салеп	*Orchis militaris*
Пеперудоцветен салеп	*Orchis papilionaceae*
Провански салеп	*Orchis provincialis*
Шпитцелов салеп	*Orchis spitzelii*
Кълбеста траунстейнера	*Traunsteinera globosa* (*Orchis globosa*)
Палешников серапиас	*Serapias vomeraceae*
Есенен спиралник	*Spiranthes spiralis*
Сем. Божурови	**Paeoniaceae**
Розов божур	*Paeonia mascula*
Теснолистен божур	*Paeonia tenuifolia*
Сем. Макови	**Papaveraceae**
Пиринski мак	*Papaver degenii*
Сем. Живовлекови	**Plantaginaceae**
Рогат живовлек	*Plantago cornuti*
Гигантски живовлек	*Plantago maxima*
Сем. Саркофаеви	**Plumbaginaceae**
Бесерова змийска трева	*Goniolimon besseranum*
Бяла змийска трева	*Goniolimon collinum*
Далматинска змийска трева	*Goniolimon dalmaticum*
Татарска змийска трева	*Goniolimon tataricum*
Маноловска гърлица	*Limonium asterotrichum*
Българска гърлица	*Limonium bulgaricum*
Гмелинова гърлица	*Limonium gmelinii*
Широколистна гърлица	*Limonium latifolium*
Мейерова гърлица	*Limonium meyeri*
Обикновена гърлица	*Limonium vulgare*
Сем. Житни	**Poaceae (Gramineae)**
Равенски ериантус	*Erianthus ravennae*
Влагалищна власатка	*Festuca vaginata*
Сем. Телчаркови	**Polygalaceae**
Суха телчарка	*Polygala acarnanica*
Алпийска телчарка	*Polygala alpestris*
Горчива телчарка	*Polygala amarella*
Сибирска телчарка	*Polygala sibirica*
Сем. Лападови	**Polygonaceae**
Рилски ревен	*Rheum rhaponticum*
Сем. Ръждавецови	**Potamogetonaceae**
Гъстолистна гренландия	*Groenlandia densa*
Тъполистен ръждавец	*Potamogeton friesii*
Влакновиден ръждавец	*Potamogeton trichoides*
Сем. Игликови	**Primulaceae**
Тъполистен оклоп	*Androsace obtusifolia*
Мечо око	*Cortusa matthioli*
Пролетно ботурче	*Cyclamen coum*
Блатна перушина	*Hottonia palustris*
Европейско ленивче	*Lysimachia thyrsiflora*
Рилска иглика	*Primula deorum*
Старопланинска иглика	*Primula frondosa*
Дългоцветна иглика	*Primula halleri*
Сибторпиева иглика	*Primula vulgaris ssp.sibthorpii*
Унгарско крайснежно звънче	*Soldanella chrysostricta*
Пиринско крайснежно звънче	*Soldanella pirinica*
Сем. Муравови	**Pyrolaceae**
Кръглолистна мурава	*Pyrola rotundifolia*
Сем. Рафлезиеви	**Raflesiaceae**
Цитинус	*Cytinus clusii*

Сем. Лютикови	**Ranunculaceae**
Волжки горицвет	*Adonis volgensis*
Нарцисова съсънка	*Anemone narcissiflora*
Червена съсънка	*Anemone pavonina*
Горска съсънка	*Anemone sylvestris*
Златиста кандилка	*Aquilegia aurea*
Обикновена кандилка	*Aquilegia nigricans* (*A. vulgaris*)
Алпийски повет	*Clematis alpina*
Белоцветен шпорец	*Delphinium fissum ssp. Albiflorum*
Български ерантис	*Eranthis bulgaricus*
Източна челебитка	*Nigella orientalis*
Халерово котенце	*Pulsatilla halleri*
Полско котенце	*Pulsatilla pratensis*
Славянско котенце	*Pulsatilla slavjankae*
Пролетно котенце	*Pulsatilla vernalis*
Кладенчево лютиче	*Ranunculus fontanus*
Кълбосеменно лютиче	*Ranunculus sphaerospermus*
Стояново лютиче	*Ranunculus stojanovii*
Вонящо обичниче	*Thalictrum foetidum*
Витошко лале	*Trollius europaeus*
Сем. Зърникови	**Rhamnaceae**
Алпийска зърника	*Rhamnus alpina*
Сем. Розоцветни	**Rosaceae**
Ахтарово шапиче	*Alchemilla achtarovii*
Звездоцветно шапиче	*Alchemilla asteroantha*
Бъндерицово шапиче	*Alchemilla bandericensis*
Юмрукчалско шапиче	*Alchemilla jumrukczalica*
Меколистно шапиче	*Alchemilla mollis*
Пиринско шапиче	*Alchemilla pirinica*
Вебиев див бадем	*Amygdalus webbii*
Дребнолистен глог	*Crataegus microphylla*
Ориенталски глог	*Crataegus stevenii*
Трираздeлнолистен ериолобус	*Eriolobus trilobata*
Българско омайниче	*Geum bulgaricum*
Родопско омайниче	*Geum rhodopaeum*
Златноцветно прозорче	*Potentilla chrysantha*
Емилипопово прозорче	*Potentilla emili-popii*
Храстовидно прозорче	*Potentilla fruticosa*
Черногорско прозорче	*Potentilla montenegrina*
Ничичово прозорче	*Potentilla nicicii*
Мочурно прозорче	*Potentilla palustris*
Българска круша	*Pyrus bulgarica*
Дребноцветна сибалдия	*Sibbaldia parviflora*
Нарязанолистен тъжник	*Spiraea crenata*
Звънколистен тъжник	*Spiraea hypericifolia*
Върболистен тъжник	*Spiraea salicifolia*
Сем. Брошови	**Rubiaceae**
Странджанска лазаркиня	*Asperula involucrata*
Пиринска лазеркиня	*Asperula suberosa*
Дребно еньовче	*Galium demissum*
Низбягващо еньовче	*Galium procurrens*
Родопско еньовче	*Galium rhodopaeum*
Брошово еньовче	*Galium rubioides*
Сем. Седефчеви	**Rutaceae**
Балкански цялолист	*Haplophyllum balcanicum*
Ленолистен цялолист	*Haplophyllum thesioides*
Седефче	*Ruta graveolens*
Сем. Върбови	**Salicaceae**
Петтичинкова върба	*Salix pentandra*
Тъполистна върба	*Salix retusa*
Розмаринолистна върба	*Salix rosmarinifolia*
Ксантийска върба	*Salix xanticola*
Сем. Каменоломкови	**Saxifragaceae**

Черно френско грозде	*Ribes nigrum*
Жълта каменоломка	*Saxifraga aizoides*
Оклопова каменоломка	*Saxifraga androsacea*
Рохелова каменоломка	*Saxifraga marginata*
Азиатска каменоломка	*Saxifraga mollis*
Алпийска каменоломка	*Saxifraga retusa*
Сем. Живеничеви	**Scrophulariaceae**
Гол напръстник	*Digitalis laevigata*
Родопска горска майка	*Lathraea rhodopaea*
Къса лугачка	*Linaria brachyphylla*
Гръцка лугачка	*Linaria peloponesiaca*
Лежаща линдерния	*Lindernia procumbens*
Блатно пропадниче	*Pedicularis palustris*
Хоботниче	*Rhynchocorys elephas*
Карпатска тоция	*Tozzia alpina* ssp. *carpathica (T. carpathica)*
Одрински лопен	*Verbascum adrianopolitanum*
Анасонов лопен	*Verbascum anisophyllum*
Боев лопен	*Verbascum boevae*
Винчелистен лопен	*Verbascum bugulifolium*
Давидов лопен	*Verbascum davidoffii*
Декоративен лопен	*Verbascum decorum*
Диекианов лопен	*Verbascum dieckianum*
Пушицов лопен	*Verbascum eriophorum*
Янкев лопен	*Verbascum jankaeanum*
Йорданов лопен	*Verbascum jordanovii*
Юрушки лопен	*Verbascum juruk*
Лагуров лопен	*Verbascum lagurus*
Дребноцветен лопен	*Verbascum minutiflorum*
Лъжеблагороден лопен	*Verbascum pseudonobile*
Пурпурен лопен	*Verbascum purpureum*
Скален лопен	*Verbascum rupestre*
Родопски лопен	*Verbascum spathulisepalum*
Тракийски лопен	*Verbascum thracicum*
Цар Борисов лопен	*Verbascum tzar-borisii*
Урумов лопен	*Verbascum urumovii*
Баумгартеново великденче	*Veronica baumgartenii*
Черноморско великденче	*Veronica euxina*
Сиво великденче	*Veronica glauca*
Гризебахово великденче	*Veronica grisebachii*
Перестолистно великденче	*Veronica multifida*
Търилово великденче	*Veronica turrilliana*
Сем. Ежоглавичкови	**Sparganiaceae**
Теснолистна ежова главица	*Sparganium angustifolium*
Малка ежова главица	*Sparganium minimum*
Сем. Ракитовицови	**Tamaricaceae**
Немска мирикария	*Myricaria germanica*
Сем. Телигонови	**Theligonaceae**
Телигониум	*Theligonum cynocrambe*
Сем. Тимелееви	**Tymeleaceae**
Благаево бясно дърво	*Daphne blagayana*
Лавrово бясно дърво	*Daphne laureola*
Странджанско бясно дърво	*Daphne pontica*
Сем. Джулюнови	**Trapaceae**
Дяволски орех	*Trapa natans*
Сем. Папурови	**Typhaceae**
Шутлевортиев папур	*Typha shuttleworthii*
Сем. Копривови	**Urticaceae**
Родопска разваленка	*Parietaria rhodopaea*
Сем. Дилянкови	**Valerianeceae**
Келереров кентрантус	*Centranthus kellererii*
Цялолистна дилянка	*Valeriana simplicifolia*
Сем. Теменугови	**Violaceae**

Балканска теменуга	*Viola balcanica*
Дългошпореста теменуга	*Viola delphinantha*
Стройна теменуга	*Viola gracilis*
Гризебахова теменуга	*Viola grisebachiana*
Рилска теменуга	*Viola orbelica*
Блатна теменуга	*Viola palustris*
Дребна теменуга	*Viola parvula*
Пиринска теменуга	*Viola perinensis*
Прасковолистна теменуга	*Viola persicifolia*
Ниска теменуга	*Viola pumila*
Пиренейска теменуга	*Viola pyrenaica*
Прекрасна теменуга	*Viola speciosa*
Стоянова теменуга	*Viola stojanovii*

Приложение № 4
към чл. 41, ал. 1
(Изм. и доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.,
изм., бр. 94 от 2007 г.)

Знакът "*" означава всички видове от съответния род, без тези, включени в приложение № 3.

1. ГРЪБНАЧНИ	**1. VERTEBRATES**
БОЗАЙНИЦИ	**MAMMALIA**
РАЗРЕД ХИЩНИЦИ	**CARNIVORA**
Сем. Кучета	**Canidae**
Чакал	*Canis aureus*
Европейски вълк	*Canis lupus*
Сем. Порове	**Mustelidae**
Черен пор	*Mustela putorius*
Сем. Същински тюлени	**Phocidae**
Качулат тюлен	*Cystophora cristata*
Гренландски тюлен	*Phoca groenlandica*
ПТИЦИ	**AVES**
РАЗРЕД ГЪСКОПОДОБНИ	**ANSERIFORMES**
Сем. Патицови	**Anatidae**
Зеленоглава патица	*Anas platyrynchos*
Лятно бърне	*Anas querquedula*
Зимно бърне	*Anas crecca*
Фиш	*Anas penelope*
Клопач	*Anas clypeata*
Шилоопашата патица	*Anas acuta*
Голяма белочела гъска	*Anser albifrons*
Качулата потапница	*Aythya fuligula*
РАЗРЕД КОКОШОПОДОБНИ	**GALLIFORMES**
Сем. Фазанови	**Phasanidae**
Планински кеклик	*Alectoris graeca graeca*
Тракийски кеклик	*Alectoris chukar*
Пъдпъдък	*Coturnix coturnix*
Яребица	*Perdix perdix*
Колхидски фазан	*Phasianus colchicus*
Глухар	*Tetrao urogallus*
РАЗРЕД ЖЕРАВОПОДОБНИ	**GRUIFORMES**
Лиска	*Fulica atra*
РАЗРЕД ДЪЖДОСВИРЦОПОДОБНИ	**CHARADRIIFORMES**

Сем. Бекасови	**Scolopacidae**
Средна бекасина	*Gallinago gallinago*
Горски бекас	*Scolopax rusticola*
РАЗРЕД ГЪЛЪБОПОДОБНИ	**COLUMBIFORMES**
Сем. Гълъбови	**Columbidae**
Гривяк	*Columba palumbus*
Гугутка	*Streptopelia decaocto*
Гургулица	*Streptopelia turtur*
РАЗРЕД ВРАБЧОПОДОБНИ	**PASSERIFORMES**
Сем. Скорцови	**Sturnidae**
Обикновен скорец	*Sturnus vulgaris*
Сем. Вранови	**Corvidae**
Чавка	*Corvus monedula*
Посевна врана	*Corvus frugilegus*
Сива врана	*Corvus corone*
Сврака	*Pica pica*
ЗЕМНОВОДНИ	**AMPHIBIA**
РАЗРЕД БЕЗОПАШАТИ	**ANURA**
Сем. Водни жаби	**Ranidae**
Водна жаба	*Rana ridibunda*
Планинска водна жаба	*Rana temporaria*
Зелена водна жаба	*Rana esculenta*
РИБИ	**PISCES**
РАЗРЕД ЕСЕТРОПОДОБНИ	**ACIPENSERIFORMES**
Сем. Есетрови	**Acipenseridae**
Руска есетра	*Acipenser gueldenstaedti*
Чига	*Acipenser ruthenus*
Пъструга	*Acipenser stellatus*
Моруна	*Huso huso*
РАЗРЕД СЕЛДОПОДОБНИ	**CLUPEIFORMES**
Сем. Селдови	**Clupeidae**
Карагьоз	*Alosa pontica*
Малка дунавска скумрия	*Alosa caspia nordmani*
Резовски карагьоз	*Alosa caspia bulgarica*
Блеч	*Alosa maeotica*
Средиземноморска финта	*Alosa fallax*
РАЗРЕД ШАРАНОПОДОБНИ	**CYPRINIFORMES**
Сем. Шаранови	**Cyprinidae**
Распер	*Aspius aspius*
Черна (балканска) мряна	*Barbus meridionalis petenyi*
Резовска (приморска) мряна	*Barbus tauricus (Barbus plebejus tauricus)*
Маришка мряна	*Barbus cyclolepis (Barbus cyclolepis tauricus)*
Сабица	*Pelecus cultratus*
РАЗРЕД КОСТУРОПОДОБНИ	**PERCIFORMES**
Сем. Костурови	**Percidae**
Ивичест бибан	*Gymnocephalus schraetser*
Голяма/обикновена вретенарка	*Zingel zingel*
2. БЕЗГРЪБНАЧНИ	**2. INVERTEBRATES**
МЕКОТЕЛИ	**MOLLUSCA**
КЛАС ОХЛЮВИ	**GASTROPODA**
Сем. Хелициди	**Helicidae**

Градински охлюв	*Helix pomatia*
Лозов охлюв	*Helix lucorum*
КЛАС ПРЕШЛЕНЕСТИ ЧЕРВЕИ	**ANNELIDA**
Сем. Пиявици	**Hirudinidae**
Медицинска пиявица	*Hirudo medicinalis*
ЧЛЕНЕСТОНОГИ	**ARTHROPODA**
КЛАС РАКООБРАЗНИ	**CRUSTACEA**
Сем. Сладководни раци	**Astacidae**
Речен рак	*Astacus astacus*
Езерен рак	*Astacus leptodactylos*
3. РАСТЕНИЯ	**3. PLANTES**
ОТДЕЛ ПАПРАТОВИДНИ	**POLYPODIOPHYTA**
Сем. Аспидеви	**Aspidiaceae**
Дриоптерис	*Dryopteris sp. div.*
Многоредник	*Polystichum sp. div.*
ОТДЕЛ ПОКРИТОСЕМЕННИ	**MAGNOLIOPHYTA**
Сем. Кокичеви	**Amaryllidaceae**
Блатно кокиче	*Leucojum aestivum*
Сем. Сенникоцветни	**Apiaceae**
Урока	*Bupleurum sp. div.**
Пронизанолистен трибел	*Smyrnium perfoliatum*
Сем. Сложноцветни	**Asteraceae**
Челядник	*Echinops sp. div.**
Смил	*Helichrysum arenarium*
Сем. Карамфилови	**Caryophyllaceae**
Сбита мишорка	*Gypsophylla glomerata*
Метличеста мишорка	*Gypsophylla paniculata*
Сем. Перуникови	**Iridaceae**
Минзухар	*Crocus sp. div.**
Петльово перо, гладиол	*Gladiolus sp. div.**
Сем. Кремови	**Liliaceae**
Зайча сянка	*Asparagus sp. div.**
Бял бърдун	*Asphodelus albus*
Самодивско цвете	*Erytronium dens-canis*
Петров кръст	*Lilium martagon*
Момкова сълза	*Polygonatum officinale*
Бодлив залист, див чемшир	*Ruscus aculeatus*
Подезичен залист	*Ruscus hypoglossum*
Обикновен синчец	*Scilla bifolia*
Сем. Салепови	*Orchidacea*
Дактилориза	*Dactylorhiza sp. div.**
Салеп	*Orchis sp. div.**
Сем. Божурови	**Paeoniaceae**
Червен божур	*Paeonia peregrina*
Сем. Саркофаеви	**Plumbaginaceae**
Змийска трева	*Goniolimon sp. div.**
Гърлица	*Limonium sp. div.**
Сем. Житни	**Poaceae**
Коило	*Stipa sp. div.**
Сем. Игликови	**Primulaceae**
Есенно ботурче	*Cyclamen neapolitanum*
Лечебна иглика	*Primula veris*
Обикновена иглика	*Primula vulgaris*
Сем. Лютикови	**Ranunculaceae**
Котенце	*Pulsatilla sp. div.**

Сем. Върбови **Salicaceae**

Ива, коза върба *Salix caprea*

Приложение № 4а
към чл. 41а
(Ново - ДВ, бр. 94 от 2007 г.)

Знакът «+» обозначава страните-членки, в които могат да се ловуват изброените видове.

	BE	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK
Cygnus olor				+														+								
Netta rufina							+	+																		
Aythya marila	+		+	+		+		+	+			+					+				+					+
Somateria mollissima			+		+			+	+															+	+	
Clangula hyemalis			+		+			+	+			+												+	+	+
Melanitta nigra			+	+	+			+	+			+												+	+	+
Melanitta fusca			+	+				+	+			+												+	+	+
Bucephala clangula			+		+	+		+	+			+	+		+			+			+			+	+	+
Mergus serrator			+						+							+								+	+	
Mergus merganser			+						+															+	+	
Bonasa bonasia					+			+				+						+	+		+		+	+	+	
Francolinus francolinus											+															
Rallus aquaticus								+		+						+										
Gallinula chloropus	+					+		+		+						+				+	+					+
Haematopus ostralegus			+					+																		
Pluvialis apricaria	+		+			+		+	+							+	+			+						+
Pluvialis squatarola			+					+								+										+
Vanellus vanellus	+		+			+	+	+	+	+						+										
Calidris canutus			+					+																		
Philomachus pugnax								+		+						+										
Limosa limosa			+					+																		
Limosa lapponica			+					+																		+
Numenius phaeopus			+					+																		+
Numenius arquata			+					+	+																	+
Tringa erythropus			+					+																		
Tringa totanus			+					+		+																+
Tringa nebularia			+					+																		

Larus ridibundus	+		+	+	+		+								+			+				+		+	
Larus canus			+	+	+																		+	+	
Larus fuscus			+	+																					
Larus marinus			+	+	+																		+	+	
Columba oenas						+	+	+			+									+	+				
Alauda arvensis						+		+		+	+					+					+				
Turdus merula						+		+		+	+					+				+				+	
Turdus pilaris					+	+	+	+		+	+					+		+		+	+			+	+
Turdus philomelos						+	+	+		+	+					+				+	+				
Turdus iliacus						+	+	+		+	+					+				+	+				
Turdus viscivorus						+	+	+			+					+				+	+				
Garrulus glandarius	+		+	+				+		+				+	+		+			+	+	+	+	+	+

AT = Австрия, BE = Белгия, CY = Кипър, CZ = Чешка република, DE = Германия, DK = Дания, EE = Естония, ES = Испания, FI = Финландия, FR = Франция, GR = Гърция, HU = Унгария, IE = Ирландия, IT = Италия, LT = Литва, LU = Люксембург, LV = Латвия, MT = Малта, NL = Холандия, PL = Полша, PT = Португалия, RO = Румъния, SE = Швеция, SI = Словения, SK = Словакия, UK = Великобритания

Приложение № 5
към чл. 44, ал. 1
(Изм. и доп. - ДВ, бр. 88 от 2005 г.,
бр. 94 от 2007 г.)
Забранени уреди, методи и средства, вкл. моторни превозни средства, за улавяне и убиване

Бозайници:
- Живи животни, вкл. слепи или осакатени, които се използват като примамки;
- Звукозаписи;
- Електрически и електронни уреди, способни да убиват или зашеметяват;
- Изкуствени източници на светлина;
- Огледала и други заслепяващи предмети;
- Приспособления за осветяване на целите;
- Приспособления за прицел за нощна стрелба, съдържащи електронен преобразувател или увеличител на образа;
- Експлозиви;
- Мрежи, които според принципа или условията на тяхното използване са неизбирателни;
- Капани, които според принципа или условията на тяхното използване са неизбирателни;
- Арбалети;
- Отрови и примамки с отрова или упойващи средства;
- Обгазяване или опушване;
- Полуавтоматични или автоматични оръжия, чийто магазин може да побере повече от два патрона;
- Умрели животни или части от тях за стръв в местообитания на мечки;
- Лов с хищни птици;

- Използването на оловни сачми при лов във влажните зони.
Птици:
- Примки, примки с лепило (птичи клей), куки, живи птици, включително слепи или осакатени, използвани като примамки;
- Звукозаписи, електрически и електронни уреди, способни да убиват или зашеметяват;
- Изкуствени източници на светлина, огледала и други заслепяващи предмети, приспособления за осветяване на целите, приспособления за прицел за нощна стрелба, съдържащи електронен преобразувател или увеличител на образа;
- Експлозиви;
- Мрежи, капани, примамки с отрова или упойващи средства;
- Полуавтоматични или автоматични оръжия, чийто магазин може да побере повече от два патрона;
- Използването на трайни съоръжения - гюмета за лов на водолюбиви птици;
- Лов с хищни птици;
- Моторни лодки, движещи се със скорост над 5 км/ч, а в Черно море - над 18 км/ч;
- Използването на оловни сачми при лов във влажните зони и на разстояние до 200 м около тях.
Риби:
- Отрова;
- Експлозиви;
- Електрически ток и други зашеметяващи рибата уреди и средства;
- Улов с кърмаци;
- Тралиращи и драгиращи средства.
Транспортни средства:
- Самолети;
- Движещи се наземни моторни превозни средства.

Приложение № 6
към чл. 47, ал. 2

ПТИЦИ	**AVES**
РАЗРЕД ГЪСКОПОДОБНИ	**ANSERIFORMES**
Сем. Патици	**Anatidae**
Зеленоглава патица	Anas platyrynchos
Шилоопашата патица	Anas acuta
Клопач	Anas clypeata
Зимно бърне	Anas crecca
Фиш	Anas penelope
Голяма белочела гъска	Anser albifrons
Качулата потапница	Aythya fuligula
РАЗРЕД КОКОШОПОДОБНИ	**GALLIFORMES**
Сем. Фазанови	**Phasanidae**
Тракийски кеклик	Alectoris chukar
Яребица	Perdix perdix
Колхидски фазан	Phasianus colchicus
Глухар	Tetrao urogallus
РАЗРЕД ЖЕРАВОПОДОБНИ	**GRUIFORMES**
Лиска	Fulica atra
РАЗРЕД ДЪЖДОСВИРЦОПОДОБНИ	**CHARADRIIFORMES**
Сем. Бекаси	**Scolopacidae**
Средна бекасина	Gallinago gallinago

Горски бекас	Scolopax rusticola
РАЗРЕД ГЪЛЪБОПОДОБНИ	**COLUMBIFORMES**
Сем. Гълъби	**Columbidae**
Гривяк	Columba palumbus
Домашен гълъб	Columba livia forma domestica

Приложение № 7
към чл. 75, ал. 1
(Отм. - ДВ, бр. 94 от 2007 г.)
Приложение № 8
към чл. 78, ал. 1
(Ново - ДВ, бр. 88 от 2005 г.,
отм., бр. 94 от 2007 г.)